

Årsrapport 2020

ØSTFOLD MUSEENE

Borgarsyssel Museum • Storedal kultursenter • Kystmuseet Hvaler • Haldenvassdragets Kanalmuseum
Halden historiske Samlinger • Fredrikstad Museum • Folkenborg Museum • Moss by- og industrimuseum
Museumstjenesten • Østfold fylkes billedarkiv

Foto: Øyvind Andersen

ÅRSRAPPORT 2020

1. FORORD	4
2. STRATEGI- OG MÅLOPPNÅELSE	6
VISJON, VERDIER OG MÅL	6
ØSTFOLDMUSEENES FREMSTE KAPITAL ER VÅR SAMLING OG VÅR KOMPETANSE	6
ØSTFOLDMUSEENE ER LEKNE OG KRITISKE I VÅR SPØRSMÅLSTILLING OG ETTERRETTELIGE OG KVALITETSBEVISSTE I GJENNOMFØRINGEN	7
UTVIDE PERSPEKTIVET	7
SØKE SAMARBEIDSPARTNERE	8
3. SAMLINGSFORVALTNING	9
ØSTFOLDMUSEENES SAMLINGSARBEID	9
AVDELINGENES SAMLINGS OG FORVALTNINGSARBEID	16
4. FORSKNING I ØSTFOLDMUSEENE	18
KOMPETANSEBYGGING OG NETTVERKSARBEID	18
TRYKKSAKER / PUBLIKASJONER / ARTIKLER	21
5. FORMIDLING	23
MÅL	23
UTVIKLINGSARBEID	23
BARNAS MUSEUMSSTAFETT 2020	23
NYE UTSTILLINGER	24
SKOLETILBUD / SAMARBEID MED DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN	28
ANDRE FORMIDLINGSTILTAK	30
IMMATERIELL KULTURARV	32
MANGFOLD OG INTEGRERING	32
FRIVILLIGHET I ØSTFOLDMUSEENE	34

6. FORRETNINGSPLAN, FELLESTJENESTER OG ADMINISTRASJON	35
FORRETNINGSPLAN	35
BESØKSTALL 2020	35
ØSTFOLDMUSEENES DIGITALE SATSNING	37
MARKEDSFØRINGSARBEID	38
SPONSORER- OG SAMARBEIDSPARTNERE	41
7. NETTVERKSARBEID	42
NASJONALE OG NORDISKE NETTVERK	42
INTERNASJONALE NETTVERK	42
ANDRE NETTVERK	42
8. STOREDAL KULTURSENTER	43
9. ORGANISASJONEN	44
ØSTFOLDMUSEENES ADMINISTRASJON	44
STYREMEDLEMMER 2020	44
STYRETS ARBEID	44
EIERFORUM	44
LEDERGRUPPA	45
ØSTFOLDMUSEENES HMS-ARBEID	45
10. VEDLEGG	47
ARRANGEMENTER	48
UTFØRTE ARBEIDER, DRIFTSAVDELINGEN	57
KOMPETANSEHEVENDE TILTAK	58
REGNSKAP 2020	60

1. FORORD

2020 ble et annerledes år for alle, også museene. Koronapandemien førte til stengte publikumsarenaer, og vi ble mindre tilgjengelige enn vi ønsker å være. Vi har savnet våre store tradisjonelle arrangementer som definerer årstidene og sesongene for oss gjennom museumsåret, og vi har savnet kontakten med hverandre og med publikum.

Heldigvis fikk vi en fin sommersesong, og Østfoldmuseene er takknemlige for at så mange av dere benyttet anledningen til å besøke våre arenaer da koronasituasjonen tillot det. I juli noterte vi en publikumsøkning på 18 prosent i forhold til 2019. Dette viser at museumsarenaene i Østfoldmuseene har et stort, lojalt og interessert lokalt publikum. Dette inspirerer oss til å jobbe enda hardere med å utvikle våre tilbud sammen med dere.

Besøkstallet i 2020 ble i underkant av 93.000 og som var noe lavere enn de 110.000 vi hadde håpet på. En nedgang på 8,5 % gav selvsagt færre solgte billetter, og svikt i omsetning i museumsbutikker og kafeer med påfølgende reduserte egeninntekter. Vi har fått noe statlig kompensasjon for dette, og vi har omdisponert midler og kompetanse til annet viktig museumsarbeid i de periodene vi har måttet stenge for publikum.

Dette betyr at vi har forsert deler av våre planer, og at vi har brukt krefter på nødvendig omstilling. Det ble viktig for oss å holde kontinuitet i alle større prosjekter og løpende samlingsoppgaver; ved å gi noen av våre ansatte som vanlig-

vis står i førstelinje med publikum andre oppgaver, kunne vi forhindre at faste ansatte eller prosjektmedarbeidere ble permitterte.

Selv om vi har hatt lange perioder med hjemmekontor og museene har vært stengt, har arbeidet med samlinger og bygningsvedlikehold stort sett gått sin gang. I koronatida har ansatte i museet intensivert arbeidet med digitalisering av samlingene, og vi har kuratert digitalt innhold til det vi har kalt «Døgnåpent museum». Pandemien former samtida vår og vil trolig sette sitt merke på fremtida. Vi har bidratt med viktig dokumentasjon for ettertida.

Vi er takknemlige for den tette dialogen vi har fått med den nye Avdeling for kulturarv i Viken fylkeskommune, og vi ser frem til samarbeidet. Selv om koronaåret 2020 gjorde nettverksbygging i Viken mer utfordrende, er særlig samarbeidet mellom Museene i Akershus (MiA) og Østfoldmuseene i ferd med å ta form og bli konkretisert.

I 2020 ble det ikke mulig å gjennomføre det årlige møtet med alle eierstyrene, og informasjons- og innspillsrunder måtte gjøres skriftlig. Vi håper snart å kunne møtes fysisk igjen og vi kjenner på takknemlighet for den lokale forankringen eierstyrene og Eierforum gir museet.

Hege Hauge Tofte
Direktør

Det blir bra igjen. Fra 17. mai i Halden.
Foto: Roderick Ewart.

2. STRATEGI- OG MÅLOPPNÅELSE

VISJON, VERDIER OG MÅL

Østfoldmuseenes visjon er; «Vi fornyer og forundrer», og våre verdier er begeistring, involvering og kvalitet

FNs arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030 er retningsgivende for den kursen Østfoldmuseene skal ta de neste 10 årene. Vi tror at museet kan spille en rolle i en bærekraftig global utvikling sammen med andre.

Østfoldmuseenes gjeldende strategiplan har underliggende delplaner for forskning, formidling og forvaltning. Det tematiske arbeidet er spisset frem mot 2027 ved at «Håp for fremtiden» og FNs bærekraftsmål er valgt som overordnet mål. Østfoldmuseene legger ICOMS resolusjon om bærekraft (2019) og Agenda 2030 til grunn for sitt arbeid med etikk. Museet ønsker å bidra til inkludering, sosial utjevning og bedre folkehelse. I en region med store utfordringer knyttet til arbeidsledighet, lavt utdanningsnivå og manglende gjennomføring i videregående skole, kan museet spille en viktig rolle. Ved å inkludere bredt i museets virksomhet, kan vi motivere og motvirke utenforskap. Samtidig skal museet jobbe aktivt med å sette alle bærekraftsmålene i spill, gjennom å diskutere, drøfte og veie konsekvensene av valgene vi tar i tilknytning til samlingsforvaltning, forskning, formidling – og forretning. Det er utarbeidet fem tematiske satsningsområder: «Vann som ressurs», «Bak faner og flagg», «Vårt daglige brød», «Endringer i landskap

og arbeidsliv» og «Barn i tiden».

Planen har fire strategier for å nå målet:

1. Østfoldmuseenes fremste kapital er vår samling og vår kompetanse. Gjennom forskning og innovasjon sikrer vi allmenn relevans og et fremtidsrettet museum.
2. Østfoldmuseene er lekne og kritiske i vår spørsmålstilling og etterrettelige og kvalitetsbevisste i gjennomføringen.
3. Østfoldmuseene skaper kunnskap, gir identitet, utvider horisonter og bidrar til en positiv samfunnsutvikling.
4. Østfoldmuseene er opptatt av medskapning og vil bygge fremtidens museum sammen med mange flere.

1. ØSTFOLDMUSEENES FREMSTE KAPITAL ER VÅR SAMLING OG VÅR KOMPETANSE

Museets fremste kapital er vår samling og vår kompetanse. Gjennom forskning og innovasjon sikrer vi allmenn relevans og et fremtidsrettet museum.

Østfoldmuseene har ansatt egen fagdirektør for forskning og rekruttert tre nye medarbeidere med doktorgrad. Vi har videreført etterutdanning for ansatte, holdt fremdriften i pågående forskningsprosjekter og inngått nye forsknings samarbeid, som for eksempel forskningsprosjektet pARTiCiPED, som eies av Høgskolen i Østfold. Prosjektet fikk i 2020 midler fra Norges forskningsråd for å styrke samarbeidet mellom kultur- og skolesektoren i Den kulturelle skolesekken. Østfoldmuseene deltar gjennom arbeidet med ny basisutstilling

ved Moss by- og industrimuseum. For Østfoldmuseene er det en ambisjon at dette og tilsvarende FoU-prosjekter bidrar til forskningsbasert museumsutvikling gjennom involvering, innovativ metodikk og museums pedagogikk/ undervisningsopplegg med utgangspunkt i museenes samlinger, verktøy og nettverk. Med dette markerer vi at vi vil satse sterkt på FoU fremover. Vi deltar aktivt i nasjonale nettverk og pågående arbeid for å styrke museenes posisjon og evne til å drive forskning. Museet er blitt representert i styret for seksjon for forskning i Norges museumsforbund og er vertskap for den nasjonale konferansen høsten 2021.

I 2020 fikk vi på plass en egen herregårdskonservator som med utgangspunkt i Rød og Elingaard skal bidra til forskning og utvikling på høyere stands historie i hele Østfoldmuseene. Utvikling av arenaene Rød Herregård og Elingaard Herregård med omliggende anlegg vil være viktig satsningsområde fremover, og hageprosjektet på Rød viser vei.

I 2020 har vi digitalisert og publisert langt større deler av samlingene enn vi har kunnet gjøre tidligere, og vi har fått unna viktig etterarbeid etter store flytteprosjekter. Samlingene er i ferd med å få bedre fysiske forhold, og de blir i stadig større grad tilgjengelig for allmennheten. Med ny, mer robust og helhetlig samlingsforvaltningsavdeling på plass fra 2022 legger vi grunnen for nødvendig eksternt samarbeid, koordinering og finansiering av feltet.

Våre pedagoger skal jobbe tettere sammen fra 2021 i et Formidlingsteam. 2021 blir første hele driftsår for Redaksjonen som har fått ansvaret for å fylle og oppdatere våre nettsider og sosiale plattformer. Nytt av året blir også en styrking av vår vertsrolle gjennom etablering av en felles Publikumsansvarlig.

Den nye normalen etter korona må vi selv skape. Vi tror at digital formidling må gjøres til en selvfølgelig og integrert del av all vår virksomhet. I tillegg til vår «koronadugnad» for å skape mer digital kontakt med publikum har vi i 2020 initiert prosjektet «Virtuelt Museum» som vi sammen med KulturIT, MiA og Anno museum har fått midler til gjennom Sparebankstiftelsen. Dette skal bli en plattform som vil gjøre det enklere for museene å formidle samlinger og utstillinger på nye og engasjerende måter.

2. ØSTFOLDMUSEENE ER LEKNE OG KRITISKE I VÅR SPØRSMÅLSTILLING OG ETTERRETTELIGE OG KVALITETSBEVISSTE I GJENNOMFØRINGEN

Vi har en tydelig profil, tar stilling, sprenger grenser, er modige og innovative, troverdige og prioriterer. Østfoldmuseene ønsker gjennom dette å

oppnå høy troverdighet i våre vertskommuner, bidra til en bærekraftig drift med omtanke for miljøet, sikre en forutsigbar økonomi, god måloppnåelse i Kulturrådets museumsstatistikk, økt synlighet og sterk tillit hos våre stiftere.

I 2020 har vi benyttet anledningen til å forberede nødvendig utvikling av organisasjonen, og vi går inn i 2021 med store forventninger til vårt nye fagteam på formidling og satsning på FoU samt forarbeidet til ny avdeling for samlingsforvaltning som etableres fra 2022. Fra 2021 etableres også ordningen med arenaordinatorer i hele organisasjonen, et tiltak som ytterligere skal bidra til utvikling, lokal forankring og god prioritering av ressurser.

Det er med ydmykhet vi går inn i endringene, og det er viktig for oss å ta oss god tid til involvering av ansatte og utøve god ledelse. Ledergruppa fordeler nå det faglige ansvaret mellom seg og skal sørge for mer helhetlig ledelse, forutsigbarhet og god kommunikasjon. Fra 2021 er avdelingsdirektør ved Fredrikstad museum, Gaute Jacobsen, også fagdirektør for nasjonale- og internasjonale nettverk; avdelingsdirektør for Halden historiske Samlinger, Lillian Nyborg, er direktør for formidling; avdelingsdirektør ved

Borgarsyssel Museum, Marianne Løken, er forskningsdirektør; avdelingsdirektør for Moss by- og industrimuseum og Folkenborg museum, Bård Alsvik, er vår felles Kommunikationsdirektør. Fellestjenestene ledes av stabsdirektør Torunn Gudesen, og driftsavdelingen integreres fra mars 2021. Direktør for samlingsforvaltning, Siri Eriksen Gjems, leder arbeidet med ny samlingsforvaltningsavdeling i tillegg til sitt ansvar for Østfold fylkes billedarkiv, museumstjenesten og våre to fellesmagasiner Trollull på Mysen og Nye veveri i Halden.

3. UTVIDE PERSPEKTIVET

Østfoldmuseene har en klar rolle å spille i et fylke med store utfordringer knyttet til arbeidsledighet, lavt utdanningsnivå og høy grad av dropout fra videregående skole. Sammen med nye samarbeidspartnere vil Østfoldmuseene bidra til en samfunnsutvikling tuftet på industri- og gründerhistorien i regionen. Vi vil bidra til å fremheve arbeidets historie i fylket ved å belyse arbeidslivs- og sosialhistorie på en måte som kjennes relevant for dagens unge når de skal bygge fremtida. Prosjekter i Østfoldmuseene berører alle kjerneområdene, utvider perspektivet utover regionale og nasjonale grenser, fokuserer på dagsaktuelle problemstillinger og gjenspeiler det

Glimt fra
2020

I 2020 fikk vi på plass en egen Herregårdskonservator på Rød Herregård og Elingaard Herregård.
Foto: Martin Lande

kulturelle og sosiale mangfoldet.

Østfoldmuseene har revidert strategien vår i 2020. Vi mener at museet med sin virksomhet kan endre samfunnet rundt oss, og vi er frimodige nok til å hevde at vi ved å gi kunnskap om fortida og innsikt i samtida kan bidra med håp for fremtida. FNs bærekraftsmål for utvikling skal fremover være en rettesnor for oss alle. Museet ønsker å ha en tydelig stemme, og vårt bidrag skjer gjennom vår forvaltning, forskning og formidling, der vi har fokus på å forklare hvorfor verden har blitt som den er blitt. Dette tror vi igjen kan bidra til å gi vårt publikum håp for fremtiden. Vi skal peke på utfordringer og muligheter mennesker har stått overfor tidligere og vise at det nytter hvis vi står sammen om gode løsninger og handlinger. Kunnskap setter oss i stand til å ta informerte veivalg, hjelpe flere ut av fattigdom, bidra til mindre utenforskap og gjøre jorda til en bedre klode å bo på.

Her er det avgjørende at vi evner å utvikle våre arenaer, prioriterer våre ressurser og søker eksterne samarbeidspartnere og prosjektmidler.

4. SØKE SAMARBEIDSPARTNERE

Revidert strategi understreker behovet for at Østfoldmuseene er en åpen og søkende samarbeidspartner, og at vi vil skape museum sammen med mange, for flere.

Lokale frivillige er en stor ressurs og kunnskapsbase for museene. Regionen har store kulturinstitusjoner- og produsenter samt et næringsliv som museene bør samarbeide tett med. Dette er viktig for å øke verdien av de kulturarenaene museet forvalter samt øke egeninntjeningen. Østfoldmuseene er gjenstand for en økende interesse både lokalt og regionalt. Gjennom tydeligere felles tematisk profil har museet styrket grunnlaget for å utvikle samfunnsrollen.

I 2020 har vi jobbet aktivt med våre samarbeidspartnere, korona til tross, og vi vil særlig fremheve arenautviklingsprosjektene Polar Bear i Fredrikstad og Fayegården i Halden. Sarpsborg kommune har vedtatt sin medfinansiering av restaureringsprosjektet St Olavs Vold, og museet jobber aktivt med både

sikring og fullfinansiering sammen med Viken Fylkeskommune. I Moss jobber vi videre med nye basisstillinger, og arbeidet med å utrede mulighetene rundt Konvensjongården starter i 2021. På Folkenborg er «Det grønne museum» i ferd med å bli et moderne konseptuelt friluftsmuseum for hele den nye stor-kommunen Indre Østfold. Østfoldmuseene har dessuten gått inn som medeier i det ideelle aksjeselskapet Borgleden Pilegrimsenter initiert av Sarpsborg kommune og sitter i en arbeidsgruppe nedsatt av Halden kommune som ser på videre formidling og kunnskapsutvikling rundt Gjellestadfunnet sammen med Viken fylkeskommune og Kulturhistorisk museum, Universitetet i Oslo. Haldenvassdragets Kanalmuseum har samarbeidet med Brennemoen Scandic Hotel om slusepakker for hotellets overnattingsgjester. Slusepakker er en opplevelse som kombinerer kanoutleie og slusing. Samarbeidet gir bedre forutsetninger for til rettelegging samtidig som vi får markedsført museet til en gruppe som ikke nødvendigvis reiser til Ørje når de ferierer i Indre Østfold.

Kanoslusing.
Foto: P. Gjesvold

Glimt fra
2020

3. SAMLINGSFORVALTNING

MÅL

Vårt mål er å få oversikt, sporbarhet og tilfredsstillende magasinering av museenes samlinger. Dette innebærer også å legge opp til gode rutiner rundt nye inntak og uttak fra samlingen.

ØSTFOLDMUSEENES SAMLINGSARBEID

Østfoldmuseene har til sammen 76 antikvariske bygninger/anlegg, hvorav Kongsten fort er det største anlegget. Museet har 51 fartøy, ca. 4.900 kunsthistoriske gjenstander, ca. 111.000 kulturhistoriske gjenstander og ca. 1.600.000 kulturhistoriske fotografier.

PROSJEKTER SAMLINGSFORVALTNING 2020:

1. Tømming av Borgarsyssel Museums gjenstandslager på Borregaard fabrikk:
I dette prosjektet deltok stab fra Borgarsyssel Museum, Fredrikstad museum, Kystmuseet Hvaler og drifts-avdelingen. Konservatorgruppa i Østfoldmuseene hadde også en fagdag på Borregaard i begynnelsen av prosjektet der arbeid med verdvurdering av gjenstandene stod på agendaen. Med dette er nå samtlige av Borgarsyssel Museums eksterne gjenstandslagre avviklet og samlingene flyttet til Nye Veveri i Halden og Trollull fellesmagasin på Mysen.
2. Fellesprosjekt utflytting av Fredrikstad museums fotomagasin på Isegran: Sortering, pakking, flytting og magasinering av ca. 250.000 foto evakuert fra Fredrikstad museum, Isegran til

TILVEKSTEN TIL AVDELINGENES SAMLINGER ER I 2020:

- Kulturhistoriske gjenstander: 82
- Kunsthistoriske gjenstander: 0
- Fotografier: 601.673 analoge foto og i overkant av 8 tb digitale foto (8.000.893,36 mb)
- Privatarkiv: 12,81 hm og 66,4 mb digitale filer
- Film- og lydopptak: 360 minutter film
- Trykksaker: 5
- Kart/tegninger: 9
- Avhending fra samlingene i 2020: 41 gjenstander ble avhendet fra samlingene, alle godkjent av respektive eierstyrer. De fleste avhendingene knytter seg til flyttingen fra Borgarsyssel Museums lager på Borregaard.
- Avslag på henvendelser om inntak i 2020: 49
- Utlånte gjenstander fra samlingene i 2020: 2
- Innlånte gjenstander fra samlingene i 2020: 1

billedarkivets magasiner i Gamlebygata, Sarpsborg. Dette er et samarbeidsprosjekt mellom Fredrikstad museum og ØFB og startet i 2019. Prosjektet ble avsluttet i februar 2020.

3. Fellesprosjekt Damyr:
Fredrikstad museum leier lokaler for gjenstandsmagasin i et tilfluktsrom i en fjellhall som eies av Fredrikstad kommune. På grunn av plassmangel i andre kommunale lokaler ønsker Fredrikstad kommune å ta i bruk deler av denne fjellhallen til eget beredskapslager. Det primære målet for fellesprosjektet var å flytte ut av én stoll (det såkalte båtstollet), gjennomgå og prioritere hva som skulle inn i samlingene, hva som skulle avhendes, sette opp nye reoler og rydde plass i stollene til materialet. Prosjektet har gått som planlagt. Det gjenstår noe arbeid i 2021 for å komme helt i mål.

4. Innflytting av gjenstander fra Snekkenes (Borgarsyssel Museum) på Trollull fellesmagasin:
I forbindelse med jubileumsutstillingen Borgarsyssel Museum planlegger i Snekkenes i 2021, er det behov for å flytte mange av gjenstandene til Trollull fellesmagasin. Snekkenes har fungert som både magasin, utstillingslokaler og kontorer for Borgarsyssel Museum gjennom de snart 100 årene museet har eksistert. Det var derfor stort behov for en gjennomgang og vurdering av plasseringen til en del av gjenstandene i bygget. Flere mindre flytteprosjekter fra dette bygget planlegges de nærmeste årene, men vi stykker opp i porsjoner som er overkommelige. Stab ved Borgarsyssel foresto selv hoveddelen av revideringsarbeidet samt arbeidet med pakking for frakt til Trollull. Arbeidet har her bestått i varmebehandling, fotografiering, pakking og magasinering samt

noe revisjon. For å komme i mål med revideringen stilte Borgarsyssel med ekstra arbeidskraft ut over det som var planlagt i fellesprosjektet.

5. 116 tekstiler ble overflyttet fra midlertidig magasin i Moss til fellesmagasinet. På Trollull ble de fotografert, og alle objektene er publisert på Digitalt Museum.

6. Også i 2020 har det blitt arbeidet kontinuerlig med å sikre egnede magasinforhold til gjenstander på Folkenborg museum. Den store tekstilsamlingen til museet er plassert på Trollull fellesmagasin. Der blir den registrert, revidert og fotografert. Mye av dette er tilgjengelig på Digitalt Museum. Inntak i 2020 er beskjedent; fire gjenstander.

ARBEID MED FOTO- OG GJENSTANDSSAMLINGENE I PRIMUS OG

REGISTRERINGER I PRIMUS I 2020:

- Nyregistrering gjenstand: 10.068 (8.124 m/foto)*)
- Nyregistrert billedkunst: 19 (16 m/ foto)
- Nyregistrerte historiske foto: 881(m/ foto 276)
- Revideringer, alle objekttyper: 17.697

*) 7.575 av gjenstandene er resultat av konvertering av Excel-lister etter tømning av Øvre Magasin i Halden i 2019

I tillegg er det gjort mye arbeid med revideringer i allerede opprettede digitale registreringer. Totalt 17.697 objekter i Østfoldmuseenes Primusdatabase ble revidert i 2020. Revideringen kan for eksempel være innlegging av foto, retting i gamle feil, arbeid med utlån og innlån, tillegg av ny informasjon ved flytting til magasin etc. Tallet på reviderte objekter, gjelder sammenlagt for alle objekttyper.

TOTALT I ØSTFOLDMUSEENES PRIMUSDATABASE ER DET VED UTGANGEN AV 2020 INNFØRT:

- 44.709 gjenstander, hvorav 17.623 med bilde
- 74.337 fotografier, hvorav 29.017 med bilde
- 5.249 kunstobjekter, hvorav 4.586 med bilde

PUBLISERINGER PÅ DIGITALT MUSEUM I 2020:

- Gjenstander: 3.964 (totalt 9.988 gjenstander)
- Billedkunst: ingen nye (totalt 22 billedkunstobjekter)
- Fotografier: 1.021 (totalt 23.289 fotografier)

Det er verdt å merke seg at Østfoldmuseene har nesten doblet antall gjenstander vi har tilgjengelig for publikum på Digitalt Museum i 2020. Dette er mulig fordi vi nå jobber med å tilgjengeliggjøre gjenstandene vi flyttet fra Øvre Magasin til Nye Veveri i 2019, og fordi vi har fokus på publiseringer gjennom Digitaliseringsfabrikken. Østfoldmuseene har også økt tallet med nye gjenstandsregistreringer i Primus med nesten 9.000 objekter i 2020. Dette skyldes de samme grunnene som er nevnt over. Vi er meget godt fornøyd med resultatene av den store innsatsen som er lagt ned i dette arbeidet i 2019 og 2020!

DIGITALT MUSEUM I 2020 TROLLULL FELLESMAGASIN OG MUSEUMSTJENESTEN

BEMANNING:

Bemanningen på Trollull fellesmagasin består av magasinforvalter i 100 % stilling og fotograf i 60 % stilling. Staben i Museumstjenesten består av en gjenstandskonservator i 100 % stilling, som i 2020 var tilknyttet Trollull 50 % av tiden og Nye Veveri 50 % av tiden. I tillegg har vi hatt en prosjektmedarbeider ansatt i Museums-tjenesten deler av året.

Samlinger under arbeid i 2020:

I løpet av året har det blitt jobbet med gjenstander fra følgende avdelinger på Trollull fellesmagasin: Borgarsyssel Museum, Folkenborg museum og Moss by- og industrimuseum. Stab fra Folkenborg museum og Borgarsyssel Museum, har hatt faste arbeidsdager på Trollull for å utføre arbeid med de respektive museers samlinger. Grunnet koronasituasjonen har de to museene jobbet færre dager ved Trollull enn planlagt. Borgarsyssel har prioritert etterarbeid i forbindelse med gjenstander flyttet fra lageret på Borregaard fabrikk og etterarbeid i forbindelse med gjenstander flyttet fra Snekkenes. Folkenborg museum har prioritert arbeid med tekstilsamlingen de har liggende på Trollull.

FOTOGRAFERING:

Totalt er 307 gjenstander fotografert ved Trollull i år. Det er levert 414 foto av disse gjenstandene. Fra nedsteng-

ingen av samfunnet i mars 2020 og frem til september har gjenstandsfotograf vært involvert i alternativt arbeid: fotodokumentasjonsprosjektet knyttet til nedstengingen av samfunnet våren 2020, fotografering av arenaene på oppdrag fra Redaksjonen og fotografering til ny guide for Borgarsyssel Museum.

VARMEBEHANDLING:

I tillegg til varmebehandling av gjenstander med organiske materialer, tilknyttet årets innflyttingsprosjekter, har det også blitt utført varmebehandling av noen tekstiler (klær) tilhørende Borgarsyssel som var utstilt i 2019, et arkiv etter Oslo mandolinorkester (skal overføres til Nasjonalbiblioteket), en del pakkemateriell samt ett eksternt oppdrag (en bordplate i valnøttre med aktivt borebilleangrep). I tillegg ble noen møbler fra Borgarsyssels magasin/lager på Borregaard varmebehandlet før plassering i de antikvariske husene på Borgarsyssel Museum.

FAST PLASSERING AV GJENSTANDER:

Ved utgangen av 2020 var det registrert fast plassering på 5.632 gjenstander på Trollull. 192 gjenstander har dermed fått registrert plassering i 2020. Forklaringen på det noe lave antall plasserte gjenstander i 2020 er todelt: Magasinforvalteren har i lange perioder i 2020 hatt hjemmekontor på grunn av koronasituasjonen, og siden sommeren 2020 har det i tillegg vært store problemer med strekkodesystemet. Problemene var ved utgangen av året fortsatt ikke løst, og det gjenstår et

relativt stort etterslep av gjenstander som er klare for magasinering, men som mangler strekkoder og plassering.

ETABLERING AV KONSERVERINGS- VERKSTED PÅ TROLLULL FELLESMAGASIN:

Som et ledd i profesjonaliseringen av samlingsforvaltningsarbeidet er det satset på å etablere et konserveringsverksted på Trollull fellesmagasin. Arbeidet ble påbegynt i 2019 og er videreført i 2020. Det er blitt lagt vekt på å prioritere nødvendig innredning for å kunne gjennomføre innflytting av tekstilsamlingen fra Kystmuseet Hvaler i januar/februar 2021. Det videre arbeidet med å etablere et funksjonelt konserveringsverksted vil fortsette i 2021.

FORMIDLINGSRETTET ARBEID:

- Råd og veiledning til ubemannede museer i Østfold i 2020: Trøgstad Bygdemuseum, Askim Museum, Hans Nilsen Hauges Minde, Roald Amundsens Minde, Aremark bygdetun og Rygge Museum.
- Magasinforvalter har publisert 10 artikler på Digitalt Museum
- Magasinforvalter har deltatt i utstillingsprosjektet Folkenborg 2022.

FAGDAGER SAMLINGSFORVALTNING:

I februar ble det gjennomført en fagdager for alle som jobber med gjenstander i Østfoldmuseene. Fagdagen foregikk på Borgarsyssel Museums magasin/lager på Borregaard hvor deltakerne samarbeidet om verdivurdering av Borgarsyssels gjenstander i forkant av avvikling av det eksterne magasinet.

**Vårt mål er å få
oversikt, sporbarhet og tilfredsstillende
magasinering av museenes samlinger. Dette innebærer
også å legge opp til gode rutiner rundt nye inntak
og uttak fra samlingen.**

Det ble arrangert en fagdag på Trollull i samarbeid med samlingsforvalterne fra Museene i Akershus.

NYE VEVERI

BEMANNING:

Det er ingen fast bemanning på Nye Veveri. Gjenstandskonservator i Museumstjenesten har arbeidstid knyttet til oppgaver for Nye Veveri tilsvarende en 50 % stilling. I tillegg har Halden historiske Samlinger og drifts-avdelingen vært til stede ved behov.

LØPENDE OPPGAVER:

På grunn av koronasituasjonen i 2020, har arbeidet på Nye Veveri vært begrenset. Tilretteleggende tiltak for å redusere smittespredning på stedet har vært utplassering av håndsprit og masker samt oppheng av plakat med QR-kode for smittesporing plassert på strategiske steder. Videre har det blitt innført felles rutiner for bruk av stedet, og planlagt fellesarbeid er satt på vent. Et gammelt pauserom i 1.etasje er ryddet og rengjort for å etablere et felles oppholdsrom/spiserom for alle brukere av bygget. Rommet vil senere få en videre oppgradering. Innflyttingen fra Øvre Magasin på Fredriksten festning ble i starten av 2020 avsluttet med innflyttingen av fire stokkebåter, plassert på store grenreoler. Etterarbeidet for dette prosjektet har vært varmebehandling av utvalgte gjenstander, plassering på reoler, omrokkering av paller og skjemaoversikt over pallplassering. Nøkkelboks for Halden brannvesen er

montert utenfor hoveddør, og brannalarm er koblet opp mot alarmsentral. Ny takbelysning i magasinrommet i 1. etasje er montert, med unntak av areal over store industrimaskiner plassert direkte på gulv.

ARBEID MED DELPROSJEKT B

- REHABILITERING AV NYE VEVERI:

Kulturminneavdelingen til WSP har gjennomført en analyse av tilstand på samtlige vinduer på Nye Veveri. Målet med dette arbeidet har vært å få grunnlag for et riktig prisestimat på arbeidene med å få bygget rehabilitert som gjenstandsmagasin, etter dagens standard, og der vinduene blir restaurert og varevinduer installert. I den første priskalkylen var priser estimert ut fra utskifting av vinduene. Det er et omforent ønske fra museet, kulturminneavdelingen i Viken fylkeskommune og Halden kommune om å få vinduene restaurert, og det er derfor nødvendig å innhente nye priser. Rett før nyttår 2020 laget konsulent fra WSP, ny priskalkyle ut fra rapporten med analyse av vinduenes tilstand. Vi jobber videre med byggesaken i 2021 med mål om å få prosjektet fullfinansiert.

ØSTFOLD FYLKES BILLEDARKIV (ØFB)

STILLINGER:

I 2020 jobbet fotoarkivaren 70 % for Polar Bear-prosjektet og 30 % med fotoarbeid for Østfoldmuseene, inkludert billedarkivet. Tilbake på avdelingen jobbet fotograf i 100 % stilling samt arkivmedarbeider i 100 % stilling.

FOTOVERNPLAN FOR ØSTFOLDMUSEENE:

Fotoarkivar har jobbet med en felles fotovernplan for hele Østfoldmuseene. Målet var å slutføre arbeidet i 2020, men planen vil ikke publiseres før første halvår 2021. Fotovernplanen skal gi oss bedre oversikt over hvilke fotosamlinger Østfoldmuseene forvalter, omfanget på samlingene, tilstanden på materialet og hvilke behov vi har for bedre/endrede magasinforhold. Planen skal også bidra til bedre planlegging av arbeid med samlingene. Magasinforvalter ved Trollull fellesmagasin har bistått i arbeidet med å strukturere planen.

INNNTAK TIL SAMLINGEN:

Fotograf og arkivmedarbeider har jobbet med inntak av en stor fotografisamling fra Studio S i Sarpsborg. Denne samlingen skal representere vår egen samtids fotografarkiver i Østfold, der portrett-foto står i fokus. Samlingen består av både analogt og digitalt fotomateriale. Østfold fylkes billedarkiv har i 2020 mottatt 601.546 fotografier og 8 terrabyte bildefiler i gave. Av disse utgjør 600.000 analoge foto og 8 terrabyte bildefiler fotosamlingen etter Studio S.

KUNSTREGISTERET TIL VIKEN FYLKESKOMMUNE, REGION ØSTFOLD:

Østfold fylkes billedarkiv har ansvar for Kunstregisteret i Primus for Viken fylkeskommune, region Østfold. Dette innebærer utsending av skjemaer, oppfølging av rapportering til de vide-regående skolene og tanntklinikkene samt

Konservatoren: Mange plagg fra HH er blitt registrert og fotografert og havnet på digitaltmuseum.no.
Foto: Trine Gjørund

Foto: Morten Aabø

Fotografering av gjenstander fra Gullsmid Wessmann i Fredrikstad under Fellesprosjekt i samlingsforvaltning i Damyr høsten 2020.
Foto: Kathrine Sandstrøm

Glimt fra
2020

Beredskapsgruppa for industridokumentasjon i Østfold har plukket gjenstander fra Assa Abloy, tidligere TrioVing/Vingcard før nedleggelsen av avdelingen i Moss. Da blir det sjauing for de museumsansatte. Foto: Trine Gjørund

Et vakkert syn på Nye Veveri.
Foto: Juliane Derry

registrering i Primus. Til sammen er 1.575 kunstverk/ gjenstander registrert i Primus (2.566 kunstverk med sykehusene, men som ikke lenger følges opp av ØFB). I 2020 er det registrert tilvekst på 13 kunstverk. Arbeidet fyller ca. 1,5 månedsverk av arkivmedarbeiders stilling.

HENVENDELSER 2020:

Det ble gjort 86 henvendelser til ØFB i 2020. I tillegg kommer alle henvendelsene via DigitaltMuseum, medregnet kommentarer til registrerte foto og gjenstander. Totalt er det loggført 300 e-poster med henvendelser i 2020.

KORONATILRETTELAGT ARBEID VED ØSTFOLD FYLKES BILLEDARKIV I 2020:

- Digitalisering av kortkatalog:
Fra mars og ut september var billedarkivet stengt for bestillinger. Dette skyldtes at det var vanskelig å ha tilgang til materialet i både eksterne- og interne magasiner i denne perioden. Fra hjemmekontor har arkivmedarbeider ferdigstilt arbeidet med digitalisering av kortkatalogen fra Spydeberg, og kortkatalogen fra Rakkestad er påbegynt digitalisert.

- FOTODOKUMENTASJON AV KORONASITUASJONEN VÅR 2020:

Våren 2020 bestemte Østfoldmuseene at vi skulle gjennomføre en fotodokumentasjon av nedstengingene og hvordan dette visuelt kom til uttrykk i Østfoldsamfunnet. Prosjektet ble todelt. Halden-samfunnet skulle grundig dokumenteres gjennom blikket til billedarkivets fotograf. Andre utvalgte lokalsamfunn skulle fotograferes mer sporadisk, gjennom gjenstandsfotografen på Trollull fellesmagasin sitt blikk. Det gjenstår noe etterarbeid med fotomaterialet etter vårens prosjekt.

FORMIDLINGSRETTET ARBEID:

- Nettutstilling med foto fra koronadokumentasjonen våren 2020.
- Mindre kontakt med historielagene Trøgstad, Rømskog og Tune om fotoregistrering grunnet koronapandemien.
- Artikler på DigitaltMuseum: Vanndagen, Lexow og Sykkelens dag.
- ØstfoldBlick til Instagram og Facebook: totalt 40 saker til 40 fredager. Sakene er fra hele Østfold.

PRIVATARKIVARBEIDET

BEMANNING:

50 % stilling fra Halden historiske Samlinger, ca. 15 ukesverk fra Borgarsyssel Museum og tid til oppfølging av frivillig fra Moss by- og industrimuseum. Frivillig jobber tilsvarende 60 % stilling.

Det kom inn totalt 353 arkivhenvendelser til Østfoldmuseene i 2020. For øvrig informasjon om inntak og størrelse på privatarkivsamlingene, se innledningen til dette kapittelet.

Det er satt i gang et avdelingsover-gripende ØM-prosjekt for å løfte privatarkiv på museets dagsorden. Prosjektet har arbeidet med fire hovedsaker: Fellesregistrering med eksempel, koronainnsamling, midler til ordning og Astaregistrering. Fellesregistrering ble avlyst. Koronainnsamling (samtidsdokumentasjon) blant privatpersoner, lag og foreninger ble forsøkt initiert per brev, men vi fikk ingen respons. Det ble søkt Arbark om midler til ordning av et fagforeningsarkiv på Borgarsyssel, men søknaden ble ikke innvilget.

Astaregistrering av allerede listeført materiale ble igangsatt ved å samle arkivlister i Excelformat fra avdelingene og kvalitetssikre dem. Det viste seg at de fleste listene som ble utarbeidet til

privatarkivplanarbeidet for noen år siden, ikke er egnet til konvertering fordi de mangler sentrale opplysninger. Dette stoppet det videre praktiske arbeidet med dette.

Det er holdt kontakt med Asta og fagmiljøet for å undersøke muligheter for massekonvertering, og vi har mottatt råd og oppskrifter. Programmet Asta er oppgradert slik at Østfoldmuseene nå har fått nyeste Asta-versjon, 5.4.3 som egner seg best til opplysningsimport. Lokalt ble det forsøkt manuell inntasting av et begrenset antall arkiver fra manuell katalog for å vinne erfaringer.

Arkivforbundet innvilget midler til en studietur til Kuben i Arendal. Søknaden ble sendt fra Østfoldmuseene på vegne av MiA, Buskerudmuseet, Arbark og oss selv. Viken fylkeskommune inviteres med på turen. Vi har fått innvilget søknad om utsettelse av turen pga. reiserestriksjoner knyttet til koronapandemien. Turen søkes gjennomført i 2021.

HØYDEPUNKTER FRA PRIVATARKIVARBEIDET I ØSTFOLDMUSEENE I 2020:

- Det er nå digitalisert 372 lydfiler fra Borgarsyssel Museums tradisjonsarkiv
- Alle Borgarsyssel Museums privatarkiver er nå søkbare i Excel. Det kan søkes på magasinplass og fag-/hulleplassering.
- Frivillig arkivar ved Moss by- og industrimuseum har ordnet og registrert 53 hm arkiv. Arkivene er fra Moss bryggeri (50 hm) og Moss Kristelige Ungdomsforening (3mh). Begge arkivene er å finne på Arkivportalen.no. Arbeid med arkivet etter Moss Ættehistorielag er påbegynt.
- Østfoldmuseene hadde høsten 2020 besøk av generalsekretær i Arkivforbundet. Vi foretok i den forbindelse en befaringsreise til Borgarsyssel Museums arkivmagasiner ved Skjeberg rådhus.

Driftsavdelingens faste ressurser/fagpersonell disponeres som følger:

Vaktmesteroppgaver og teknisk drift	: 1,4 årsverk (35 %)
Brannvern og annet sikkerhetsarbeid	: 1/4 årsverk (6,25 %)
Planmessig bygningsmessig vedlikehold	: 1,1 årsverk (27,5 %)
Løpende bestillingsoppdrag	: 1 årsverk (25 %)
Planarbeid, dokumentasjon og rapportering mm.	: 1/4 årsverk (6,25 %)

DRIFTSAVDELINGEN

Til tross for et år som har vært preget av en rekke Corona-tiltak i museene, har driftsavdelingen klart å opprettholde et tilnærmet normalt driftsår preget av stor aktivitet. Alle prioriterte oppgaver som har stått på planen er i all hovedsak gjennomført. Utførte arbeider for 2020 følger vedlagt i eget oppsett.

Bygningsmessig vedlikehold har vært og er en hovedoppgave, men driftsavdelingen har i tillegg utført en lang rekke andre oppgaver. Bistand til bygging av utstillinger, oppsetting av gjerder, flyttinger/evakueringer av gjenstander, rydding og fjerning av busker og kratt, forefallende vaktmesterarbeid ved avdelingene, brannvernarbeid, risikoanalysearbeid m.m.

Driftsavdelingen er bemannet med fem personer, hvorav to tømrere, en møbelsnekker, en fagarbeider innen drift og vedlikehold samt en administrativ og koordinerende leder. I tillegg har avdelingen siden 2018 hatt 2 læringer i tømrerfaget. Hovedgrunnen er å sikre at museene får videreført og opprettholdt den sentrale kjernekompetansen til avdelingen. Dette med tanke på at to av driftsavdelingens ansatte går av med pensjon i løpet av 2021. I august var den ene læringen oppe til fagprøve, en prøve som ble bestått. Fagprøven ble avlagt på en lagerbod som var under oppføring. Han valgte imidlertid å ikke fortsette i virksomheten til fordel for videre studier. Gjennom året har driftsavdelingen

engasjert til sammen syv ungdommer på ulike tidsavgrensede oppdrag. I første halvår var også en person på varig tilrettelagt arbeid sysselsatt to dager pr. uke.

BYGNINGSVERN

Gjennom et utøvende bygningsmessig vedlikehold arbeider driftsavdelingen aktivt for å opprettholde, utvikle og overføre kunnskap innenfor det tømrerfaglige tradisjonshåndverket. Slik vi ser det, er dette en bærekraftig kunnskap som vi blant annet sikrer og viderefører gjennom lærlingeordningen hvor vi utdanner nye tømrere med spesialkompetanse innenfor det tømrerfaglige tradisjonshåndverket. En kompetanse som for Østfoldmuseene med sine 76 antikvariske bygninger er svært viktig å opprettholde. Bygningsvern og tradisjonshåndverk har fått en større plass i opplæringsplanene i videregående skole. I den sammenheng er vi invitert inn til et samarbeid med bygg-avdelingen i Halden videregående skole. Dette med bakgrunn i at det er ønsket at vi skal bidra med å dele driftsavdelingens kunnskap og erfaringer med lærere og elever i skolen, et samarbeid vi er svært positive til. Østfoldmuseene søker dessuten et nært samarbeid med Akershus bygningsvern-senter om å bygge bygningsvernkompetanse.

BEREDSKAPSGRUPPA FOR INDUSTRIKUMENTASJON

Beredskapsgruppa for industridokumentasjon i Østfold ble etablert etter vedtak i Østfold Museumsråd i 2008. Gruppas mandat ble forankret i Østfold-

museene og hos Fylkeskonservatoren i 2011. Beredskapsgruppa for industridokumentasjon i Østfold bestod i 2020 av seks fagpersoner fra Østfoldmuseene.

Arbeidet i gruppa har vært konsentrert om nedleggingstruede hjørnesteinsbedrifter i tidligere Østfold fylke. Dokumentasjon av mindre industribedrifter og håndverksbedrifter blir overlatt til samlingsforvaltningen i Østfoldmuseene. Beredskapsgruppa kan etter kapasitet gi rådgiving og hjelp der det er behov for det. Dokumentasjonsarbeidet som Beredskapsgruppa bedriver er først og fremst en type «førstehjelps-dokumentasjon» som består av film- og fotodokumentasjon av produksjonslinjer og bygninger, listeføring av hva som finnes av typer arkiv og arkivalia i bedriften samt listeføre gjenstander med sikte på mulig inntak til avdelingene.

I januar 2020 gjorde gruppa et tredagers dokumentasjonsarbeid ved Peterson Packaging i Sarpsborg. Begrunnelsen var at produksjonen skulle flytte til nytt anlegg i Halden. Rapport fra dokumentasjonsarbeidet er lagret under Østfoldmuseenes dokumentasjonsarkiv.

Fotograf Øyvind Andersen ferdiggjorde 21 portrett fotografier av tidligere ansatte ved Jøtul Kråkerøy. Disse ble gitt som gave til de ansatte etter ønske fra klubbformannen ved bedriften.

**Østfoldmuseene har til sammen
76 antikvariske bygninger/anlegg,
51 fartøy, ca. 4.900 kunsthistoriske gjenstander,
ca. 111.000 kulturhistoriske gjenstander og
ca. 1.600.000 kulturhistoriske fotografier**

Involvering gjennom digitalisering

I mars 2020 satte koronasituasjonen stopper for etablering av det fysiske arbeidet med en «Digitaliseringsfabrikk» i kontorfellesskap i eksterne lokaler.

Østfoldmuseenes ledergruppe vedtok at delprosjektet Digitaliseringsfabrikken, der en av flere arbeidsprosesser er å overføre informasjonen om gjenstandene i samlingene fra analoge kort til Primus, midlertidig skulle omstruktureres til et internt tiltak for noen av Østfoldmuseenes egne ansatte. Dette ga ansatte som ikke kunne utføre sine vanlige arbeidsoppgaver fra hjemmekontor, en mulighet til å utføre viktige oppgaver for Østfoldmuseene. I 2020 ble det digitalisert 2.933 gjenstandskort via Google Docs gjennom dette arbeidet. Dette er gjenstandskort som vil konverteres inn i Primus i løpet av 2021. I denne første fasen har gjenstandskort fra Fredrikstad museum blitt prioritert. Ansatte, med erfaring og brukertilgang til Primus har i samme periode arbeidet med kort fra sine primærsamlinger. Tidligere konverteringer viser at oversiktlige og ryddige Excel-lister letter etterarbeidet i Primus. Dette arbeidet er ikke påbegynt for de overførte dataene.

Videre arbeid med etablering i eksterne lokaler ble lagt på is til situasjonen er mer oversiktlig. Ved utgangen av 2020 er vi fortsatt i en situasjon der vi ikke har etablert en fysisk fabrikk i henhold til søknaden. Vi har fått innvilget forlengelse av prosjektperioden til 30. september 2021.

AVDELINGENES SAMLING OG FORVALTNINGSARBEID

FREDRIKSTAD MUSEUM

Det er også nedlagt mye arbeid med avfotografering av gjenstander i samlingene og vi har så vidt begynt arbeidet med 3D-fotografering. På Kongsten fort er bakerovnen og ildsted i rundellen murt og restaurert. I arbeid med den nye utstillingen Polar Bear – Krigsårene 1940-45 jobbes det med å kartlegge gjenstander som finnes i Østfoldmuseenes samlinger og med målretta inn-samling til selve utstillingen. Utstillingen skal stå ferdig våren 2022.

KYSTMUSEET HVALER

Frivilligruppen på Kystmuseet har i 2020 fått styrket sitt budsjett, og det jobbes med mange viktige oppgaver. Det største prosjektet er å reparere et vernebygg over museets båter og motorsamling. En utvidelse av dette bygget med 160m² for å få plass til ytterligere to skøyter er påbegynt. De frivillige jobber også med skjøtsel av kulturlandskapet, vedlikehold av eplehagen og etablering av en historisk urtehage. Eplehagen er en del av klonearkivet med mål å bevare gamle historiske eplesorter.

HALDEN HISTORISKE SAMLINGER

Historielaget Haldens Minder besøkte Nye Veveri i oktober, hvor det ble holdt en presentasjon om flytteebeidet i Øvre Magasin og innflyttingen på magasinet i Tistedal. I forbindelse med restaurering av dørene inn til Salskabinettet på Rød ble Jarle Hugstmyr ved Norsk

Håndverksinstitutt invitert til Rød hvor han informerte om håndverksteknikker, og museet fikk hjelp til profiltilvirkning til dørene som er under restaurering. Det var flere publikumshenvendelser i løpet av året, men et par utmerket seg: Roger Prangs bok om Divisjonsmusikken og ønsket fra en privatperson om å få i gang klokken i tårnet på Rød.

Sommerskolen ved UiO har ikke blitt gjennomført i 2020 fordi instituttet er under omorganisering. Det er ønskelig fra fagansvarlig ved UiO å fortsette sommerskolen, men i en litt annen form. Dette må avklares med instituttleder og kan tidligst bli gjennomført i 2022.

Arbeidet med mottak, innkomstføring og henvendelser angående arkivsaker, bøker og foto har også i år pågått parallelt med formidling og forvaltning av samlingene. Det har vært 10 besøkende på lesesalen og 239 forespørsler er behandlet i 2020. Av aksjoner for HhS i 2020 nevnes spesielt: gårdsarkivet fra Hallerød gård, Idd skolemusikk-korps, papirer etter jordmor Emilie Baumann, Janken Wiel-Hansen og en minnebok fra midt på 1800-tallet.

Når det gjelder bildesamlingen, så er det mottaksført 55 innkomster (1522 bilder), både analoge bilder og digitale filer. I tallene ligger innkomster fra magasinryddingen i 2019. Når det gjelder boksamlingen, så er det vesentlige av etterslep på listeføring av bøker siden 2017 er hentet inn til februar 2020.

Materiale fra samlingene er brukt av tre materstudenter til deres oppgaver, i boken om Tistedalsmusikken og i artikkel om Troll-bilen fra Norsk Vegmuseum. Det er bidratt med forslag til kilder for to andre studenter (tema lesekunnskap og kvinnelig næringsdrift). Det er også bistått med kildeveiledning og kommentarer til et pågående biografisk arbeid.

BORGARSYSSEL MUSEUM

Vi har i løpet av året hatt planleggingsmøter knyttet til arbeidet med universell utforming i St. Nikolas kirkeruin (armert gress) og «operasjon trefall» (felling og beskjæring av trær i ruinparken). På grunn av koronasituasjonen ble arbeidet med universell tilrettelegging utsatt til neste år. Operasjon trefall kunne heller ikke gjennomføres i år da det ikke har vært tele i bakken slik at det kunne kjøres inn med anleggsmaskiner i ruinparken. Prosjektet utsettes til neste år.

MOSS BY- OG INDUSTRIMUSEUM

På grunn av pågående arbeid med ny basisutstilling og museets deltagelse i to forskningsprosjekter har det vært svært restriktivt med inntak. I året som gikk har det kommet inn ni gjenstander og 0,5 hm arkivmateriale fordelt på tre aksjoner.

Museumsvertene som jobbet i helgene, fikk i høst en enkel innføring i Primus. På «stille» vakter har vertene lagt inn korrekt produksjonsår og produsent på alle gjenstandene i samlingen etter kjøkkentøyprodusenten Il-O-Van.

FOLKENBORG MUSEUM

Høsten 2020 har pensjonert teknisk konservator Sissel Myhrvold arbeidet frivillig for Folkenborg museum, både med tekstiler og andre gjenstander. Konserveringsprosjektet løybenken fra 1700-tallet fortsetter. Et 1700-talls maleri fra Narvestadbygningen ble ferdig konservert av en student på mastergradsstudiet i malerikonservering i Oslo. Maleriet er tilbakeført til Folkenborg museum. Malerikonserveratorstudiet har et annet maleri fra Narvestadbygningen til konservering i året 2020/2021. I sengekammerset i Narvestadbygningen der det konserverte tapet er satt opp, ble taket malt med limfarge, likedan brannmuren. Arbeidet ble utført av malermester Roger Studsrud. Antikvariske hus og gjenstander i hus har hatt tilsyn. Narvestadbygningen har fortsatt klimamålinger med datalogger. Hagahuset er under aktivt tilsyn med musefeller og insektsfeller. Problematikken med messingbiller er betydelig

reduert i 2020. Gjenstander i Arresten; et rom i Narvestadbygningen, er flyttet til museumslåven for revidering. 17 stoler er overført til magasin på Trollull fellesmagasin. Gjenstander som knytter seg til landbruk har blitt ført i Exelskjema og merket med papirlapper. Dette arbeidet har blitt utført med hjelp fra innleid veileder, Bjørn Høie.

I et samarbeid med nettredaksjonen er Gutustua filmet, og registrerte gjenstander på DiMu fra huset er markert. Samlingsforvalter har fotostudio i kjelleren på Folkenborg museum. Så langt det er praktisk mulig blir gjenstandene fotografert på stedet, enten de skal til Trollull eller bli lagret på Folkenborg.

HALDENVASSDRAGETS KANALMUSEUM

På vegne av arkivet på Rød har vi tatt imot arkiv fra fløtningsinspektør Johan Olsen Mellby. Det var dennes familie fra Hemnes som ønsket at Østfoldmuseene skulle ivareta dette arkivet.

Registrering av gjenstander under fellesprosjekt i Fredrikstad museums magasin.
Foto: Kathrine Sandstrøm

Glimt fra
2020

4. FORSKNING OG UTVIKLING

MÅL

Østfoldmuseene skal øke forskningsinnsatsen og etableres som en synlig forskningsinstitusjon som formidler forskningsresultater av høy kvalitet.

Museets forskning foregår på flere arenaer og dekker varierte temaer. Det blir forsket med utgangspunkt i samlingene, rettet mot utvikling av nye og mer dynamiske utstillinger og i samarbeid med aktører og institusjoner i og utenfor universitets- og høyskolesektoren. De ansatte har representert museet på forskerkonferanser, og flere deltar i pågående forskningsprosjekter og forberedelser til prosjekter med oppstart i 2021.

KOMPETANSEBYGGING OG ORGANISASJONSUTVIKLING

Østfoldmuseene har videreført ordningen med å tilby sine medarbeidere med forskningskompetanse videreutdanningen Vitenskapelig publisering for museumsansatte. Høsten 2020 fullførte to medarbeidere kurset MUSE620 ved Universitet i Bergen.

Våren 2020 gjennomførte museet et heldags forskerseminar for ansatte som er involvert i FoU-arbeid. Her holdt både tidligere og nåværende deltakere på videreutdanningen MUSE innlegg, i tillegg til egne og eksterne forskere. Museet har en ambisjon om å tilby et tilsvarende årlig seminar for sine ansatte som et kompetansetiltak i virksomhetens forsknings- og utviklingsarbeid (FoU).

Økt forskningskompetanse er et uttalt mål i Østfoldmuseene og nedfelt i forskningsplanen fra 2017. Forskningsplanen skal revideres i 2021 i samsvar med organisasjonsutviklingen som har funnet sted i museet gjennom 2020, ny museumsmelding i 2021, ICOMs reviderte etiske retningslinjer og museets reviderte strategiplan som ble vedtatt i desember 2020.

Forskere i museet representerte Østfoldmuseene på Museenes forskerkonferanse 2020. En ansatt ble i 2020 valgt inn som medlem av seksjon for forskning i Norges museumsforbund.

Museet opprettet en ny stilling som forskningsdirektør i 2020 med tiltredelse januar 2021. Stillingen innebærer faglig forskningsledelse i tillegg til arenaansvar som avdelingsdirektør. En ansettelse som tydelig viser at museet satser på forskning og utvikling i virksomheten. Ansettelsen er en direkte konsekvens av arbeidet med Ung i Viken-utredningen (2019) og med museenes samfunnsrolle i 2020. Store deler av virksomheten har vært involvert i dette utviklingsarbeidet på ulike nivåer rettet mot å løfte FoU som innsatsområde i Østfoldmuseene i årene som kommer.

FORSKNINGSSAMARBEID

Det er etablert dialog mellom Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) og Østfoldmuseene for å styrke forsknings- og formidlingssamarbeidet mellom partene. Samarbeidet kan inkludere prosjektoppgaver, masteroppgaver

og være del av PHD-arbeid. Det er et fremtidig ønske om at både ansatte ved NMBU, studenter og ansatte ved museet kan delta i prosjekter og at det kan jobbes frem felles søknader om midler nasjonalt og internasjonalt. Samarbeidet vil naturlig bidra til å utvikle felles nettverk for forsknings- og formidlingsprosjekter i årene fremover.

Østfoldmuseene har videreført samarbeidet med Høyskolen i Østfold etter at det ble inngått en samarbeidsavtale mellom partene i 2018. Dette har blant annet resultert i et forskningssamarbeid i tilknytning til kulturinstitusjoner, lærerutdanning og skoler. Se nærmere beskrivelse av pARTiCiPED under.

Med økt FoU-innsats i årene som kommer vil mer forskningssamarbeid være et mål som vil bidra til økt kunnskap og kompetanse i Østfoldmuseene, men også være et bidrag til teori- og metodeutvikling som kommer hele sektoren til gode gjennom publisering, deltakelse på forskerkonferanser og erfaringsdeling på tvers av nasjonale og internasjonale nettverk. Forsknings-samarbeid og nettverksbygging skal i større grad knyttes sammen mot et felles mål om å jobbe med museumsutvikling gjennom forskning og transdisiplinært samarbeid.

FORSKNINGSPROSJEKTER

Østfoldmuseene er partner i tre pågående forskningsprosjekter med støtte fra Kulturrådet og i to prosjekter som har oppstart i 2021, og som har vært

Østfoldmuseene skal øke forskningsinnsatsen og etableres som en synlig forskningsinstitusjon som formidler forskningsresultater av høy kvalitet

under planlegging høsten 2020 etter at begge søknadene ble innvilget av Norges forskningsråd (NFR) sommeren/høsten 2020. Omtale av de pågående forskningsprosjektene som Østfoldmuseene deltar i som partner, finnes på museets nettsider under «Forskning». Nettsiden ble opprettet i 2020.

MUSEENES KUNNSKAPSTOPOGRAFI: KOLLEKTIV KUNNSKAPSPRODUKSJON SOM MUSEUMSFORNYELSE (2018–2020)

Museenes kunnskapstopografi er et forsknings- og utviklingsprosjekt som undersøker hvordan kunnskap skapes i museer, både når man utvikler en utstilling og når man senere drifter den. Prosjektet trekker på erfaringene fra arbeidet med Tingenes metode som ble gjennomført i perioden 2015-2017. FoU-prosjektet er et samarbeid mellom Østfoldmuseene og Teknisk museum og involverer også de svenske museene Malmö museer, Göteborg Stadsmuseum og Tekniska Museet i Stockholm.

Museenes kunnskapstopografi skal bidra til museumsutvikling ved å etablere forskningsbasert teori omkring ulike kunnskapsgenererende prosesser i museene – og undersøke hvordan museene kan tilrettelegge for praksiser som sørger for en dynamisk, samfunnsrelevant kunnskapsgenerering i forbindelse med etablering eller fornyelse av basisutstillinger.

Forskningsprosjektet er forlenget og avsluttes i 2021.

LØSARBEIDEREN OG STANDARD-ARBEIDEREN: TILKNYTNINGSFORMER I ARBEIDSLIVET I ET HISTORISK PERSPEKTIV (2018-2021)

Forskningsprosjektet Løsarbeideren og standardarbeideren skal utforske ulike tilknytningsformer i arbeidslivet i et historisk perspektiv med vekt på den industrielle tidsalder. Studiene vil ta for seg ulike grupper ansatte i flere bransjer, og representerer egne selvstendige forskningsprosjekt som blir bundet sammen gjennom en felles todelt hovedproblemstilling.

Forskningsprosjektet er i regi av Det nasjonale nettverket for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie. Nettverket og prosjektet ledes av Norsk industriarbeidermuseum (NIA). Følgende muséer er bidragsyttere i prosjektet: Museet Midt, Museumssenteret i Hordaland, Østfoldmuseene, Museene i Akershus, Vest-Agder-Museet, Norsk Oljemuseum og NIA. Andre samarbeidspartnere: Norsk Teknisk Museum, Arbetarrörelsens arkiv och bibliotek, The Finnish Labour Museum Werstas.

Forskningsprosjektet skal bidra til ny kunnskap om et samfunnsaktuelt tema med stor overføringsverdi til både norske og nordiske museer, arbeidsliv og organisasjoner, etablere gode forskningspraksiser, styrke nettverket og museene som forskningsinstitusjoner – samt styrke samarbeidet med andre forskningsmiljøer i Norden og etablere et felles nordisk prosjekt.

OPPHØYET OG OVERSETT: HERREGÅRDMUSEETS PLESS I DEN NORSKE ERINDRINGSTOPOGRAFIEN (2019-2021)

Forskningsprosjektet tar for seg herregårdsmuseets rolle og praksis i Norge fra omkring midten av 1850 til i dag knyttet til omdannelsen fra historisk anlegg til kulturminne og museum.

Forskningsprosjektet som er initiert av Den nasjonale herregårdnettverket, skal gi et selvrefleksivt blikk med bakgrunn i kritisk museologi samt undersøke hvordan fortidens immaterielle og materielle innhold får verdi og blir en ressurs i samtiden, som følge av sosialt og kulturelt betingede historie- og minnepraksiser. Dessuten skal det bidra til ny kunnskap og forståelse om herregårdene i Norge.

PARTICIPED: EMPOWERING STUDENT TEACHERS AS AGENTS OF CHANGE IN CROSS-SECTORIAL COLLABORATIONS USING THE CULTURAL SCHOOLBAG (TCS) IN NORWAY AS LEARNING PLATFORM (2021-2023)

Forskningsprosjektet pARTiCiPED fokuserer på Den kulturelle skolesekken (DKS), som skal bidra til at alle skoleelever fra 6 til 19 år uavhengig av økonomisk, sosial, etnisk og religiøs bakgrunn regelmessig møter et mangfold av kunst- og kulturuttrykk av høy kunstnerisk kvalitet.

Gjennom flere målrettede og deltagende utviklingsløp med ulike tema og ulike formidlingsformer vil det jobbes frem

Hagen på Rød Herregård.
Foto: Brita Flor

Glimt fra
2020

gode eksempler, metoder, verktøy og teknikker for samarbeid om DKS-aktiviteter. Metodikken i prosjektet er hentet fra aksjonsforskningen og forankret i metoder utviklet innen deltagende digital design. Det digitale vil dermed få en viktig rolle i utforskningen som skal foregå i pARTiciPED.

Prosjektet er et samarbeid mellom Høgskolen i Østfold, Universitet i Agder, Norges Idrettshøgskole, Høgskolen for danskunst, Universitet i Sørøst-Norge, NTNU, IT Universitetet i København, University of Copenhagen, University of Jyväskylä i Finland, Bath Spa University i England, Østfoldmuseene, Kulturtanken og flere lokale skoler og kommuner.

Forskningsprosjektet pARTiciPED har oppstart i 2021.

FOODLESSONS – CULINARY HERITAGE AS A RESOURCE IN DEVELOPING «FOOD NATION NORWAY 2030» (2021-2023)

Forskningsprosjektet FoodLessons skal

bidra til å bygge «Matnasjonen Norge 2030» gjennom å forvalte, revitalisere og formidle vår norske mathistorie og kulinariske arv. Prosjektet er initiert og ledes av SIFO/OsloMet. Konsortiet består av fire norske forskningsinstitusjoner, tre utenlandske forskningsinstitusjoner og 20 partnere som representerer hele verdikjeden. Østfoldmuseene representerer en av disse partnerne og vil delta i en ressursgruppe som skal følge prosjektet gjennom perioden.

Prosjektet skal undersøke hvordan en revitalisering av gamle teknikker, råvarer og retter kan brukes i næringsutvikling og verdiskapning som viser frem vår mangfoldige matkultur på spennende og innovative måter samt stimulere til bedre samspill mellom tradisjoner og nye impulser. Prosjektet ønsker å bidra til lokal stolthet og identitet, innovasjon og arbeidsplasser i distriktene.

Forskningsprosjektet FoodLessons har oppstart våren 2021.

ANNET FOU-ARBEID

Haldenvassdragets Kanalmuseum hadde i 2020 et oppdrag for Haldenvassdraget Vannområde i forbindelse med miljøovervåking av Haldenvassdraget. Årets undersøkelser omfattet 14 elver og bekker i Aremark og Halden. Som en del av det oppdragsfinansiert feltarbeid i 2020 har Haldenvassdragets Kanalmuseum søkt Miljødirektoratet (via Fylkesmannen) til Undersøkelse av neglisjerte ferskvannsøkosystemer (myrer, sumper, kilder, grøfter mm.). Dette er et stort prosjekt som ikke er avsluttet enda, og foreløpig eksisterer bare en midlertidig rapport.

Under det omfattende prosjektet med flytting av museets samlinger på Fredriksten festning i 2019, ble det funnet en koffert som fikk gjenstandsnummer HM.06537. Kofferten var full av personlige gjenstander, fotografier og arkivalier som ga innblikk i Johanne Sophie («Janken») Wiel-Hansens liv. I 2020 har det blitt gjort et forarbeid

Museets forskning foregår på flere arenaer og dekker varierte temaer

knyttet til dette materialet. Prosjektgruppen har deltatt i seminaret Skeivt bygdeliv og webinar om temaet, i regi av Norges museumsforbund.

Rød Herregård – utvikling av et sentralt kulturminne i Haldenvassdragets utløp (2020-2021) er et prosjekt som er godt i gang og i rute med å utarbeide en faglig forankret plan for oppgradering og utvikling av Rød Herregård med hage- og parkanlegg. I tillegg gjøres det praktisk skjøtsel av hage- og parkanlegget etter vedtatt skjøtelsplan. En plan for skjøtsel av de store trærne i parken, spesielt hule eiker, er initiert og iverksatt i tett dialog med Halden kommune og Statsforvalteren. Prosjektleder veileder også HAV, Halden Arbeid og Vekst, i hva og hvordan de skal utføre arbeidet på en faglig god måte i hagen og parken på Rød.

PUBLISERING

Det er en ambisjon at ansatte ved Østfoldmuseene publiserer fagfelleverderte artikler i tillegg til rapporter, utstillingskataloger, fagartikler på Digitalt Museum, kronikker og tilsvarende. I 2020 publiserte ansatte ved Østfoldmuseene fire fagfelleverderte publikasjoner og 60 ikke fagfelleverderte publikasjoner, inkludert 44 fagartikler på Digitalt Museum og fire kronikker. I oversikten under viser vi til et utvalg artikler publisert på Digitalt Museum i 2020. Alle de 38 artiklene på Digitalt Museum kan søkes opp i databasen: <https://digitaltmuseum.no/>

FAGFELLEVRDERTE PUBLIKASJONER:

Eriksen, E. J. (2020). Restaureringene

av Torderød gård 1939 og 2019. Norsk museumstidsskrift, 6(2), 72-85. doi:10.18261/issn.2464-2525-2020-02-02

Kemp, J. L., Ballot, A., Nilssen, J.P., Spikkeland, I., and Eriksen, T.E. (2020). Distribution, identification and range expansion of the common Asellidae in Northern Europe, featuring the first record of Proasellus meridianus in the Nordic countries. Fauna norvegica 40: 93-108. doi: 10.5324/fn.v40i0.3353.

Stugocki, Ł., Karpowicz, M., Kaczmarczyk-Ziemba, A., Kozłowska, J., Spikkeland, I., and Nilssen, J. P. (2020). Passenger for millenniums: association between stenothermic microcrustacean and suctorian epibiont - the case of Eurytemora lacustris and Tokophyra sp. Scientific reports 10(1), 9577. <https://doi.org/10.1038/s41598-020-66730-2>.

Spikkeland I, B. Olsen J, Kasbo RJ, Olsen KM and Nilssen JP. (2020). The invasive amphipod Gammarus tigrinus Sexton, 1939 conquering the north of Europe using a new pathway: the first recordings from Norway. Fauna norvegica 40: 130-136. doi: 10.5324/fn.v40i0.3582.

Et utvalg ikke fagfelleverderte publikasjoner:

Andersson, B. (2020). Påskbrev bortglømd tradition i Østfold? Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021188567300/paskbrev-bortglomd-tradition-i-ostfold>

Behn, I. R. (2020). I dag er verdens sykkeltdag! Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021188612383/idag-3-juni-er-verdens-sykkeldag>

Ellefsen, I. A. (2020). Et liv under seil. En eventyrlig beretning fra "400-årsnatten. Kysten nr. 5, s. 16-22

Ellefsen, I. A. (2020). Kald jul i Hudsonbukta. Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021189237227/kald-jul-i-hudsonbukta>

Engø, Brumoen, H. (2020). St. Nikolas og julen. Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021188874862/st-nikolas-og-julen>

Gjendem, C. (2020). Julenissemaska på Verket i Moss. Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021188869552/julemaska-pa-verket-i-moss>

Grindland, K. (2020). Doktor Lexows hus i Sarpsborg. Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021188499949/doktor-lexows-hus-i-sarpsborg>

Halvorsen, J. E. (2020). Generalmajor Peter Anker - Borgersønnen fra Fredrikshald som ble guvernør i Dansk India. Wiwar - Østfold Historielag. Hefte 91. Nr. 1/2020, s. 40-47.

Holsvik, B. (2020). Moss Glassverk AS – Stolt produsent av glasseballasje i 101 år. Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021188605284/moss-glassverk->

Det er en ambisjon at ansatte ved Østfoldmuseene publiserer fagfellevurderte artikler, i tillegg til rapporter, utstillingskataloger, fagartikler på Digitalt Museum, kronikker og tilsvarende

as-stolt-produsent-av-glassemballasje-i-101-ar

Holsvik, B. og Havstam, M., C. (2020). Enmannsbedriften. Utstillingskatalog til kunstverket «Enmannsbedriften», i Charlotte Thiis-Evensens utstilling Noe må Gjøres på Galleri F-15 17.10.2020 - 03.02.2021.

Krogstad, H. S. (2020). Tægerbinding - langsomhetens estetikk. Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021188726042/taegerbinding-langsomhetens-estetikk>

Nævdal, D. (2020). Fløtningens fartøyer - planer om ny utstilling. Dampskibsposten. Tidsskrift for det frivillige fartøyvern. Nr. 119, 3/2020, s. 25-28

Nævdal, D. (2020). Viken Fartøyvern-senter - Et mulighetsstudie for et fjerde nasjonalt fartøyvern-senter på Østlandet. Rapport Viken Fylkeskommune

Nævdal, D. (2020). Rapport fra restaurering - Fløterhytte fra Skulerud lense (HKM-Bygg01). Restaurering av pontoger og istandsetting av hus. Østfoldmuseene - Haldenvassdragets Kanalmuseum.

Nævdal, D. (2020). Bekymringsfull adventstid ved Basmo skanse. Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021189017017/bekymringsfull-adventstid-pa-basmo-skanse-1715>

Sandstrøm, K (2020). Vi går strås med eneboeren på Heia. Digitalt Museum:

<https://digitaltmuseum.no/021188553757/vi-gar-stras-med-eneboeren-pa-heia>

Spikkeland, I. (2020). Biologisk overvåkning av Haldenvassdraget. Bunndyr i eutrofe bek1er og elver høsten 2020. Østfoldmuseene, avd. Haldenvassdragets Kanalmuseum. Rapport 1/2020. 15 s. + vedlegg.

Spikkeland, I., Dolmen, D. og Haga, A. (2020). Biologisk mangfold i Gjølshøen, Marker. Müller-Sars Biologiske Stasjon, Ørje. Rapport 4, 2020. 40 s. + vedlegg.

Spikkeland, I. og Haga, A. (2020). Biologisk mangfold i Hølvannet, Aurskog-Høland Rapport fra undersøkelser i 2020. Müller-Sars Biologiske Stasjon. Rapport nr. 5. 2020. 28.

Spikkeland, I. (2020). Istidskreps og store muslinger i Aurskog-Høland og Marker. Resultater fra en kartlegging høsten 2020. Müller-Sars Biologiske Stasjon. Rapport nr. 6. 2020. 16 s.

Spikkeland, I., Haga, A. og Hardeng, G. (2020). Hellsjøvannet i HurskogHøland. Biologiske undersøkelser i juli 2020. Müller-Sars Biologiske Stasjon, Ørje. Rapport 7, 2020. 12 s.

Vattekar, M. B. (2020). Ta en potet - litt om potetens kulturhistorie. Digitalt Museum: <https://digitaltmuseum.no/021188560130/ta-en-potet-litt-om-potetens-kulturhistorie-i-norge>

Frøyadukken: Ikke alle museumsansatte er like lettkledde som denne skjønnheten. Utstillingsdukke fra Frøya Konfeksjon A/S i Moss.

5. FORMIDLING

MÅL

Østfoldmuseenes formidling skal være relevant for et bredt spekter av befolkningen, aldersmessig, sosialt og kulturelt, og den skal relatere seg til samfunnsaktuelle spørsmål. Formidlingen skal ha utgangspunkt i museenes samlinger og arkiv og skal ha som mål å skape verdi, identitet og tilhørighet – lokalt, nasjonalt og regionalt.

Formidlingsaktiviteten har i 2020 hatt en tydelig sosial profil. Målene i strategiplanen har ligget til grunn, og vi har jobbet med konkrete tiltak for å understreke delmålene:

1. Utvikle et godt og inspirerende fagmiljø.
2. Skape et helhetlig publikumstilbud med kvalitet i alle ledd.
3. Utarbeide og videreutvikle faste og temporære utstillinger.
4. Utvikle og videreføre pedagogiske opplegg.
5. Være en god møteplass for et bredt publikum.
6. Være en aktiv og oppdatert samfunnsaktør.
7. Ta vårt publikum på alvor.
8. Styrke Østfoldmuseenes rolle som arena for frivillig arbeid.
9. Produsere gode arrangementer med en tydelig profil.

UTVIKLINGSARBEID

Østfoldmuseene har opprettet et eget Formidlingsteam for å styrke og samordne aktivitetene, identifisere synergieffekter og synliggjøre det totale

formidlingstilbudet til publikum. Museet har behov for å kvalitetssikre og vedlikeholde alle våre skoleprogrammer, jobbe med innsalg overfor skolene i regionen og måten vi presenterer skoleprogrammene og publikumstilbudene på, på nett og i sosiale medier.

Ledergruppa ser behovet for å tydeliggjøre Østfoldmuseenes profil ut mot publikum og realisere potensialet i samarbeidet på tvers av organisasjonen. Vi ønsker å gi vertskap og førstelinje stor plass i vår organisasjon og ser behovet for en sentral Publikumsansvarlig. Publikumsansvarlig skal bidra til harmonisering av felles rutiner i møte med publikum og være en samlet stemme ut mot frivilligheten samt bidra til å bygge merkevaren Østfoldmuseene ved å sette en felles standard for møte mellom oss og publikum.

Etter at koronaen inntraff, ble Østfoldmuseenes podcaststudio etablert på scenen i Fredrikshald teater. Der har det blitt laget podcaster for Østfoldmuseene gjennom året. Dette har også ansporet til et ønske om å kunne utvikle konseptet og ikke minst utvikle liveforestillinger der vi lager podcast med publikum i salen. Koronaen har forsinket dette, men museet håper å kunne fortsette arbeidet når smittesituasjonen tillater det. I tillegg er det produsert en rekke filmer til «Døgnåpent museum».

Direktør er ansvarlig redaktør i Østfoldmuseene. Direktør for kommunikasjon har det redaksjonelle operative ansvaret,

men delegerer arbeidet med digital historiefornidling og museets nettside og sosiale medier til det vi kaller Redaksjonen. Redaksjonen skal bidra til å styrke og synliggjøre museets publikumstilbud gjennom digitale medier, på museets nettsider og på sosiale medier.

I tillegg skal Redaksjonen gi publikum et innblikk i den museale driften som ofte ikke er synlig eller åpenbar. Redaksjonen skal også ha mulighet til å jobbe frem selvstendige saker som synliggjør vår virksomhet og vår samfunnsrolle, som setter våre samlinger i spill og som viser at Østfoldmuseene satser på forskning. Redaksjonen skal ha som mål å øke trafikken på våre nettsider og etter en bevisst strategi øke våre følgere på sosiale medier.

Denne satsingen skal samlet styrke museets helhetlige kommunikasjon og bidra til profilbygging av Østfoldmuseene. Satsingen skal sees som målrettet kompetanseheving innenfor digital formidling med mål om at det fysiske og digitale formidlingstilbudet til museets publikum heves parallelt.

BARNAS MUSEUMSSTAFETT 2020

Barnas museumsstafett har blitt en tradisjon, og hele 72 % av alle barn som besøkte Østfoldmuseene i perioden 20. juni - 16. august deltok i stafetten. På våre arenaer delte vi ut 1807 pass. I tillegg kommer pass som ble utdelt på servicekontorer/biblioteker. 33 barn registrerte seg digitalt og var med i

Barnas Museumsstafett har etablert seg hos publikummet vårt, og skaper engasjement hos både liten og stor

trekningen av bonuspremien. Stafetten har etablert seg hos publikummet vårt og skaper engasjement hos både liten og stor.

NYE UTSTILLINGER

ENMANNSBEDRIFTEN

Moss by- og industrimuseum inngikk i 2018 et samarbeid med Galleri F15 og kunstner/journalist Charlotte Thiis-Evensen. Bakgrunnen for samarbeidet var Thiis-Evensens utstilling «Noe må gjøres» i galleriet høsten 2020. En bærende tematikk i flere av verkene er menneskers forhold til eget arbeid og et arbeidsliv i sterk endring. Thiis-Evensen ønsket å lage et nytt verk med utgangspunkt i en gjenstand fra museets samling. Potetskrelleren Peik, produsert av Norsk Stanseindustri, ble valgt, og ut ifra den ble kunstverket «Enmannsbedriften» skapt. Verket består av en installasjon av maskinene der innehaveren produserer skrelleren, en film som viser arbeidsprosessen og et portrettfoto. Parallelt med utstillingen på Alby ble det i museet reist et eget tablå bestående av filmen, portrettet og noen utvalgte gjenstander som har blitt produsert ved mossebedriften. Museet bidro også som en likeverdig part i utarbeidelsen av teksten til verkets utstillingskatalog.

GULLSPOREN FRA RØD

3. januar åpnet museet utstillingen Gullsporen fra Rød. Den eksklusive utstillingen var museets bidrag til by-jubileet og markeringen av kommunesammenslåingen av Moss og Rygge. Gullsporen ble valgt som det felles samlende symbolet

i Nye Moss' kommunevåpen. Objektet som ble stilt ut er en ridespore i gull. Den er et av de mest fornemme funnene fra norsk vikingtid. Sporen ble funnet på Rød gård i Moss i 1872. Museet fikk låne den fra Kulturhistorisk museum i 18 dager. Det ble stilt særdeles strenge krav til sikring med døgnkontinuerlig bevoktning. På tross av den korte utstillingsperioden ble utstillingen en stor suksess med 3584 besøkende. I forbindelse med utstillingen utviklet museet egne formidlingsopplegg for skoleelever og grupper. Det ble også arrangert eventyrstund for barn og avholdt et foredrag ved arkeolog Frans-Arne Stylegard.

NY BASISUTSTILLING MOSS

Museets ansatte har arbeidet med ny basisutstilling. Utstillingen har den foreløpige arbeidstittelen Moss i Verden – Verden i Moss og tar for seg Moss og Rygges historie fra 1720 til 2021. Utstillingen vil bli åpnet i to etapper: 1. etappe omfatter perioden 1720 til 1930 og er planlagt åpnet i museets 1. etasje 13. juni 2021. 2. etappe tar for seg den nyere historien fra 1920 og frem til dag. Denne er tenkt åpnet i museets 2. etasje juni 2022. Viktige tematiske føringer for utstillingen er industrihistorie, bymiljø og kulturlandskap. I tråd med Østfoldmuseenes strategi vil arbeid være et gjennomgående tema sett i lys av en nasjonal og internasjonal kontekst med vekt på fasene i den industrielle revolusjon og datidens rådende ideologiske strømninger i verden. Utstillingens arbeidstittel speiler den røde tråden for hele utstillingen: Moss har alltid vært

flerkulturell, kommunen hadde ikke vært det den er i dag uten impulser utenfra, samtidig har Moss påvirket verden der ute. Prosjektet startet i høst med tekstproduksjon, definering av utstillingsobjekter og formidlingsgrep. Det er utarbeidet en utstillingsplan.

LAB1

Det har ikke vært aktivitet i lab1 i 2020. I hovedsak kan dette forklares med at museet i lengre perioder har vært stengt, og at de ansatte har hatt hjemmekontor på grunn av koronaepidemien.

SIBBERN PORTRETTUTSTILLING

Våren 2019 påtok Moss by- og industrimuseum seg prosjektansvaret for en portrettutstilling om Sibbern-familien etter forespørsel fra Moss 2020 og Moss kommune. Utstillingen ble vist i Konvensjonsgården i perioden 24. juni til 23. august 2020.

Utstillingen besto av 18 portrettmalerier fra 1700-1900-tallet av slekten Sibbern hvor flere hadde lokalhistorisk og rikshistorisk betydning. Eier av samlingen er Catarina og Val Sibbern.

Utstillingsvegger ble produsert, montert og demontert av driftsavdelingen i Østfoldmuseene.

Det ble produsert en fyldig utstillingskatalog forfattet av historiker Arild Stubhaug og produsert av Storybold AS. Malerikonservator Mette Havrevold ga oss råd og veiledning i håndtering og opphenging av de verdifulle portrettmaleriene som nå er vel tilbake hos eier.

Etter en koronastengt vår var det med stor glede vi kunne ønske velkommen til åpent sommermuseum.

Foto: Line Kjølberg

Glimt fra
2020

Barnas Museumsstafett på Folkenborg, Rød Herregård og Borgarsyssel Museum.
Foto: ▼ Bente Instanes ▲ Aurora Olea Søybe ▼ Tine Lund Marthinsen

PASS
ØSTFOLDMUSEENE
BARNAS MUSEUMSSTAFETT

Vakthold ble utført av avgangselever ved Moss videregående og frivillige lag og foreninger.

ARVEN FRA 1913 - GUSTAV LINDMANS FOTOGRAFIER

Den 15. februar åpnet museet utstillingen Arven fra 1913 - Gustav Lindmans fotografier. Utgangspunktet for utstillingen var 219 unike fotografier i form av glassplatenegativer. Motivene var bygninger, bygårder og eneboliger i Moss, de fleste med mennesker oppstilt foran. Et utvalg av 38 fotografier ble presentert i utstillingshallen.

Både i utviklingsfasen og etter utstillingsåpningen oppnådde vi en stor grad av publikumsinvolvering. En viktig del av utstillingen var studierommet for våre gjester. Her var samtlige fotografier fra samlingen ordnet i fotobøker og studiepermer. Her ble publikum invitert til å komme med opplysninger om bygningene og navn på personer i bildene. Med utgangspunkt i utstillingen ble det utviklet et eget prosjekt for den

lokale kulturelle skolesekken for 8. trinn.

TING & TANG

28. februar åpnet vandreutstillingen Ting & Tang og en hermetisert tiur i Olavs hall. Utstillingen holdt åpent to helger før museet stengte ned på grunn av COVID-19. Utstillingen var en del sommertilbudet ved museet.

Det som gjemmer seg bak denne noe underlige tittelen, er en flott vandreutstilling laget av Østfoldmuseene i 2016. Nå har den endelig vandret til Sarpsborg og Borgarsyssel Museum. Utstillingen er et samarbeidsprosjekt på tvers av faggrupper og avdelinger i Østfoldmuseene og er en liten hyllest til oss selv i anledning av at det i 2016 var 10 år siden det første konsoliderte museet i Østfold ble etablert.

Hensikten med utstillingen er å gi et lite gløtt inn til hva som i dag befinner seg i magasinene våre, uavhengig av tid og rom, materialer og representativitet. Det er de enkelte ansatte som har valgt ut

sine ting fra samlingene, gjerne ting de har et spesielt forhold til. Slik sett er det i våre øyne blitt en både broket og fin utstilling som favner alt fra rariteter til de mer saklige design- og signalgjenstander.

FOTOUTSTILLINGEN SMAALENSBILDER PÅ BORGARSYSSEL OG MOSS BY- OG INDUSTRIMUSEUM 2021

Med støtte fra Fritt Ord, Viken fylkeskommune, Sarpsborg kommune og Nordic-Baltic Mobility Programme, reiste Luca Berti på feltarbeid i Østfold sommeren 2020. Vi beslutter at utstillingen skal finne sted på Borgarsyssel 18. mars - 20. mai, og deretter flyttes til Moss. Bilder velges ut og katalog trykkes. Per januar 2021 er alt i rute med hensyn til Borgarsyssel (gitt at Koronasituasjonen tillater det), mens tidspunkt for utstilling i Moss ikke er avklart. Fotobok er det ikke funnet finansiering til.

NYE UTSTILLINGER I SNEKKENES

Prosjektgruppen har i 2020 jobbet med å få på plass rekvisitter og innredning til

Dekkshuset til Fløterhytta transporteres gjennom Ørje
Foto D. Nævdal

Glimt fra
2020

Avspark Fløtningens Fartøy.
Foto: A. Kongtorp

kjøkkenet i Snekkenes. Kildearbeidet er avsluttet, og det har gitt ny kunnskap om familien Sperling som bodde i Snekkenes fra 1764-1796. Våren 2020 ble det lagt nytt gulv på kjøkkenet i Snekkenes og gjenstander fra Førlandsrommet og kjøkkenet ble flyttet til Trollull.

NY BASISUTSTILLING FOLKENBORG 2022

Arbeidet med ny basisutstilling på Folkenborg tok i 2020 et langt steg nærmere realisering. I februar startet vi et samarbeid med utstillingsdesign-firmaet SixSides AS som hjalp oss med konseptutvikling og design av utstillingen. Arbeidet med idé- og konseptutvikling måtte på grunn av COVID-19 foregå gjennom nettmøter, men 1. juni 2020 ferdigstilte vi et konseptdokument med detaljerte planer for utstillingen.

Hovedtemaene er jord, folk og mat og vi har valgt ut perioden fra 1700-tallet og frem til i dag. Utstillingen vil bestå av gjenstander, tekst, bilder og film og vil strekke seg over første og andre etasje i museumslåven på Folkenborg. Utstillingen vil starte med en miniforestilling der publikum er vitne til et middags-selskap med personer fra ulike samfunns-sjikt og århundrer. Personene vi møter her vil vi møte igjen ute i utstillingen i første etasje. Her vil vi få ulike innganger til arbeidet og jordbruk. Andre etasje er viet til jord- og kulturlandskap. I tillegg har vi her et eget rom som vi har valgt å kalle det dynamiske rommet. Dette er et område av utstillingen for skiftene tema-utstillinger og fordypning. Dette skal være vårt involverende samskapingsrom. Det første prosjektet vi skal gjennomføre i dette rommet er et samarbeid med Mysen skole om fordypningstemaet poteten.

Parallelt med konseptarbeidet jobbet prosjektgruppen både med innhold og finansieringsplan for utstillingen. I tillegg startet vi på det store arbeidet med gjennomgang av gjenstander som kunne være aktuelle for utstillingen. På tampen av 2020 mottok prosjektgruppen den triste beskjeden om at utstillingsprosjektet på Folkenborg dessverre måtte på

legges på is på grunn av den økonomiske usikkerheten på museet og mangel på prosjektmidler. Men de gode planene er fortsatt der, og vi håper at de en dag kan tas frem igjen.

EN HAGE I ENDRING

Hageutstillingen «En hage i endring» springer ut fra forprosjektet Rød Herregård – utvikling av et sentralt kulturminne i Haldenvassdragets utløp (2020-2021). På ni utvalgte steder i hageanlegget kan man se plansjer med bilder og tekst som viser hvordan hagen har sett ut og endret seg gjennom tiden. Utstillingen står ute og er tilgjengelig året rundt.

TIL LYST OG NYTTE

I forbindelse med hageutstillingen og fordi Haldenkeramikk avlyste sin keramikkutstilling sommeren 2020, ble utstillingen «Til lyst og nytte» satt opp i Galleri Rød som et utdypende supplement der man også kunne lære om hager i Halden-området, samt hagers rolle i kunst- og kulturhistorisk uttrykk. Utstillingen tok for seg de europeiske idealene for ulike typer hager og viste hvordan de slo rot også i hjemlig jord. Lokale hager av forskjellig slag ble presentert i tekst, bilder og med utvalgte gjenstander.

BASISUTSTILLINGEN VED HALDEN-VASSDRAGETS KANALMUSEUM

Det har blitt arbeidet med fornyelse, design og engelsk oversetting av tekster i basisutstillingen. Herunder kan også nevnes ny engelsk teksting på formidlingsfilmen: «Haldenvassdraget – biologi -overvåkning - miljø». Gøran Brattstrøms oversettelse ble tilrettelagt av Lennart Johanson. I tillegg er det lagt ned arbeid i fornyelse av systemet som spiller av dyrelyder når publikum beveger seg i utstillingen. Jan Erik Herum Bertelsen arbeider med dette.

ØRJAN ISTIDSKREPS

Som del av årets Barnas museum stafett på Haldenvassdragets Kanalmuseum ble museets nye maskott og bokutgivelsen fra 2019 vektlagt: «Istidskrepsen Ørjan». Etter at barna hadde funnet en trefigur

med Ørjan, kunne de dekorere han med farger eller pynte han med en gammel-dags svipenn. Gjennom sommerferien kom en utkledd Ørjan på besøk i utstillingen, noe som vakte stor begeistring.

FLØTERHYTTA FRA SKULERUD

De første søknadene om finansiering til arbeidet med fløterhytta ble sendt i 2015, men først i 2018 var finansieringen tilfredsstillende til at det var grunnlag for å gå i gang med arbeidet. Arbeidet anses nå som slutført. Fløterhytta med ny utstilling om merkekart og merkeøkser ble gjort tilgjengelig for publikum fra 29. juni 2020. Restaureringen har samlet kunnskap om fløterhyttene i Haldenvassdraget. Ny kunnskap om enkeltpersoner har også kommet frem. Det er skrevet egen sluttrapport for prosjektet. Utstillingen om merkekart og merkeøkser bygger på artikkelen: Merkekart og symbolbruk innen Smaalenenes tømmerfløting på 1800-tallet. Mennesket og havet – Årbok for Norsk Maritimt Museum 2019.

FLØTNINGENS FARTØY

Første samling og avspark for forprosjekteringen av utstillingen ble holdt på Kanal museet 29. juni. Dette ble markert med musikalsk Hans Børli-innslag og foredrag om Polar Bear. Dessverre har smittevern hensyn satt stopp for videre samarbeidsmøter og planlagte ekskursionsjoner. Det arbeides likevel kontinuerlig med faglig innhold og tekster. I tillegg har flere eksterne aktører vært vurdert som aktuelle tjenesteytere til forprosjekteringen.

PEPPERKAKEBYEN

Den tredje Pepperkakebyen ble stilt ut desember 2020. Med gode forberedelser pga. alle koronatiltak ble «utstillingen» åpnet og en suksess. 5.000 mennesker besøkte Pepperkakebyen i 2020, mot 10.000 i 2019, men omsetningen i museets butikk var like høy. Pepperkakebyen var ett av få juletilbud i Gamlebyen Fredrikstad.

POLAR BEAR – KRIGSÅRENE 1940-45

Avtaler og finansiering er sikret for

Hvaler & Fredrikstad Pepperkakeby.
Foto: Kjartan Abel Nilsen

Glimt fra
2020

å bygge utstillingen «Polar Bear – Krigsårene 1940-45». Forsvarsbygg og Fredrikstad kommune har kommet til enighet om en utvidelse av museets areal på 475 m² til denne utstillingen. Med Inge Steenslands Stiftelse er det inngått to økonomiske avtaler for bygging og langsiktig drift av utstillingen. Våren 2020 starter ombyggingen, og åpningen er planlagt våren 2022. Utstillingen vil omhandle krigsårene med angrepet på Norge 9. april, okkupasjonstiden i Fredrikstad, flyktningeruter i Østfold, hjemme- og utefronten og operasjonen Polar Bear.

SKOLETILBUD / SAMARBEID MED DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

Alle museene i Østfoldmuseene har samarbeid og tiltak under Den kulturelle skolesekken. Museene har også andre, faste undervisningstilbud som skolene kan finne frem til på våre nettsider. I tillegg er de fleste museene åpne for å lage spesialtilpassede tilbud og kan inngå egne samarbeidstiltak med skolene. Totalt har 9.972 barn og unge besøkt Østfoldmuseene i 2020. Vel 1.800 registrerte seg i Barnas museumsstafett. 2.090 deltok på våre pedagogisk tilret-

telagte tilbud, og 1.832 av disse igjen deltok på museenes tilbud gjennom Den kulturelle skolesekken.

UNDERVISNINGSTILBUD I 2020

BORGARSYSSSEL MUSEUM

- Borgcraft er et formidlingstilbud innenfor Den kulturelle skolesekken hvor elevene får innføring i middelalderen gjennom bruk av dataspillet Minecraft. DKS ble påbegynt 2. mars, men avsluttet på grunn av nasjonale retningslinjer om nedstenging grunnet COVID-19. Ca 130 4.klassinger fikk gjennomført.
- Middelalderomvisninger: Omvisningen viser forskjellen i samfunnet og menneskers tenkemåte i middelalderen. Vi formidler hvordan menneskene bodde, religion og middelalderbyen Borg. Elever som studerer historie på videregående har benyttet seg av tilbudet, ca 60 elever.
- Helse- og hygieneomvisning: Omvisningen handler om hvordan man tenkte om helse og hygiene i tidligere tider. Vi formidler legekunst, overtro og hygiene i omvisningen. Ca. 60 elever fra videregående og 20 fra ungdomsskolen har benyttet seg av tilbudet.
- Annen undervisning: Gjennom året

har det blitt holdt undervisning for barnehager, elever fra barneskoler, ungdomsskoler og videregående, samt spesialelever og innvandrere gjennom Norsksenteret. Oppleggene har blitt laget etter skolenes behov.

- Undervisningsåret har blitt preget av COVID-19 situasjonen. På grunn av smittefare har museet vært stengt nesten hele våren, og det har derfor vært mindre undervisning. På høsten var det mange som ønsket å besøke museet. Gjeldende regler for smittevern ble fulgt, og dette skapte derfor litt endringer i undervisningsmetodene.

MOSS BY- OG INDUSTRIMUSEUM

- I forbindelse med utstillingen Gullsporen fra Rød utviklet museet egne formidlingsopplegg for skoleelever og grupper. Det ble også arrangert eventyrstund for barn. Rundt 350 barn fikk dette tilbudet
- Moss 1913. Rundt 350 skoleelever på 8. trinn fikk omvisning i utstillingen Arven fra 1913 – Gustaf Lindmans fotografier. Andre planlagte skoletilbud utgikk på grunn av COVID-19.

FOLKENBORG MUSEUM

- Til Bords gikk som normalt med noen korona-tilpasninger. Elevene fikk i oppgave å plante en solsikke hjemme og fikk frø, pletter og annet utstyr av oss, sponset av lokal gartner Axel Wiig. På museet droppet vi den teoretiske delen som normalt gjøres inne, og satset mer på utendørs aktivitet, blant annet utlodning av grønnsaker fra det nyoppførte veksthuset, noe som var veldig populært. I forkant hadde elevene sett en film der vi gikk gjennom hele skolehagen og veksthuset med informasjon om alle vekstene.
- Gammelt gårdsarbeid måtte utgå på grunn av COVID-19.
- Omvisning med møbelsnekkerskolen ble gjennomført i september
- I mai stod det nye veksthuset med bod ferdig, bygget på dugnad. Pengene til veksthuset kom dels fra Økologisk Norge, som vi har opprettet et samarbeid med. Vi er en del av nettverket «Dyrk fremtida – flere skolehager i Norge» som har fått betydelige midler fra Sparebankstiftelsen DNB. Økologisk Norge har to ansatte i prosjektet og har planer om å utvide satsingen slik at det blir et nasjonalt prosjekt. Veksthusets byggleder, den lokalt baserte Steinar Heller, har også en stor del av æren for at det flotte og forseggjorte bygget ble virkeliggjort. Han har bidratt med materialer og arbeid til en svært gunstig pris.

FREDRIKSTAD MUSEUM

Våren 2020 ble DKS for 26 klasser med til sammen 590 elever avlyst pga. koronautbruddet. Opplegget ble i stedet gjennomført i høst med tilrettelagte koronatiltak og 22 klasser for til sammen 410 elever. Den kulturelle skolesekken Fredrikstad inviterer til en opplevelsesdag i Gamlebyen. Tilbudet er et samarbeid mellom Fredrikstad kommune og Fredrikstad Museum. Underveis i vandringen i Gamlebyen dukker det opp overraskelser i form av en historisk skikkelse som gjennom sagn, gode historier og beskrivelser gjør historien enda nærmere og mer levende for elevene. De historiske temaene dekker et vidt spekter, fra arkitektur til immateriell kulturhistorie. Det legges også

stor vekt på å utfordre elevenes evner til å resonnerer og til å knytte historisk kunnskap til noe de kjenner fra før.

Elevene besøker Fredrikstad museums nye utstilling, Bar 1567, og får en innføring i byens historie, presentert gjennom personhistorier. Elevene møter oppdageren Jens Munk, hekse Anne Rimer, adelsmannen John Caspar de Cicignon, handelsmannen Peter Bull, Madam Guldberg og FMV-arbeideren.

Elevene får også kunne se mange gjenstander, noen få av de gamle «favorittene», samt veldig mange som ikke ble vist i den gamle utstillingen. De autentiske gjenstandene er noe av det som er unikt for et museum, og som gjør historien håndfast, virkelig og konkret.

I tillegg til DKS hadde museet i 2020 besøk av 189 elever fra ulike klassetrinn som besøkte museets ordinære museumstilbud.

KYSTMUSEET HVALER

På grunn av koronasituasjonen var det kun andre trinn som fikk gjennomføre DKS-opplegget på Kystmuseet i 2020. 7 og 9-trinn foregår mai og juni og 5-trinn i november/desember.

Elevene på andre trinn blir kjent med barns oppgaver i hjemmet på slutten av 1800-tallet. Elevene får høste frukt og lage sin egen eplejuice. Barna får vaske tøy med vaskebrett og balje. Det var 41 barn og 5 voksne/lærere som deltok fra skolene på Hvaler.

HALDEN HISTORISKE SAMLINGER

- I løpet av året har HhS gjennomført mange ulike formidlingstilbud, men mange av våre arrangementer måtte avlyses grunnen koronasituasjonen. Nye tilbud ble også skapt med utgangspunkt i de nye forutsetningene, Et slikt opplegg var undervisningsopplegg Karl XII sti aktivitets- og logistikkjøp. Opplegget ble laget for de lokale ungdomskolene som hadde stort behov for å ha uteundervisning i vår og sommer. I forbindelse med dette prosjektet ble Karl XII's sti

også lagt inn i KulturPunkt.

- Pilotprosjekt – Birøkter på Rød var et opplegg som foregikk ute. Her fikk SFO og småskolen lære om birøkting og insektlivet på Rød. Dette prosjektet er et samarbeidsprosjekt med Birøkterlaget i Halden og skal videreutvikles de neste årene.

- Blomster og bier var dessuten tema for årets bidrag til Barnas museumsstafett på Rød.

- Naturstien på Rød er et tilbud for mellomtrinnet og foregår i hagen på Rød herregård. Målet er å få elever til å lære litt om Røds historie samtidig som de beveget seg rundt i den fine hagen og er fysisk aktive.

- Haldenkeramikk og Keramikksummer på Galleri Rød valgte å utsette sin sommerutstilling på grunn av korona, og dermed også undervisningsopplegget som var planlagt i forbindelse med utstillingen. Museet samarbeider med foreningen om undervisningsopplegget som skal gjennomføres i tilknytning til den planlagte utstillingen. Planlegging og forberedende arbeid er utført i løpet av 2020, og undervisningsopplegget vil gjennomføres i tilknytningen til museet sommerutstilling i 2021: Keramikksummer på Rød.

HALDENVASSDRAGETS KANALMUSEUM

Ut fra smittevern hensyn har vi dessverre vært nødt til å si nei til en del skoleklasser og andre som har ønsket å komme til oss for klasseromsundervisning og feltkurs. Likevel fikk vi gjennomført samarbeidet vi med Kjelle vgs (Vg3 Naturbruk) om kartlegging av istidskrepser i potensielle innsjøer i Marker og Aurskog-Høland som enda ikke var blitt undersøkt. Det var Haldenvassdragets vannområde som søkte Miljødirektoratet om penger til dette. Dette pågikk i ca. 3 dager og ble avsluttet med fremlegg av resultater på museet.

Kanalmuseet samarbeidet med NMBU og professor Thrond Haugen om en fiskeundersøkelse i Øymarksjøen i september 2020. Dette var et feltkurs for studenter innen fiskeforvaltning og gikk over 3 dager. De fikk disponere båten til museet og besøkte utstillingene og fikk

Produksjon av digital julehilsen på Borgarsyssel Museum.
Foto: Line Kjølberg

Glade barn anno 1720.
Foto: Erik Fundingsrud

en forelesning om biologisk mangfold og fiskefauna i Haldenvassdraget. Vi har tatt imot et begrenset antall besøk av barnehager og skoleklasser fra Marker kommune og omegn. Gruppene fikk omvisning i utstillingen og tilpasset aktiviteter etter alder og ønsker. I tillegg har barne- og ungdomstrinnet ved Marker skole benyttet seg av museets klasserom, fiskestenger som er til utlån og kanoene er brukt til friluftslivundervisning.

STOREDAL KULTURSENTER

• Storedal kultursenter har i samarbeid med KiSs invitert alle 5. klassene i Sarpsborg kommune til Jakten på Storedal. Dette er et prosjekt hvor 5. klassene i Sarpsborg kommune kommer til Storedal Kultursenter for å lære om kunst, kultur og vår forhistorie gjennom praktisk arbeid. I 2020 har 16 skoler fordelt på 28 grupper gjennomført, totalt 619 elever.

ANDRE FORMIDLINGSTILTAK

FREDRIKSTAD MUSEUM

I 2020 kunne museet gjenoppta omvisningene på Elingaard da Fredrikstad kommune økte sitt tilskudd tilsvarende det det ble redusert med i 2019. Dette var gledelig, og sommeren 2020 kunne vi igjen holde sesongåpent på Elingaard Herregård. Besøket var godt.

Koronasituasjonen gjorde at flere digitale formidlingstilbud ble produsert. Til påsken ble en opplæringsfilm om hvordan man kan fargelegge egg med bruk av bivoks og fargebad laget.

Pysanka eggmalning er en ukrainsk tradisjon som de deler med flere land i sentral- og øst-europeiske land. I tillegg kunne vi tilby digitale kulturhistoriske vandringene på åtte steder rundt Fredrikstad. Vandringene ble lagt ut på Østfoldmuseenes facebook-side og vår youtube-kanal.

KYSTMUSEET HVALER

Populære foredragskvelder og kulturhistoriske vandringene har blitt videreført i 2020.

HALDENVASSDRAGETS KANALMUSEUM

Som en del av NMBUs utdanning av fiskeforvaltere tok Kanalmuseet imot en gruppe som disponerte klasserommet og museets forskningsbåt og gjennomførte fiskeundersøkelser i Rødenessjøen. Ingvar Spikkeland holdt forelesninger om biologisk mangfold og om fisk i Haldenvassdraget, og de fikk omvisning i utstillingene.

HALDEN HISTORISKE SAMLINGER (HHS)

På grunn av koronasituasjonen har HhS måttet tenke helt nytt i forhold til formidling på Rød Herregård. På grunn av restriksjoner på antall deltagere på omvisningen og begrensinger på innleid sommerhjelp ble publikumsmottaket flyttet fra hovedhusets hovedinngang og til fremsiden av huset, til Hagesalongen. Der ble det også etablert en større museumsbutikk. Museet valgte å holde åpent hele dagen (11-16), og med de fast ansatte som omvisere. Dette var en stor suksess både for publikum, men også

for de ansatte som kom mye nærmere sitt publikum enn vanlig i museets hovedsesong. I tillegg til tradisjonelle omvisninger ble det gjennomført spesialomvisninger som gjenspeilet det de fagansatte jobber med til daglig: Teknisk konservator: omvisning om utvalgte møbler på Rød og håndverksteknikkene forgylling og intarsia/marketeri. Arkivar: spesialomvisning om portrettene på Rød. Herregårdskonservator: spesialomvisning om på Rød på 1900-tallet. Hagehistoriker/gartner: hageomvisning om utvikling av Røds hage fra 1600-tallet og frem til i dag. Førstekonsulent: Omvisning knyttet til mattradisjoner på Rød herregård.

Det har gjennom året blitt jobbet med godkjenning av istandsetting av Fayegården til museumsformål på bakgrunn av Østfoldmuseenes konsept. Tilbygget og de økonomiske rammene ble vedtatt av Halden kommune, Kulturminneavdelingen i Viken har godkjent tilbygget, og Sparebank 1 Stiftelsen bevilget 6 millioner kroner til finansiering av tilbygget. Halden kommunale pensjonskasse, eier av Fayegården, har også godkjent tilbygget slik skissen foreligger. Søknad om byggetillatelse sendes til byggeavdelingen i Halden kommune så snart den er utarbeidet.

Fredrikshalds Teateret fikk ny scene-mester i 2020, og HhS omdisponerte en 50 % ressurs til å jobbe med utviklingen av nasjonalt teaterhistorisk senter samt utvidelse av bruken av teateret i utleie-øyemed. Det ble på våren gjennomført en intervjurunde med brukere av teateret,

Glimt fra
2020

Hageutstilling på
Rød Herregård.
Foto: Brita Flor

både profesjonelle aktører og amatører, om hva deres behov knytte til leie av teateret er. Intervjuene viste et behov for å kunne tilby profesjonell servering i forbindelse med arrangementer. Interne undersøkelser viser også en mulighet for å kunne leie ut teateret til møter, seminarer og konferanser. I løpet av høsten har en prosjektgruppe i samarbeid med økonomiavdelingen utarbeidet en anbudsinnbydelse for servering på teateret. Det ble også gjort en kartlegging av behov for utstyr knyttet til møbler, lyd- og lysutstyr, og det er i løpet av året sendt flere søknader for å kunne foreta nødvendige investeringer.

På forsommeren ble det gjennomført en pecha kucha-presentasjon av teaterets utviklingsplaner hos Østfold internasjonale teaters Teatertreff på Kråkerøy. Denne presentasjonen har blitt fulgt opp av et besøk fra Østfold internasjonale teater i teateret. Museet har også opprettholdt kontakten med Teatermuseet i Oslo. Begge museene ser muligheter i samarbeid på det teaterhistoriske feltet. Et planlagt møte høsten 2020 ble utsatt

til 2021 på grunn av korona. Det jobbes med nettverksbygging med relevante samarbeidspartnere som Opera Østfold og DNBE og andre aktører.

MOSS BY- OG INDUSTRIMUSEUM

I forbindelse med restaureringen av Torderød gård på Jeløy er Moss by- og industrimuseum engasjert av Moss kommune for å formidle Torderøds historie. Det vil si å dokumentere Torderøds bygningshistoriske utvikling i restaureringsperioden og lage en dramatisert omvisning som skal spilles hver lørdag og søndag i sommersesongen. Forestillingen har høstet mange lovord og ble vist så lenge pandemien ikke satte stopper for den.

I anledning Moss bys 300 års jubileum i 2020, og som en opptakt til kommunesammenslåingen, ble den historiske foredragsserien O(M)oss etablert i 2018. Serien skulle sette dagens mossedistrikt i et historisk lys. Moss by- og industrimuseum overtok ansvaret for foredragsserien fra august 2019 sammen med en arbeidsgruppe og en

styringsgruppe. Serien var et samarbeid mellom Moss Avis, Moss 2020 og museet. Foredragene skulle holdes en gang i måneden på kveldstid på ulike arenaer, og den skulle strømmes av Moss Avis ved Kristian Nord. På grunn av koronaen og smittevern hensyn ble flere av foredragene helt avlyst. Noen av foredragene ble gjennomført med publikum til stede, og noen ble strømmet uten publikum. Vi håper å få gjennomført de avlyste foredragene i løpet av 2021. Moss by- og industrimuseum har sagt seg villig til å overta konseptet. Publikum har vist stor interesse for foredragsserien.

BORGARSYSSEL MUSEUM

Konseptet Barnesysse er videreført fra 2019. Vi har tatt utgangspunkt i en barneaktivitet som går over to uker. På våren og sent vinteren 2020 var museet stengt på grunn av situasjonen rundt COVID-19. Vi benyttet oss da av Facebookgruppen for å formidle aktiviteter som publikum kunne gjøre hjemme. Disse aktivitetene brukte materialer som finnes i de fleste hus eller naturmaterialer som kan finnes i naturen. Dette for at

aktivitetene skulle kunne gjennomføres uten store kostnader og dermed utjevne sosiale ulikheter.

I 2020 har prosjektgruppen rundt Snekkenes blitt ytterligere forsterket. Gruppen har jobbet med kildearbeid i tillegg til at kjøkkenet, og Frølandsrommet har blitt tømt for gjenstander. Det har blitt produsert flere tekster til den nye jubileumsguiden og innsamling av rekvisitter til Snekkenes ble igangsatt.

På høsten 2020 ble det inngått et samarbeid med utstillingsdesigner om konsept og utstillingsplan for jubileumsutstillingen i Olavs hall.

Det ble laget en avtale med Sarpsborg Arbeiderblad om publisering av ukentlige artikler gjennom første halvdel av jubileumsåret med oppstart lørdag 9.1. NRK spilte inn deler av en episode «julenøtter» på museet på høsten.

FOLKENBORG MUSEUM

Museet hadde et avgjørende møte med ny direktør for Scandic hotell Brennemoen i mars 2020 om Folkr - Flukten fra Folkenborg. Direktøren er positiv til prosjektet, og det ble inngått avtale om at hotellets ansatte skulle få en testrunde. I tillegg skulle hotellet bidra med kunder til å teste opplegget til redusert pris. Sammen skulle vi kunne utvikle skreddersydde pakkelsøsninger for ulike kundegrupper. Rett etter disse forhandlingene kom koronanedstengningen, og alt ble satt på pause. Nytt møte berammes til 2021.

Skiltprosjektet ble ferdigstilt i februar

2020. Resultatet ble godt, og publikum finner nå lett frem til bygningene. De nye skiltene har økt synligheten av museet for forbigående. Den nye inngangen stod ferdig i april, og her har Eidsberg historielag bidratt i stor grad med frivillig innsats. De har i tillegg sponset både innleid arbeid og materialer. Flere tonn med pukk og grus er lagt til, og ny gressplen er sådd. Trær ved inngangspartiet ble felt av Phoenix Haga, og stubbene ble frest bort.

IMMATERIELL KULTURARV

Østfoldmuseene arbeider ut fra følgende definisjon på begrepet Immateriell kulturarv;

- praksis, fremstillinger, kunnskap, ferdigheter – samt tilhørende instrumenter, gjenstander, kulturgjenstander og kulturelle rom som samfunn, grupper og, i noen tilfeller, enkeltpersoner anerkjenner som en del av sin kulturarv.

Østfoldmuseene har en rekke tiltak som bidrar til å styrke den immaterielle kulturarven. Vi nevner Barnas Museumsstafett og våre skoleprogram - inkludert Den kulturelle skolesekken og tilbud i regi av Den kulturelle spaserstokken. Vårt dokumentasjonsarbeid hvor vi intervjuer informanter, og våre arrangementer som ofte byr på muntlig overføring av tradisjonsmateriale og håndverk.

Østfoldmuseene vil også legge alle oppsettingene på Fredrikshalds Teater og selve driften av teateret, konserter og litteraturarrangementer og de mange dramatiserte omvisningene på museene til listen over vårt arbeid med immateriell kulturarv.

Vi jobber med mat- og matoppskrifter og matproduksjon på arrangementene våre. Vi ivaretar oppgaven med dokumentasjonsarbeid med hensyn til gjenfinning, lagring og registrering av samlingene. Vi har et generelt fokus på innsamling av immateriell kultur knyttet til arbeid, helse, velferd, integrering og mobilitet i tråd med strategiplanen vår.

Det ble i 2020 gjennomført digitale intervjuer av to tidligere ansatte ved Helly Hansen. Begge intervjuene er transkribert.

For 2020 ble det planlagt å gjennomføre et intervjukurs for ansatte i Østfoldmuseene ved hjelp av organisasjonen Memoar. Hensikten med kurset er å styrke samtidsdokumentasjonen ved museet. På grunn av korona ble det besluttet å avholde kurset med en intern fagansatt som kursholder, med bistand fra arkivar og nettsansvarlig. Introduksjonskurs ble avholdt i 2020 og så følger de resterende kursdagene utover første halvår i 2021.

MANGFOLD OG INTEGRERING

Ved å gi kulturell kompetanse og engasjere bredt blant mange målgrupper kan Østfoldmuseene bidra til å motvirke utenforskap. Museet ønsker å være en aktør som jobber aktivt for bedre folkehelse og integrering. Museet rekrutterer frivillige fra et bredt lag av befolkningen og har innledet dialog med relevante institusjoner for et mer forpliktende og langsiktig samarbeid.

Driftsavdelingen har i 2020, i tillegg

Ved å gi kulturell kompetanse og engasjere bredt blant mange målgrupper, kan Østfoldmuseene bidra til å motvirke utenforskap

til norske ungdommer, ansatt unge flyktninger fra henholdsvis Afghanistan, Eritrea og Sudan. Disse har hatt midlertidige ansettelsener knyttet til ulike tidsavgrensede oppdrag. Ungdommene inngår i driftsavdelingens kontaktnettverk og blir ved behov engasjert på diverse oppdrag gjennom hele året. Det må også sies at dette har vært svært berikende og gitt oss verdifull erfaring. Blant annet har det bidratt til at driftsavdelingen har fått utrettet en betydelig mengde arbeidsoppgaver der vi ikke trenger å bruke vårt fagpersonell. I tillegg til ordinær tariff lønn bidrar tilknytningen til driftsavdelingen til at ungdommene med flyktningbakgrunn får en svært nyttig arbeidslivserfaring, innsikt i norsk arbeidsliv, språkpraksis og arbeidskollegaer m.m.

På tampen av 2020 søkte Borgarsystem Museum sammen med Sarpsborg kommune ved Frivilligsentralen om fylkeskommunal støtte til etableringen av Internasjonal kafe i 2021. Søknaden er ikke behandlet enda. Museet har også vært aktiv deltaker i ABCD-nettverket (Asset based community development) og vært en del av ressursene i nabofellesskapet Det gode hjemstedet. Prosjektet Det gode hjemstedet jobber for å skape merverdi og fellesskap i bydel Øst i Sarpsborg. Arbeidet er initiert av Sarpsborg kommune, men drives av en lokal arbeidsgruppe som er med på eget initiativ. I 2020 ble gruppen etablert som forening og er registrert i Brønnøysundregisteret.

Vi vil ellers nevne et samarbeidsprosjekt

med Opera Østfold og Internasjonal kvinnegruppe i Frivilligsentralen om barne- og familiearrangementet Supersøndag med teaterforestillinger og kulturverksteder for familier i Fredrikshalds Teater i Halden. Museet hadde ansvar for kulturverkstedene og juletreffest i januar 2021 (avlyst). Frivilligsentralen hadde ansvar for kaféen.

Folkenborg museum gjennomførte en befarings i fengselet på Mysen med tanke på workshop knyttet til prosjektet Tid, Sted, Rom. Rett etter dette stengte landet ned på grunn av korona, og hele prosjektet måtte utsettes på ubestemt tid. I løpet av høsten 2020 ble det laget avtaler om å igangsette prosjektet i 2021 eller så snart koronasituasjonen tillater det.

Det var meningen å arrangere et nytt bakeseminar for å skape en mangfoldssarena for matinteresserte på Kongsten Fort våren 2020, men dette ble utsatt på grunn av koronasituasjonen. Vi ønsker nå i stedet å innlemme konseptet i prosjektet Internasjonal kafé med folkehelsemidler fra Viken fylkeskommune. Fylkeskommunen behandler søknaden i januar 2021.

Nettsiden www.reisendekartet.no om romanifolket/taterne i grenseområdene mellom Norge og Sverige har ikke blitt videreutviklet de siste årene, og ingen nye plasser er registrert eller publisert. Materialet på reisendekartet.no blir flyttet over til www.kulturpunkt.no for en langsiktig sikring av materialet for allmenheten. Interessen for temaet er

stort, og 13.000 har besøkt nettsiden. 676 besøkte de to Facebooksidene www.facebook.com/reisendekartet og www.facebook.com/resandekartan. Dette viser at det nok er et stort potensiale for videreutvikling av prosjektet dersom det skulle la seg finansiere.

En arkeolog fra Yale University og senere doktorand (stipendiat) ved College of London tok i løpet av året kontakt med museet for å finne materiale om arkeologi knyttet til romanifolket/taterne. Det har vært en dialog med forskeren i samarbeid med Bohusläns museum, og engelspråklig materiale har blitt distribuert. En masterstudent ved Universitat Pompeu Fabra i Barcelona har tatt kontakt i forbindelse med sine studier ved the Human Genome Diversity Group på Institute of Evolutionary Biology om opplysninger om reiseruter og bostedsområder for å gjennomføre en genetisk kartlegging av folkegruppens opprinnelse. I løpet av året har boken *Frigörelsen – Romers och resandes emancipation i Sverige och andra länder* av Jan Selling, dosent i historie ved Södertörns högskola, med innlånt bildemateriale fra Reisendekartets samlinger, blitt publisert.

I løpet av året har museet bistått Dals-Eds kommune i Dalmland i forbindelse med salg av en del av besøksmålet Skojareberget i Økomuseum Grenseland. Det er positivt at museet blir oppfattet som en faginstans når det gjelder romanifolket/taternes historie.

Les også avsnittet under samlings-

forvaltning om Involvering gjennom digitalisering

FRIVILLIGHET I ØSTFOLDMUSEENE

Østfoldmuseenes arenaer opplever at det er stor interesse fra mennesker som ønsker å bidra som frivillige. Dette potensiale må museet settes i stand til å hente ut. Museet har et ansvar for å kunne være sosiale møtesteder, et sted for livslang læring og en integreringsarena. Vi kan med å legge til rette bidra til folkehelse i Østfold. Den frivillige innsatsen skaper dessuten merverdi til vårt arbeid med samlingene og i vår formidling.

Fotoregistreringsgruppen på Fredrikstad museum, som kalles for Torsdagsvenner, arbeider godt med fotosamlingen til vanlig, men på grunn av koronasituasjonen ble aktiviteten redusert med ca. 70 prosent i 2020.

Fredrikstad museum har også to ansatte med varig tilrettelagt arbeid. De gjør en stor jobb med forvaltning av fotosamlingen og arkivene i Fredrikstad. Østfoldmuseene viser med slike tiltak et samfunnsansvar hvor personer med spesielle behov for tilrettelegging kan bidra til samfunnet på en positiv måte.

På Folkenborg museum har Sissel Myhrvold jobbet som frivillig i arbeid med samlingsforvaltning, og Eidsberg historielag har lagt ned en stor dugnadsinnsats i friluftsmuseet i anledning deres 100 års jubileum. Per Gathen har bidratt mye med praktisk arbeid utendørs. Phoenix Haga har drevet med trefelling på museumsområdet og spart museet for både tid og penger. I arbeidet med vekst-

huset har Kari Mette og Steinar Heller bidratt med mange dugnadstimer.

Kystmuseet Hvaler har begrensede ressurser, men får utført mye takket være mange frivillige. En egen frivilliggruppe på 14 personer bidrar både til gjennomføring av Den kulturelle skolesekken og til vedlikehold av bygninger og uteareal. Til sammen ble det i 2020 lagt ned hele 1.536 arbeidstimer av de frivillige på Kystmuseet. Arbeidet som utføres er maling, landskapspleie, reparasjon av bygningsmassen m.m.

Ved Moss by. og industrimuseum har det ikke vært aktivitet i den frivillige registreringsgruppen som arbeidet med gjenstandssamlingen etter Helly Hansen i 2020. Årsaken til dette, er at museet i 2020 valgte å prioritere ressursene til basisutstillingsarbeidet og forskning. Imidlertid har vi også i år fått verdifull bistand fra Gro Behrens, pensjonert arkivar ved Riksarkivet. I hele 2020 har hun arbeidet i 60 % stilling med å registrere innkomne arkiver.

Borgarsyssel Museum har et godt nettverk av frivillige og lag og foreninger. I 2020 har det ikke vært gjennomført noen større arrangementer som er de største arenaene for frivillige. I sommersesongen har frivillige bidratt til økt formidling i friluftsmuseet ved at en person har figurert som husmann i Husmannsstua i helgene. I tillegg har andre frivillige bidratt som vakter i hus og utstillinger. Parken og urtehagen krever mye stell, og museet har særlig dedikerte og trofaste medhjelpere til dette arbeidet. Totalt er det lagt ned ca. 330 timer frivillig arbeid på Borgarsyssel i 2020. Det inkluderer en fast frivillig som er knyttet til museet.

6. FORRETNINGSPLAN, FELLESTJENESTER OG ADMINISTRASJON

FORRETNINGSPLAN

Østfoldmuseene har utarbeidet en forretningsplan i den hensikt å sikre en bærekraftig museumsdrift innenfor de rammer som er gitt i museets strategiplan og gjeldende selskapsstruktur med henblikk på organisering og avgiftsstruktur. Planen tar utgangspunkt i inntektssiden, uten å derved se bort ifra effekten av å samtidig søke kostnadsbesparende tiltak.

Fokuset er satt på de vesentligste inntektsområder - der det antas å være størst potensiale for økning i egeninntekter. Tradisjonelle inntektskilder som billettinntekter, salg fra museumsbutikker og kafeer samt utleie

av våre unike lokaler klarer ikke alene å dekke gapet som oppstår mellom økte lønns- og varekostnader og ordinære tilskudd. Prosjektstøtte og midler fra privat og offentlig hold anses å være den viktigste inntektskilde for å utvikle og realisere planene for de ulike arenaene, gjerne i samarbeid med andre kultur- og kunnskapsinstitusjoner. Samtidig er det viktig å styrke frivilligheten og skape et fruktbart engasjement blant brukerne av museet.

Østfoldmuseene hadde en nedgang i antall besøkende for 2020 på 8,5 % sammenlignet med året før. Tatt i betraktning tidvis stengte arenaer og avlyste arrangementer grunnet nasjonale

og lokale smittevernsbestemmelser er vi alt i alt godt fornøyd med utfallet. Vi har i tillegg lært mye om både oss selv og publikum underveis - nyttig lærdom som vi tar med oss inn i det videre arbeidet med publikumsrettede aktiviteter og tilbud.

Vi startet første måned i fjoråret med svært gode besøkstall med bakgrunn i byjubileet som skulle markeres i Moss. Så kom pandemien, og mange arrangementer og publikumsaktiviteter måtte avlyses, herunder påskeprogrammene på de ulike arenaene, Olsok, Smaalensmarken og Barnas dag på Borgarsyssel, Barn og dyr på Folkenborg, Bygdedagen på Hvaler og Barnas Kongsten i Fredrikstad. Dette

BESØKSTALL 2020

Museum/arena	2017	2018	2019	2020
Borgarsyssel Museum	13.942	11.765	11.783	4.550
Fredrikstad museum	14.138	17.257	28.765	22.200
Folkenborg museum	2.727	2.126	2.817	1.271
Halden historiske Samlinger	22.113	37.155	40.077	48.917
Haldenvassdragets Kanalmuseum	9.106	7.679	7.753	1.958
Kystmuseet Hvaler	2.652	2.898	3.028	963
Moss by- og industrimuseum	4.955	3.602	1.541	6.665
Storedal Kultursenter	2.883	2.346	3.744	3.138
Trollull fellesmagasin	85	33	8	8
Eidet Lensemuseum	500	865	2.057	3.198
Østfold fylkes billedarkiv	0	17	17	3
Totalt	73.101	85.743	101.590	92.871

Glimt fra
2020

Foto: Øyvind Andersen

Mye av formidlingen ble gjort digital i 2020, her filmes en omvisning med Grete og Karl Einar Kure i Sarpsborg Historielag på Borgarsyssel Museum.

Foto: Line Kjølberg

Birøkting på Rød Herregård

Foto: Brita Flor

er alle arrangementer med stor attraksjonskraft som normalt trekker mange besøkende til arenaene våre. I tillegg stengte vi for utleie, og guiding og omvisninger bortfalt. Heldigvis fikk vi åpnet og gjennomført en full sommersesong, dog med noe begrensede åpningstider og alternative publikumstilbud. Spesielt glade er vi for at Barnas Museumsstafett kunne gjennomføres i henhold til plan, med koronatilpassede aktiviteter og premier. Vi opplevde mange fornøyde og trygge besøkende, og tall fra juli måned viste at vi hadde hele 18 % flere besøkende i forhold til juli 2019. De største arenaene holdt også åpent i det man kaller en skuldersesong, det vil si helt frem til og med høstferien, noe som også påvirket besøkstallene positivt. Gjennomføring av de tradisjonelle høstaktivitetene gikk i all hovedsak som planlagt og ble imøtekommet av et fornøyd publikum. Som følge av nasjonale og lokale smittevernbestemmelser måtte vi dessverre avlyse nesten alle av våre tradisjonsrike førjulsarrangementer med unntak av på Fredrikstad museum. Her fikk vi vist frem Fredrikstad Pepperkakeby. Førjulsarrangementene er svært godt besøkte arrangementer og vi gikk dermed glipp av nesten 10.000 besøkende dersom man legger tallene fra førjulssesongen i 2019 til grunn.

Fjorårets pandemisituasjon ga også et positivt utslag i form av svært god publikumstilstrømning til våre friområder og åpne hageanlegg. På de ulike anleggene er det både utendørsutstillinger, rebusløp, fejkakt og andre aktiviteter som publikum kan gjøre og oppleve på egen hånd. Denne

trenden fortsatte ut året, noe tellerne som er montert i disse anleggene tydelig viste.

ØSTFOLDMUSEENES DIGITALE SATSNING

Å oppsummere Østfoldmuseenes digitale satsning i 2020, kan beskrives med ett ord; dynamisk.

Dynamisk: som gjelder bevegelse (slære); som er i bevegelse; som har drivende kraft; et dynamisk samfunn; et samfunn i utvikling; et pulserende samfunn

Ansatte i Østfoldmuseene har fått vist frem hvor tilpasningsdyktige og effektive vi kan være til å omstille oss til en ny hverdag, hvor det unormale blir det normale. Der praten rundt lunsjbordene og kaffepausene, ble erstattet av digitale møter i form av små firkantede ruter med medarbeidere på en dataskjerm. Rutene er det som har koblet oss sammen fra hvert vårt hjemmekontor, og som ble den nye måten å møtes på. Det er de samme rutene med ansatte som har gjort det mulig for organisasjonen å være operativ og planlegge og utarbeide et godt og trygt museumstilbud til vårt publikum, det være seg fysisk på våre arenaer som på en av våre digitale kanaler. Østfoldmuseene var allerede med i et pilotprosjekt om implementering av Teams før den første nedstengningen. Vår visjon var å iverksette Teams tredje kvartal 2020, men i rekordfart var alle ansatte operative på teams 20. april 2020.

Takket være stor dugnadsvilje blant alle ansatte, og ikke minst fra Redaksjonen,

kan vi trygt si at den digitale formidlingen i 2020 har tatt oss til neste nivå, og at Østfoldmuseenes Døgnåpne Museum på ostfoldmuseene.no er kommet for å bli. Samlingsforvaltningen bidro med fordypningsartikler publisert på DigitaltMuseum og produksjon av flere 3D-digitaliseringer, hvor «En krukke funnet i Gamlebyen i Fredrikstad» (F.11340) ble brukt som eksempel i Kulturrådets Felles retningslinjer for 3D-digitalisering av kulturarven. Det døgnåpne museet kan oppleves hjemmefra, i skolesammenheng og av publikum som av ulike årsaker ikke har anledning til å besøke oss fysisk.

Redaksjonen økte innholdsproduksjonen i sosiale medier og publiserte nye saker hver dag i påske- og sommerferien og under adventstiden. Til dette arbeidet fikk vi god bistand fra formidlere og fra samlingsforvaltningen. Vi fikk også med oss avdelingsledere på videovandringer på Hvaler og spøkelsesjakt på Folkenborg. Ved Moss by- og industrimuseum ble det produsert to VR-prosjekter rettet mot DKS; formidlingen av utstillingen Arven fra 1913 Gustaf Lindmans fotografier og en digital vandring på Torderød gård. De fleste arenaene våre er fotografert med 360-kamera, og vi vil i 2021 tilgjengeliggjøre flere virtuelle turer for publikum.

Østfoldmuseene publiserte 15 podcast-episoder på Museumspodden.no i 2020. Vi flyttet podcaststudioet ut fra administrasjonsbygningen i Sarpsborg til Fredrikshalds Teater i Halden hvor vi har store planer for å gjennomføre podcast-produksjoner med publikum til stede når den tid tillater det. Videre har vi utviklet

vignett for video og et unikt lydspor til våre podcaster for å gi identitet og egenart.

Redaksjonen etterstreber å tilrettelegge for at publikum så enkelt som mulig skal finne frem til informasjon om våre museer, åpningstider, aktuelle arrangementer og publikumsopplevelser i våre kontaktflater, det være seg nettsider, sosiale medier, kartløsninger og digital markedsføring. Vi har bidratt med digital kompetanse som ressurs inn i arbeidet med å håndtere smittevernstiltak på våre arenaer, som for eksempel forhåndskjøp av billetter til arrangementer og omvisninger, og til utvikling av digital løsning for smittesporing. Redaksjonen tok tidlig i bruk Planner som verktøy for programmering av årshjul for digital formidling. Metodikken utvides i 2021 til å håndtere og planlegge all formidling i Østfoldmuseene.

Ansvarlig for butikkgruppa og Redaksjonen lanserte Østfoldmuseenes nettbutikk 29. mai som et lite sideprosjekt for å se hvordan publikum ville respondere på et slikt tilbud. Ved utgangen av året, hadde

vi registrert 121 ordre, og 411 varer solgt. Østfoldmuseene er medeiere i Museums-IT og KulturIT og inngår med dette i et fellesskap med flere museer om en funksjonell og hensiktsmessig drift av IT-systemer og løsninger rettet mot kultursektoren og museenes behov. Vi har fått på plass et internt verktøy for håndtering av bilde- og mediefiler, og sitter i arbeidsgrupper for utvikling av plattformene VirtueltMuseum, Billett På Nett, KulturPunkt og DAMs.

MARKEDSFØRINGSARBEID

Arbeidet med markedsføringsaktiviteter startet bra i 2020. I Moss feiret man 300 år, Gullsporen vendte tilbake til byen og ny byjubileumsutstilling ble åpnet, alt behørig markedsført i flere kanaler, og publikum strømmet til. Det splitter nye Vår- og sommerprogrammet for 2020 med oversikt over alle våre arrangementer fra januar til ut september ble utarbeidet, trykket, pakket og sendt ut til turistkontor, hoteller, servicetorg, bibliotek med flere i ca. 2.000 eksemplarer. Kun kort tid etterpå var pandemien over oss og hele landet stengte ned. Våre mu-

seer og arenaer måtte stenge og arrangementer ble avlyst. Dette preget også markedsføringsarbeidet på vårparten. Aktiviteten tok seg imidlertid raskt opp igjen ved inngangen til sommeren da det ble det avklart at vi kunne gjennomføre en sommersesong med Barnas Museumsstafett, men uten de store sommerarrangementene. Hovedsesongen ble forlenget på fire av de store museene, i Sarpsborg, Moss, Fredrikstad og Halden, til og med høstferien. Derfor ble publikumstilbud med tilpassende koronatiltak i høstferien behørig markedsført. Dessverre måtte vi avlyse nesten alle av våre tradisjonsrike førjulsarrangementer bortsett fra på Fredrikstad museum, som til gjengjeld fikk god synlighet i våre markedsføringskanaler. Mao. markedsføringsarbeidet ble ikke gjennomført helt etter opprinnelig plan på grunn av pandemien, men har allikevel oppnådd gode resultater.

NYE TYPER BESØKENDE?

Når det gjaldt målgruppestrategi, måtte vi i 2020 også tenke noe nytt med tanke på at det var forventet at nordmenn nå skulle feriere i Norge og ikke reise til

utlandet samt at det ville være færre utenlandske turister. For våre museer med beliggenhet på arenaer med vanligvis stor andel turisme – også av utenlandske (Fredriksten Festning og Gamlebyen i Fredrikstad), fikk denne endringen i reisevaner og nytt publikum betydning for

valg av annonseringskanaler og målgruppestyring. Det knyttet seg usikkerhet til hvor nordmenn kom til å feriere, om Østfold ville markere seg som et attraktivt turistmål og hvem som mest sannsynlig skulle komme til å ta turen. Var det folk bosatt i nabofylker, hovedstaden, vest,

sør, innlandet eller nord vi kunne forvente besøk av? Eller var det som våre tidligere markedsundersøkelser har vist – at våre museer i aller størst grad blir besøkt av lokalbefolkningen? Heldigvis viser ulike annonse- og innsiktsrapporter at vi ikke traff så verst med de ulike kampanjene.

Markedsmål og trafikk tall i 2020

Antall publikumsbesøk – alle museer og arenaer:	92.871 (-16 % ift budsjett/ -9 % ift 2019)
Antall nettsidevisninger/unike sidevisninger – ostfoldmuseene.no:	197.943/155.477
Antall nettsidevisninger/unike sidevisninger – ostfoldmuseene.shop:	36.487/15.262 (lansert i mai 2020)
Antall nettsidevisninger/unike sidevisninger – digitaltmuseum:	219.490/91.603

Sosiale medier pr. 20. januar 2021:

Facebook:	8.731 likere og 9.065 følgere
Instagram:	2.894 følgere #ostfoldmuseene 302 følgere #museumsbutikk_ostfoldmuseene
Twitter:	771 følgere
YouTube:	172 abonnenter, 213 videoer og ca. 113.300 videoavspillinger

Google Min Bedrift og TripAdvisor

Det har vært en nedgang i antall publikumsanmeldelser av våre museer og arenaer i disse kanalene. Her er en oversikt. (Beste score man kan oppnå er fortsatt 5.0 (5 stjerner).

Museum/arena	Google Min bedrift - ant. stjerner (score)	Google Min bedrift - antall anmeldelser	TripAdvisor - ant. stjerner (score)	TripAdvisor - antall anmeldelse
Berg Bygdetun	2	1	0	0
Borgarsyssel Museum	4,3	18	4	5
Elingaard Herregård	4,3	13	4,5	1
Folkenborg museum	4,2	3	4,5	0
Fredrikshald Teater	4,3	6	0	0
Fredrikstad museum	4,4	3	4	1
Fredriksten museum	4,1	8	0	0
Haldenvassdragets Kanalmuseum	4,3	18	0	0
Kongsten Fort	4,4	20	0	0
Kystmuseet Hvaler	3,7	4	0	0
Moss by- og Industrimuseum	4,2	6	4,5	0
Rød Herregård	4,6	34	4	0
Rødsparken på Rød herregård	4,4	6	0	0
Storedal Kultursenter	4,4	7		

Samarbeid med destinasjonsselskapene

Østfoldmuseene er medlem i de ulike destinasjonsselskapene i Østfold-regionen og samarbeidet også i 2020 med VisitØstfold om ulike digitale kampanjer rettet mot målgrupper og fokusområder som vi ikke alltid når ut til selv. VisitØstfold måtte på kort varsel omgjøre sin markedsstrategi gitt koronasituasjonen, men kom raskt i gang med kampanjer i sosiale medier med vakre bilder av skjærgård, natur, trygge publikumsaktiviteter for både voksne og barn – også på våre museer. De laget ulike kampanjer der lokalbefolkningen var en målgruppe og kampanjer mot Østlandet (området rundt Oslo/Oslofjorden, Vestfold, Buskerud) samt at de fokuserte på hytte- og campingturismemarkedet.

AMEDIAS LOKALAVISER - NETT OG PAPIRAVISER I ØSTFOLDREGIONEN

Amedias lokalaviser er fortsatt den største annonsekanalen for å nå ut til lokalbefolkningen, folk som har flyttet fra

Østfold og holder seg orientert om hva som skjer på sine tidligere hjemsteder samt til hytteeiere og tilreisende. For Barnas Museumsstafett kjørte vi også en programmatisk annonsekampanje mot publikum bosatt på Østlandet, noe som ga gode visning- og klikktall på nettaviser som vg.no, nettavisen.no, tv2.no m.fl.

Sommer/høst ble det noe ujevnt med antall visninger pr. avis da ikke alle avisene kunne levere nok visninger på aktuelle dager og fordi Amedia økte antall visninger pr. annonsedag for å gi oss mer synlighet. Fredriksstad Blad er fortsatt den største avisen i regionen, og naturlig nok ble det en del ekstra visninger og annonser der, også fordi Fredrikstad museum holdt åpent både sommer, høst og gjennomførte førjulsarrangementet Fredrikstad Pepperkakeby.

PAPIRAVISER

Vi har gjennom året en stor variasjon blant våre besøkende (barn, unge og

voksne) og etterstreber å tilby arrangementer som også fenger ulike deler av befolkningen. Derfor benyttes det fortsatt flere annonsekanaler for å nå ut til de ulike målgruppene. For å nå ut til eldre (55-64, 65-74+ år) annonseres det fortsatt i papiravisutgavene av lokalavisene da vi fortsatt mener vi treffer de best der, men i 2020 ble det helt klart færre antall papiravisannonser enn i 2019, noe som selvsagt skyldtes pandemisituasjonen, men også at vi har flyttet mer og mer av vår annonsering over i digitale flater. Amedias aviser når ut til flest mennesker i vår region med et samlet netto opplag og antall lesere som viser følgende:

KAMPANJER I SOSIALE MEDIER OG NASJONALE ANNONSEKANALER

Facebook og Instagram har blitt viktige annonsekanaler for Østfoldmuseene, ikke bare for arrangementene, men også for nettbutikken og for å fremme enkelte innholdsaker. På den måten når vi ut til

Nettavis visninger

Antall visninger totalt i alle Amedias nettaviser i 2020: 2.336.630 (2019: 1.378.333)

Fordeling pr. nettavis:

Fredriksstad Blad:	853.918
Halden Arbeiderblad:	427.820
Sarpsborg Arbeiderblad:	407.272
Smaalenenes Avis:	383.338
Moss Avis:	280.082

Antall klikk alle annonser samlet:	5.966 (2019: 4.253)
Klikkrate gjennomsnitt pr annonse:	0,25 %
Inscreen gjennomsnitt pr annonse:	87 %

Bransjesnitt Inscreen pr annonse basert på tall fra Google i 2020 er 63 %.

Vårt resultat på 87 % lå derfor godt over det som regnes som bransjesnitt.

Totalt godkjent netto opplag: 68.751

Antall lesere: 80.200

Leserdekning: 29 %

(Kilde: Forbruker & Media 2020. Tallene er fra februar i fjor da målingen høst 2020 utgikk)

Lesere og netto opplag pr. papiravis:

Fredriksstad Blad:	23.500/23.000
Halden Arbeiderblad:	9.200/7.600
Moss Avis:	18.600/13.500
Sarpsborg Arbeiderblad:	15.500/12.500
Smaalenenes Avis:	15.800/12.100

Antall bookede papiravisannonser – pr. avis (2019 antallet i parentes):

Fredrikstad Blad:	20 annonser (40)
Sarpsborg Arbeiderblad:	15 annonser (37)
Rakkestad Avis:	0 annonser (2)
Halden Arbeiderblad:	14 annonser (20)
Moss Avis:	15 annonser (19)
Smaalenenes Avis:	15 annonser (34)

Effekt Det blomzzzztrær på Rød Herregård:

- Rundt 2000 brukere fikk se filteret vårt i en snap sendt av en av deres venner eller vist i deres Story felt
- I 599 swipes (søk etter passende filter) dukket filteret opp som forslag. 12 % i snitt av alle som ble eksponert for filteret mens de swipet, valgte å benytte seg av det.

Annonse på VG i forbindelse med farsdag

et bredere publikum eller også et mer spisset og relevant publikum med tanke på deres interesser og engasjement, og ikke bare demografi. Eksempel på dette er annonsering for nettbutikken vår, ostfoldmuseene.shop, i anledning farsdagen i både Schibsteds nettavis vg.no, i Fredriksstad Blad, f-b.no og på Facebook. Dette resulterte i at vi fikk bestillinger og kjøp fra Bodø i nord, til Hafrsfjord i vest og Horten på andre siden av Oslofjorden, og en hyggelig økning i omsetningen.

Østfoldmuseene benytter seg av Facebook Business Administration. Dette er et profesjonelt annonseverktøy som gjør det mulig for oss å optimalisere annonseringen i flere kanaler og gir god innsikt og informasjon på ganske detaljert nivå om hvordan hver kampanje har slått til. Dermed kan vi tilpasse og justere kampanjer underveis, samt at vi med mindre annonsemidler kan nå ut til spesifikke målgrupper og segmenter.

SnapChat er fortsatt en kanal som er spennende å benytte – flere gode og interessante annonse- og profileringsmuligheter. I 2020 lagde vi kun to Snapchat geostyrte filtre. Det ene var for «Gullsporen» og som var aktivt de 14 dagene Gullsporen var på besøk på Moss by- og industrimuseum. Det andre geostyrte filteret var for Rød Herregård i Halden da de skulle åpen sin utendørs-hageutstilling «En hage i endring». Resultatet for sistnevnte filter: se øverst på siden.

ELEKTRONISKE NYHETSREKVISIT OG ANDRE ANNONSETILTAK

Det ble sendt ut 12 nyhetsbrev, og antall mottakere av våre elektroniske nyhetsbrev er 1.853. Det har naturlig nok ikke blitt sendt ut så mange elektroniske nyhetsbrev i år som tidligere, men det er fortsatt ansett som en viktig kommunikasjonskanal mot vårt publikum.

Vår- og sommerprogram 2020 med oversikt over alle arrangementer og publikumstilbud på museene og arenaene ble trykt opp og gjort tilgjengelig på arenaene våre samt på hoteller, turistkontor, bibliotek, servicetorg m.m. Produksjon av trykt høst- og vinterprogram 2020 utgikk derimot av hensyn til usikkerhet knyttet til i hvilken grad museet ville kunne holde åpent og gjennomføre de ulike arrangementene. Det ble besluttet at man i stedet kun skulle bruke den digitale Hva skjer-kalenderen på ostfoldmuseene.no som informasjonskanal ut mot publikum.

Det ble i 2019/2020 annonsert i «Velkommen til Østfold»- boken, som er en coffee table bok som ligger tilgjengelig for gjester på alle hotellrom på de største hotellene i fylket.

SPONSORER- OG SAMARBEIDSPARTNERE

I året som har gått har det vært økt fokus på arbeidet med å skaffe sponsorer og samarbeidspartnere samt å få en samlet oversikt over gaver og mindre donasjoner som de ulike museene og arenaene er så

heldige å motta. Målet er at det skal økes til 500.000 kr kommende år, og vi er på god vei til å nå dette.

JUBILEUMSUTSTILLING

Borgarsyssel Museum fyller 100 år i 2021, og i den anledning har det i 2020 vært jobbet med en jubileumsutstilling med arbeidsnavnet «Sarping på utstilling». For å få på plass alt i utstillingen og til jubileumsarrangementene er det behov for økonomiske midler utenfra, og samarbeidspartnerprogram med ulike pakker rettet mot bedrifter ble utarbeidet. Som gjenytelse får disse synlig profilering i/ved utstillingen, i markedsmateriell, et antall museumskort (til ansatte, kunder, samarbeidspartnere) som gir dem fri inngang til våre museer, og ikke minst mulighet for å leie lokaler eller en guidet omvisning på museet under jubileumsåret. Bedriftene ble kontaktet ved at en flyer ble sendt ut og raskt etterfulgt med en telefonhenvendelse. Resultatet ble at vi fikk åtte nye samarbeidspartnere (bedrifter) som takket ja til å være med. Økonomisk resulterte det i 101.000 kr til den nye utstillingen.

I 2020 har vi startet opp tilsvarende sponsorprosjekt for Moss by- og industrimuseum som i 2021 skal produsere og åpne en stor ny basisutstilling. Kartlegging av mulige samarbeidspartnere er blitt gjort, og prosjektet har som mål å være klart i mai/juni 2021 og forhåpentligvis med noen nye friske midler til utstillingsåpningen som resultat.

7. NETTVERKSARBEID

NASJONALE OG NORDISKE NETTVERK

Østfoldmuseene er engasjert i flere av de nasjonale nettverkene samt i et par nordiske nettverk. Nettverkene er viktige fagarenaer for museumsansatte. Arbeidet i nettverkene vil bli videreutviklet, og Østfoldmuseene er innstilt på å engasjere seg i nettverkens arbeid. Østfoldmuseenes avdelinger deltok i 2020 i følgende nasjonale og nordiske nettverk:

- Nasjonalt museumsnettverk for minoriteter og kulturelt mangfold
- Nettverk for arbeiderkultur og arbeidslivshistorie
- Nettverk for industri- og teknologihistorie
- Skognettverket
- Nasjonalt nettverk for bevaring og formidling av kulturhistorisk fotografi.
- Nettverk for fiskerihistorie og kystkultur
- Sjøfartsnettverket
- Herregårdsnettverket. Nettverksansvarlig på nasjonalt nivå: Fredrikstad museum

OPPHØYET OG OVERSETT

Østfoldmuseene - Fredrikstad museum er sekretariat for norsk Herregårdsnettverk. Herregårdsnettverket avholdt ikke treff i 2020. Prosjektet Opphøyet og Oversett, finansiert med midler fra Kulturrådet, går fremover med mindre justeringer. Koronasituasjonen har ført til flere nettmøter og noen forsinkelser. Prosjektet skal undersøke herregårdsmuseets plass i den norske erindrings- og topografien og se på hvorfor herregårdene ble museer, se på overgangen

fra levende anlegg til kulturminne og ha et selvrefleksivt blikk for å utvikle herregårdsmuseene. Arbeidet skal kunne ut i et bokprosjekt med fagfelle-vurderte artikler, utstilling og katalog over herregårdsmuseene.

INTERNASJONALE NETTVERK

Østfoldmuseene har blitt med i en søknad om EEA-grants støtte med Lazienki-museet i Warszawa Polen. Prosjektet omhandler utvikling og formidling av historiske park- og hageanlegg. Prosjektet «Meeting Sphere – the garden of education and play at the Royal Łazienki Museum in Warsaw» fikk ikke gjennomslag for søknaden. Partene har samtaler om andre søknader for neste søknadsrunde.

ANDRE NETTVERK

Nettverket 1718 – krigen, menneskene, skuddet ble initiert av Halden historiske Samlinger i 2015. Nettverket blir koordinert av Halden historiske Samlinger gjennom hjemmesiden www.1718.no som formidler kunnskap om Den store nordiske krigen og relasjonene mellom Danmark, Norge og Sverige. På siden kan publikum besøke 89 steder med relevans for denne historien, men det publiseres ikke lenger på sidene. Selv om besøket har gått ned etter markeringen i 2018, har 6.900 gjester vært inne på sidene i 2020. Østfoldmuseene har en intensjon om å røkte sidene og ta vare på innholdet for fremtiden.

Halden historiske Samlinger overtok i 2019 ledervervet i det nordiske nettver-

ket for historiske teatre. I 2020 har det ikke vært noen aktivitet i nettverket på grunn av korona.

Haldenvassdragets Kanalmuseum deltar og bidrar inn i Vassdragsgruppa. I år har det vært fokus på restaurering av Gjølssjøen samt edelkrepsprosjektet i tillegg til ulike skoleprosjekt som går over lengre tid. Utvidet nettverk med Vassdragsgruppa inkluderer vannområdene Glomma sør, Haldenvassdraget og Morsa, samt kommuner, fylkeskommune og Statsforvalter.

Müller-Sars Biologiske stasjon er en naturfaglig referansegruppe bestående av 10 biologer med forskjellig fagbakgrunn og arbeidslivserfaring, fra universitet, høyskole, offentlig forvaltning, privat virksomhet, museumsvirksomhet ol. Det jobbes med ferskvannsbiologiske emner knyttet til Haldenvassdraget og Østfold samt artsbestemmelse av ulike dyregrupper. Det er også tett samarbeid med Utmarksavdelingen, Miljøvernavdelingen hos Statsforvalteren i Oslo og Viken om prosjekter knyttet til naturforvaltning i Østfold.

Kanalmuseet samarbeider med Naturhistorisk Museum ved UiO om spørsmål knyttet til utstillinger, oppbevaring og merking av biologiske prøver, systematiske problemstillinger, faglitteratur, utstyr osv. I tillegg samarbeides det med UiB om gentesting av istidskreps.

8. STOREDAL KULTURSENTER

I 2020 skulle Storedal kultursenter feire sitt 50-års jubileum. Styret i stiftelsen Storedal kultursenter og de frivillige medarbeiderne hadde satt sammen et fullspekket program. Koronapandemien satte dessverre en stopper for alle planene. Østfoldmuseene er glade for at gløden i miljøet rundt Storedal kultursenter likevel lever, og at mange av de gode planene fra jubileumsåret ikke er lagt bort. Publikum kan glede seg til gjenåpning av arenaen når de igjen kan ta del i det flotte formidlingsopplegget.

Storedal kultursenter ble innlemmet i stiftelsen Østfoldmuseene i 2011. For tre år siden overtok det lokale eierstyret og de frivillige medarbeiderne ansvaret for det praktiske vedlikeholdet og driften av anlegget. Østfoldmuseene har hele tiden hatt det administrative og økonomiske ansvaret, sørget for gjennomføring av det pedagogiske tilbudet til skolene, samt tilbudt omvisninger i anlegget på bestilling. Stiftelsen Storedal kultursenter har jobbet systematisk for å ta igjen etterslep i vedlikeholdsarbeidet på Storedal, og stell og oppfølging av hage og kulturhus har blitt vel ivaretatt også i 2020.

Av hensyn til smittevernet har det ikke vært mulig å gjennomføre organiserte omvisninger i grupper med formidler i anlegget i 2020. Hageanlegget, kulturstien og skulpturparken har likevel vært et yndet mål for mange under pandemien. Godt samarbeid med Sarpsborg kommune og de lokale skolene har satt Østfoldmuseene i stand til å ta imot over 600 femteklassinger gjennom den kulturelle skolesekken. Våre tall viser at 3.138 mennesker besøkte arenaen i

2020 mot 3.744 i 2019, et år hvor både arrangementer og omvisninger var mulig. Dersom omvisninger og det store jubileumsprogrammet hadde blitt gjennomført ville trolig Storedal kunnet notere seg publikumsrekord i 2020.

Med bakgrunn i vedtaket om å avvikle museets drift av Storedal Kultursenter har Østfoldmuseene i flere år medvirket i arbeidet for å finne ny driftsform og driver for stedet. En viktig del av dette arbeidet har vært å følge opp fylkeskommunens ønske om å undersøke muligheten for å gjøre stedet til en nasjonal arena for formidling av kunst til blinde og svaksynte. I 2020 ble det søkt forprosjektmidler for å følge opp Agenda Kaupangs rapport fra 2019 i samarbeid med Galleri F15.

Viken fylkeskommune kunne ikke prioritere forprosjektsøknaden i 2020, og Sarpsborg kommune har heller ønsket å utrede en lokal løsning for videre drift av Storedal kultursenter. Østfoldmuseene fant det riktig å formelt si opp forvaltningsavtalen og oppfattet at dette var i tråd med styret i stiftelsen Storedal kultursenters ønske. Avtalen ble sagt opp 31.12.2020, og trer i kraft, etter en oppsigelsesperiode på ett år, 1.1.2022.

I dette siste driftsåret vil Østfoldmuseene ha det administrative og økonomiske ansvaret, og sørge for kunnskapsoverføring og medvirke til en trygg og bærekraftig drift av Storedal under ny driver. Videre opprettholdes dialogen med kommunen om gjennomføring av det pedagogiske tilbudet til skolene høsten 2021 samt at vi vil tilby

omvisninger i anlegget på bestilling dersom smittevernet tillater dette. Østfoldmuseene ønsker å rette stor takk til samarbeidspartnerne Stiftelsen Storedal kultursenter, Sarpsborg kommune og Viken fylkeskommune. Vi lar oss inspirere av engasjementet familien og de frivillige på Storedal viser og uttrykker våre varmeste ønsker for arbeidet med å utvikle og drive Storedal kultursenter videre.

9. ORGANISASJONEN

ØSTFOLDMUSEENES ADMINISTRASJON

Stiftelsen Østfoldmuseene ble stiftet den 8. desember 2009 med etableringsstart 1. januar 2010.

Stiftelsen er stiftet av:

Østfold fylkeskommune

Moss kommune

Stiftelsen Fredrikstad museum

Stiftelsen Halden historiske Samlinger

Stiftelsen Borgarsyssel Museum

Stiftelsen Folkenborg museum

Stiftelsen Haldenvassdragets

Kanalmuseum

Hvaler kulturvernforening

Stiftelsen består av:

Borgarsyssel Museum

Folkenborg museum

Fredrikstad museum

Moss by- og industrimuseum

Halden historiske Samlinger

Haldenvassdragets Kanalmuseum

Kystmuseet Hvaler

Museumstjenesten

Østfold fylkes billedarkiv

Storedal Kultursenter ble innlemmet i organisasjonen den 1.1.2011

Styret er stiftelsens øverste organ.

Styremedlemmer 2020

Periode frem til juni:

Wenche Olsen, styreleder

(vara, Ole Hagen)

Gunnel Edfeldt, nestleder (vara

Hanne Rigmor Egenæss Wiig, styremedlem

(vara John Ljøner Andersen)

Sigmund Karlsen, styremedlem

(vara Lisbeth Sandbæk)

Kari Kjærheim, styremedlem

(vara Gunn Karin Karlsen)

Sissel Utne, styremedlem

(vara Bjørn Jansen)

Roderick Ewart, ansattes representant

(vara Morten Bjerknes)

Hege-Beate Solås Lindemark, ansattes

representant (vara Trine Dahl)

Periode fra juni - d.d.:

Wenche Olsen, styreleder

(vara, Sissel Utne)

Gunnel Edfeldt, nestleder

(vara Gunn Karin Karlsen)

Hanne Rigmor Egenæss Wiig, styremedlem

(vara Inger Jaavall)

Asbjørn Brandsrud, styremedlem

(vara Bjørn Jansen)

Jonas Quale, styremedlem

(vara Sigmund Karlsen)

Rolf Utgård, styremedlem

(vara Kristine Lind Andreassen)

Roderick Ewart, ansattes representant

(vara Morten Bjerknes)

Hege-Beate Solås Lindemark, ansattes

representant (vara Trine Dahl)

Forvaltningen av stiftelsen hører under styret. Styret har sørget for at stiftelsens formål er ivaretatt. Styret har vedtatt årlig budsjett for den samlede virksomheten og påsett at regnskap og formuesforvaltning er ivaretatt på en betryggende måte. Styret har fulgt opp budsjettet, herunder kontrollert stiftelsens likviditet, finansieringsforhold, investeringer og særlige risikoer. Styret har gjennomgått virksomhetens perioderegnskaper i løpet

av regnskapsåret og vurdert avvik fra budsjettet samt vurdert behovet for budsjettkorreksjoner/korrektive tiltak. Styret har godkjent årsberetning og regnskap. Styret har et gitt administrasjonen i oppdrag å utarbeide et langtidsbudsjett samt å foreslå omstillingstiltak i den hensikt å skaffe virksomheten frie midler og handlingsrom for fremtidig utvikling.

STYRETS ARBEID

Styret har avholdt fem styremøter og behandlet 30 saker. I tillegg til ovennevnte faste oppgaver har styrets arbeid i 2020 vært konsentrert om samarbeidet med Eierforum om nødvendige vedtektsendringer, samarbeidsavtale med Skrivehjørnet Petter Ringen Johannessen og Inge Steenslands Stiftelse om Polar Bear, medeierskap i det ideelle selskapet Borgleden Pilegrimssenter AS og revisjon av museets strategi. Videre har styret fulgt nøye med på følgene for driften og de ansatte knyttet til den pågående pandemien.

EIERFORUM

Det er etablert et Eierforum for stiftelsen Østfoldmuseene. Eierforum er et kontaktorgan for stifterne. Det består av to representanter fra hver av stifterne, til sammen 18 medlemmer. Ved siden av å uttale seg til budsjett og handlingsplaner er Eierforum styrets valgkomite. De fastsetter styrets godtgjørelse og velger revisor.

Eierforums representanter

Borgarsyssel Museum:	Carl Einar Kure, Thomas Winther
Halden historiske Samlinger:	Magne Rannestad, Petter Anker-Rasch
Haldenvassdragets Kanalmuseum:	Reni Braarud, Amund Rakkestad
Folkenborg museum:	Ingar Diskerud, Einar Antonsen
Fredrikstad museum:	Thomas Bæk Jahreie, Elin Tvette
Hvaler Kulturvernforening:	Paul Henriksen
Moss kommune:	Hanne Tollerud, Tomas Colin Archer
Østfold fylkeskommune:	Cecilie Agnalt, Monica Carmen Gåsvatn
Storedal Kultursenter:	Signe Øye, Ingebjørg Guslund

Valgkomiteen består av Reni Braarud, Hanne Tollerud og Thomas Bæk Jahreie. Thomas Bæk Jahreie leder Eierforum.

Eierforum har i 2020 styrket sin koordinerende rolle i samarbeidet mellom stifterne og stiftelsen Østfoldmuseene, og et aktivt Eierforum samt bedre tilrettelagt møtstruktur letter museets viktige arbeid med lokal forankring.

LIKESTILLING

Per 31.12.20 var det ansatt i faste stillinger 20 menn (18,6 årsverk) og 36 kvinner (30,8 årsverk), totalt 56 i faste stillinger (49,4 årsverk). Det har vært tilknyttet 2 lærlinger i tømrerfag gjennom året tilsvarende 2 årsverk, begge menn. I tillegg i midlertidige stillinger 17 menn (1,6 årsverk) og 25 kvinner (2,3 årsverk), totalt 42 i midlertidige stillinger (3,9 årsverk). Av dette er de fleste sesongansatte som museumsverter ved avdelingene

Østfoldmuseene har et bevisst forhold til likestillingsarbeidet. Styret består av 4 menn og 4 kvinner. Styret har en sammensetning som oppfyller likestillingslovens krav. Østfoldmuseene har en overvekt av kvinnelig ansatte

DISKRIMINERING

Østfoldmuseene har en uttalt politikk om å øke mangfold og ikke forskjellsbehandle usaklig eller diskriminere.

LEDERGRUPPA

Direktørens ledergruppe har i 2020 bestått av 4 avdelingsdirektører,

driftssjef og stabsdirektør. Borgarsyssel Museum, Folkenborg museum og Moss by- og industrimuseum ble ledet av Bård Alsvik. Fredrikstad museum og Kystmuseet Hvaler ledes av Gaute Jacobsen, Halden historiske Samlinger ledes av Lillian Nyborg. Avd. for samlingsforvaltning, dvs. fellesmagasinene Trollull og Nye Veveri, Østfold fylkes billedarkiv og Museumstjenesten, ledes av Siri Eriksen Gjems. Driftsavdelingen ledes av Steinar Helgesen. Haldenvassdragets Kanalmuseum har en daglig leder, Desiree Nævdal, men avdelingen er representert i ledergruppa ved direktør. Torunn Gudesen er stabsdirektør med ansvar for fellestjenestene i administrasjonen. Direktør har direkte overordnet ansvar for Storedal kultursenter, i tett samarbeid med administrasjonen. Det er utarbeidet et mandat for ledergruppa. Den møtes hver mandag, en mandag i måneden til møter og ellers til faglige drøftinger. Det legges fortløpende ut referat fra møtene på fellesområdet slik at det er mulig for de ansatte å følge med på ledergruppas arbeid og prioriteringer.

ALLMØTE

Det ble ikke mulig å avholde fysiske allmøter for Østfoldmuseenes ansatte i 2020 av hensyn til smittevernet under koronapandemien. Det ble imidlertid arrangert flere digitale allmøter. Erfaringene fra de digitale møtene er at dette egner seg til å få ut felles informasjon, og at det i seg selv kan styrke kommunikasjonsarbeidet i organisasjonen. Vi savner likevel å kunne møtes og utveksle fag og erfaringer, og fysiske

møter vil i større grad sikre involveringen fra de ansatte. Allmøter og fysiske møter er svært viktige i en organisasjon som jobber så desentralisert som Østfoldmuseene, og vi håper å kunne gjenoppta gode tradisjoner for slike møter med det første. Det ble ingen felles reiser eller studieturer i 2020, men alle ansatte fikk fin omvisning på utgravningsfeltet på Gjellestad i november.

ØSTFOLDMUSEENES HMS-ARBEID

Arbeidsmiljøutvalg (AMU) (egen årsrapport er utarbeidet) AMU har i 2020 avholdt tre møter; 25.3., 6.10. og 9.12. AMU har behandlet 29 saker. Østfoldmuseenes arbeidsmiljøutvalg består av tre stemmeberettigede representanter fra hver av partene. Arbeidsgiversiden ved direktør Hege Hauge Tofte har vært utvalgets leder dette året. Sammensetningen i AMU i 2020 har vært som følger:

Fra arbeidsgiversiden:

- Steinar Helgesen
- Gaute Jacobsen
- Hege Hauge Tofte

Vararepresentanter (m/møterett) Torunn Gudesen og Siri Eriksen Gjems

Fra arbeidstakersiden:

- Juliane Derry
- Siw Hege Nordgård
- Aurora Olea Søybye

Vararepresentanter (m/møterett) Morten Aabø

Øvrige representanter:
Christin Marie Gulaker (Stamina)

BEDRIFTSHELSETJENESTE

Østfoldmuseene har bedriftshelsetjenesteavtale med Stamina. Bistand fra bedriftshelsetjenesten benyttes i henhold til avtalt aktivitetsplan. Bedriftshelsetjenesten deltar i AMU. Egen årsrapport fra bedriftshelsetjenesten er utarbeidet.

SYKEFRAVÆRSOPPFØLGING OG INKLUDERENDE ARBEID

Østfoldmuseene har som mål å legge arbeidsforholdene til rette slik at ansatte skal kunne fungere best mulig og lengst mulig innenfor sine arbeidsområder. Virksomheten har som mål å ha et forebyggende fokus gjennom stor grad av åpenhet om alt som berører virksomheten og ansatte. Oppmerksomhet på nærvær er viktig. Vi praktiserer løpende kontakt med sykmeldte ansatte under sykefravær og gjennomfører særskilte dialogmøter med sykmeldte når det er påkrevd. Det gjennomsnittlige sykefraværet i 2020 er 6,8 %, en økning på 1,8 pst.p i forhold til året før. Økning skyldes først og fremst langtidssykefraværet, hvorav ett tilfelle er arbeidsrelatert. Det er registrert 10 sykefraværstilfeller som er koronarelatert, hvilket utgjør 11 % av det totale antall sykefraværstilfeller i 2020.

Sykefravær ØM	2020	2019	2018
Korttid	2,7 %	3,0 %	2,6 %
Langtid (> 8 uker)	4,0 %	2,1 %	1,2 %
Totalt	6,8 %	5,0 %	3,8 %

TILLITSVALGTFORUM

Det er etablert et tillitsvalgtforum bestående av tillitsvalgte fra de organisasjonene som er representerte i Østfoldmuseene. Forumet møtes etter behov for å drøfte relevante spørsmål og sørge for god informasjonsflyt og kunnskapsutveksling i organisasjonen. Det ble avholdt seks møter i tillitsvalgtforum i 2020. Det skrives referat fra alle møtene som ligger tilgjengelig for alle ansatte på fellesområdet.

AVDELINGSVISE PERSONALMØTER

Avdelingene avholder personalmøter etter vedtatte møteplaner.

DAGLIGARKIV

Østfoldmuseene har utarbeidet egen arkivplan og arkivnøkkel. Det er innført gode rutiner for oppfølging av arkivarbeidet, fortsatt med en papirbasert løsning. Østfoldmuseene står på venteliste hos MuseumsIT for å bli innlemmet i det elektroniske arkivsystemet 360.

10. VEDLEGG

ARRANGEMENTER

UTFØRTE ARBEIDER,
DRIFTSAVDELINGEN

KOMPETANSEHEVENDE
TILTAK

REGNSKAP 2020

Januar

Avlyst pga Corona

Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
3.-21- JAN	Utstillingsåpning Gullsporen	Moss by- og industrimuseum
12. JANUAR KL. 14-16	Indre Østfold i krig 1:6	Folkenborg museum
12. JANUAR KL. 14	Eventyret om Gullsporen	Moss by- og industrimuseum
16. JANUAR KL. 19-20	Gullsporen fra Rygge – om kongsmenn og konger, daner og nord-menn øst i Viken i vikingtiden	Moss by- og industrimuseum
18-19. JAN/ 25-26. JAN KL. 11-15	Barnesyssel: Slim	Borgarsyssel Museum
26. JANUAR KL. 12	Eventyrstund på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
26. JANUAR KL. 12-15	Supersøndag. Emil i Lønneberget	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater

Februar

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
1. - 2. FEB / 8-9 FEB/ 29 FEB-1 MAR KL. 11-15	Barnesyssel: Tryllestavverksted	Borgarsyssel Museum
2. FEB KL. 18-21	Konsert/foredrag: Evig mystikk	Folkenborg museum
8. FEB KL. 12	Arrangement: 75-årsjubileum for Slepebåtaksjonen «Polar Bear»	Fredrikstad Museum/Tøihuset
14. FEB KL. 11-13	Møteplass: Strikk & Prek: Ullsusp til din valentin	Borgarsyssel Museum
15. FEB KL. 13	Utstillingsåpning: Arven fra 1913 –Gustaf Lindmans fotografier	Moss by- og industrimuseum
15. - 23. FEB KL. 11-16	Ferieaktivitet: Vinterferie på Fredrikstad Museum	Fredrikstad Museum/Tøihuset
15. - 23. FEB KL. 11-15	Ferieaktivitet: Vinterferie på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
17. - 19. FEB KL. 11-14	Ferieaktivitet: Vinterferiemoro på Folkenborg	Folkenborg museum
18. - 21. FEB KL. 11-15	Ferieaktivitet: Vær fotodetektiv!	Moss by- og industrimuseum
23. FEB KL. 12-15	Teaterforestilling og kulturverksted: Supersøndag: Verdens beste lille Blå	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater

Mars

Avlyst pga Corona

Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
6. MAR KL. 11-15	Møteplass: Strikk & Prek: Nålebinding	Borgarsyssel Museum
7. - 8. MAR / 14-15 MAR 21-22 MAR / 28-29 MAR KL. 11-15	Barnesyssel: Minilaft	Borgarsyssel Museum
11. MAR KL. 19	Kulturkveld på museet: Foredrag om eventyreren Jens Munk	Kystmuseet Hvaler
14. MAR KL. 12-14	Historietrakk: Funkisvandring i Moss sentrum	Moss by- og industrimuseum
15. MAR KL. 14-16	Foredrag: Indre Østfold i krig 2:6	Folkenborg museum
22. MAR KL. 13	Omvisning i utstillingen: Arven fra 1913	Moss by- og industrimuseum
25. MAR KL. 18	Foredrag: Vaffelens historie	Fredrikstad Museum
29. MAR KL. 12-15	Teaterforestilling og kulturverksted: Supersøndag: Frosken og vennene hans	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater

April

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
4. - 5. APR / 11-12 APR 17-18 APR / 24-25 APR KL. 11-15	Barnesyssel: Fina plastelina	Borgarsyssel Museum
4. - 12. APR KL. 11-15	Ferieaktivitet: Bypåske på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
5. APR KL. 12-15	Ferieaktivitet: Bli med på påskeeggjakt	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
6. - 8. APR KL. 11-14	Ferieaktivitet: Påskekrim på Folkenborg	Folkenborg museum
7. - 8. APR KL. 11-15	Ferieaktivitet: Vær fotodetektiv!	Moss by- og inudstrimuseum
9. APR KL. 13	Krigshistorisk foredrag: 80-årsmarkering. Da krigen kom til Fredrikstad	Fredrikstad Museum/Tøihuset
9. - 13. APR KL. 11-16	Ferieaktivitet: Påske på Fredrikstad Museum	Fredrikstad Museum/Tøihuset
12. APR KL. 12-16	Ferieaktivitet: Påske på Elingaard	Fredrikstad Museum/Elingaard Herregård
22. APR KL. 18	Vandring: Industrivandring i Værftsgata	Moss by- og inudstrimuseum
22. APR KL. 19	Kulturkveld på museet: Foredrag om krigs- seilerne fra første verdenskrig	Kystmuseet Hvaler
25. APR KL. 11-16	Åpent museum: Turist i egen by! (Gratis)	Fredrikstad Museum/Tøihuset
25. APR KL. 11.15	Byvandring på Skjærhalden: Turist i egen by!	Kystmuseet Hvaler

Mai

Avlyst pga Corona

Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
9. MAI KL. 11-16	Åpent museum: Turist i egen by!	Moss by- og industrimuseum
12. MAI KL. 11-16	Dugnad: Dugnad i Røds hage	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
13. MAI KL. 10-13	Vandring: Fuglesang og bålcaffe	Haldenvassdragets Kanalmuseum
13. MAI KL. 18	Kulturhistorisk vandring	Kystmuseet Hvaler
30. MAI KL. 11-15	Lørdagsåpent museum: Haldenkanalen sesong- åpner med «Kanalturen 2020», kanoutleie, konsert: «Lørdag i slusene» kl. 13-14	Haldenvassdragets Kanalmuseum
30. MAI- 15. AUG KL. 13-14	Lørdager;Haldenvassdragets Kanalmuseum;Lørdag i slusene	Haldenvassdragets Kanalmuseum
30. MAI KL. 12-15	Familiearrangement: Bygdedag på museet	Kystmuseet Hvaler
31. MAI KL. 10-15	Familiearrangement: Fuglemerking og insektsfangst	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård

Juni

Avlyst pga Corona

Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
7. JUN KL. 12-15	Bygdedag: Bygdedagen i Onsøy	Fredrikstad Museum/ Elingaard Herregård
10. JUN KL. 18	Kulturhistorisk vandring: Kulturhistorisk vandring til Saltvik	Kystmuseet Hvaler
13. JUN	Utstillingsåpning: Haldenkeramikk	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
14. JUN KL. 13	Hagevandring: Ballastplanter og hagerømlinger	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
14. JUN KL. 13	Konsert/Aktivitet: Åpning av skulpturpark/ Operakonsert	Storedal Kultursenter
17. JUN KL. 17.30- 19.30	Vandring: Blomstervandring blant vindmøller	Haldenvassdragets Kanalmuseum
20. JUN-16.AUG KL. 13 LØR OG SØN	I Brugsarbeidernes fotspor	Haldenvassdragets Kanalmuseum
20. JUN KL. 11-16	Smaalensmarken: Gammelt håndverk	Borgarsyssel Museum
20 JUN - 16. AUG KL. 11-16	Barnas Museumsstafett	Alle museer
20 JUN - 16. AUG	Barnas gård	Borgarsyssel Museum
20. JUN- 16. AUG LØRDAGER	Husmannen på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
20. JUN-16. AUG KL. 11-16	Sommeren på Kystmuseet Hvaler	Kystmuseet Hvaler
20. JUN-15. AUG KL. 11-16 TOR-SØN	Finn huset	Moss by- og industrimuseum
21. JUN - 9. AUG KL. 12-15	Omvisninger på Folkenborg museum	Folkenborg museum
21. JUN-16. AUG	Sommersøndag på Folkenborg	Folkenborg museum
26. JUN KL. 13	Istidskrepsen Ørjan besøker Haldenvassdragets Kanalmuseum	Haldenvassdragets Kanalmuseum
27. JUN KL. 11-15	Slusefestival på Ørje Brug	Haldenvassdragets Kanalmuseum

Juni

Avlyst pga Corona

Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
27. JUN KL. 13	Åpning av utstillingen «En hage i endring»	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
27. JUN-13. SEP KL. 11-16	Hageutstillinger på Rød Herregård	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
27. JUN KL. 12	Spesialomvisning: Kjolen på Rød	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
27. JUN KL. 12-13	By- og museumsvandring i Sarpsborg	Borgarsyssel Museum
27. - 28. JUN KL. 11.30-15	Marked: Keramikkmarked	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
29. JUN KL. 19	Åpning av utstillingen: «Fløterhytta» ute på brygga ved museet	Haldenvassdragets Kanalmuseum

Juli

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
1. JUL KL. 18	Keramikkveld: Fiskemat på alle fat	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
4. JUL KL. 12	Spesialomvisning: Rød Herregård - fra hjem til museum	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
9. JUL KL. 18	Vandring: KULTURvandring i salmedikterens og presten Landstads fotspor	Halden historiske Samlinger
10./17./24./31. JULI KL. 13	Istidskrepsen Ørjan besøker Haldenvassdragets Kanalmuseum	Haldenvassdragets Kanalmuseum
11. JUL KL. 12 OG 14	Spesialomvisning: Til bords på Rød	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
18. JUL KL. 13	Spesialomvisning: Hagevandring på Rød	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
19. JUL KL. 12-16	Familiedag: Teselskap for barn	Fredrikstad Museum/ Elingaard Herregård
23. JUL KL. 18	Vandring: KULTURvandring i Røds hage	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
24. JUL KL. 18	Foredrag: Forfatter Jon Gangdal presenterer boken «Det muliges kunst» om Erling Stordahl	Storedal Kultursenter
25.-26. JUL KL. 12 OG 14	Spesialomvisning: Møblene forteller	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
31. JUL KL. 14-16.30	Bieskole i hagen på Rød Herregård	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård

August

 Avlyst pga Corona

 Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
1. AUG	Uteyoga Borgarsyssel - Farmayoga	Borgarsyssel Museum
1. AUG KL. 13	Spesialomvisning: Bier og blomster på Rød	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
5. AUG KL. 18	Keramikkveld: Sagakveld med Arol	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
8. AUG KL. 12 9. AUG KL. 14	Spesialomvisning: Ansikt til ansikt med historien - portretter på Rød	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
12. AUG KL. 16.30	Jubileumsforestilling: «Fra mørke til lys - fragmenter av et liv»	Storedal Kultursenter
13. AUG KL. 12	Fredriksten Sekstetten på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
14. AUG KL. 09.30	O(M)oss-foredrag: Familien Sibbern 300 år	Moss by- og industrimuseum/ Konvensjonsgården
15. AUG KL. 12-15	Jubileumsarrangement: Losvesenet 300 år	Halden historiske Samlinger
16. AUG KL. 10-15	Familiearrangement: Trekkfuglmerking	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
21. AUG KL. 19	Jubileumsforestilling som åpningsarrangement for Ridderdagene: «Fra mørke til lys - fragmenter av et liv»	Storedal Kultursenter
22. - 23. AUG	Ridderdagene	Storedal Kultursenter
23. AUG KL. 14	Søndag på museet: Foredrag om slekten Colbjørnsen	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
23./27./28. AUG KL. 15-17	Arrangement: Afternoon tea	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
23. AUG KL. 18	Kulturhistorisk vandring	Kystmuseet Hvaler
29. AUG	Teaterforestilling og kulturverksted: Supersøndag: Minitryllefløyten	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater
29. - 30. AUG KL. 11-15	Barnesyssel: Vi lager boblestaver	Borgarsyssel Museum

September

Avlyst pga Corona

Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
5.-6. SEP KL. 11-15	Barnesyssel: Vi lager boblestaver!	Borgarsyssel Museum
6. SEP KL. 11-15	Familiearrangement: Barnas dag	Folkenborg museum
6. SEP KL. 12-16	Familedag: Barnas Kongsten	Fredrikstad Museum/Kongsten Fort
9. SEP KL. 16	En ukjent fotograf, eller?	Moss by- og industrimuseum
9. SEP KL. 18	Kulturhistorisk vandring	Kystmuseet Hvaler
11. SEP KL. 11.30	Fredagsmatiné: Kulturminnedagene: Vandring på vollen	Borgarsyssel Museum
11. SEP KL. 17-21	Kulturnatt 2020: Vi har kveldsåpent under Fredrikstad kommunes Kulturnatt	Fredrikstad Museum/Tøihuset
12.-13. SEP / 19.-20. SEP / 26-27 SEP KL. 11-15	Barnesyssel: Vi lager lavendelposer!	Borgarsyssel Museum
19.-20. SEP KL. 11.30-15	Marked: Høstmarked på Rød Herregård	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
20. SEP KL. 14-16	Foredrag: Indre Østfold i krig 5:6	Folkenborg museum
27. SEP KL. 12-15	Teaterforestilling og kulturverksted: Supersøndag: Peter Pan	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater
26. SEP - 4. OKT KL. 11-15	Høstferieaktiviteter for barn og unge	Borgarsyssel Museum
26. SEP - 4. OKT KL. 11-16	Høstferieaktiviteter for barn og unge	Fredrikstad Museum
26. SEP - 4. OKT KL. 11-16	Høst på Fredriksten Museum	Fredriksten Museum
26. SEP - 4. OKT KL. 12-16	Pompes rebus for barn	Fredriksten Museum
26. SEP-4.OKT KL. 11-16	Høst på Rød Herregård	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
28. SEP - 30. SEP KL. 11-14	Høstferieaktiviteter for barn og unge	Folkenborg museum
28. SEP - 4. OKT KL. 11-16	Høstferieaktiviteter for barn og unge	Moss by- og industrimuseum

Oktober

 Avlyst pga Corona

 Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
4. OKT KL. 19.30-21	Tyngde- utekino i Rødparken	Halden historiske Samlinger/ Rød Herregård
4. OKT-8. NOV KL. 11-16	Lindmanns foto til salgs. Ta med deg arven hjem	Moss by- og industrimuseum
9. OKT KL. 12-13	Boklansering Forandring Sarpsborg - Fotografi: før og nå	Borgarsyssel Museum
10. OKT KL. 9-15	Historieseminar - Middelalder!	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater
14. OKT KL. 19	Kulturkveld på Kystmuseet: Da krigen kom!	Kystmuseet Hvaler
17. OKT	Uddaspillet - Kickoff	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater
18. OKT KL. 13	Enmannsbedriften	Moss by- og industrimuseum
21. OKT KL. 19	Landstads salmebok 150 år: Halden og Røds plass i historien	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater
23. OKT KL. 11.30	Fredagsmatine: Hva skjedde i Lille Helvete?	Borgarsyssel Museum
25. OKT KL. 13-14	SuperSøndag - Askeladden	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater

November

Avlyst pga Corona

Gjennomført

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
8. NOV KL. 14-17	Uddaspillet seminar: Hester på 1600-tallet	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater
11. NOV KL. 19	Kulturkveld på museet	Kystmuseet Hvaler
20. NOV KL. 11.30	Fredagsmatine: Den ene fødte han, den andre fostret han	Borgarsyssel Museum
13. NOV KL. 11-16	Planleggingsdag på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
15. NOV KL. 14-16	Indre Østfold i krig - Sabotasjeaksjonen	Folkenborg museum
22. NOV KL. 14-16	Indre Østfold i krig - Rittmester Normann	Folkenborg museum
22. NOV KL. 13-14	SuperSøndag - Hujedamej	Halden historiske Samlinger/ Fredrikshalds Teater
27. NOV - 20- DES KL. 11-16 (FRE-SØN)	Jul på Borgarsyssel	Borgarsyssel Museum
28. NOV- 20. DES KL. 11-17	Fredrikstad & Hvaler Pepperkakeby 2020	Fredrikstad Museum
29. NOV KL. 14-16	Indre Østfold i krig - Flyktingelosene - de glemte heltene	Folkenborg museum

Desember

DATO	TITTEL PÅ ARRANGEMENT	STED
5. DES KL. 12-15	Julemarked på Kystmuseet Hvaler	Kystmuseet Hvaler
6. DES	Jul på Herregården	Fredrikstad Museum/ Elingaard Herregård
11. DES KL. 16-20	Juleomvisninger- en smak på jula	Borgarsyssel Museum

Driftsavdelingen - utførte arbeider 2020

Tabellen nedenfor viser i grove en stikkordsmessig oppstilling av bygningsvedlikehold og bestillingsoppdrag som er utført i 2020. **Vaktmestertjenester, sikkerhetsarbeid** og andre **forefallende oppgaver** er ikke tatt med i denne oppstillingen. Vaktmesterressursene (1,4 årsverk) er fordelt med følgende stillingsprosent: Borgarsyssel Museum 20 %, Fredrikstad Museum 20 %, Trollull Fellesmagasin 20 %, Folkenborg Museum 20 %, Halden historiske Samlinger 60 %.

<p>Borgarsyssel Museum</p>	<p>Folkenborg museum</p>	<p>Halden historiske Samlinger</p>
<p>VOLLGATA. 12</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvendig maling • Kitting av vinduer <p>VOLLGATA. 12 - UTHUS</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produsert og montert lekestue <p>WEGNERBRAKKA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omlegging av tak, østvegg. Nye takrenner og nedløp. <p>VOLLGATA 8</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utvendig maling og 3 nye vinduer på syd-vegg. <p>ADMINISTRASJONSBYGG</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygd ny kontor BM og produsert kontor-vinduer. • Bygd mingleplass <p>BARNAS GÅRD</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygd skyggeplass til dyra <p>SNEKKENES</p> <ul style="list-style-type: none"> • Legging og sliping av nytt gulv. Restaurering av skadde vinduer <p>BORREGÅRDVEIEN 5</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygd ny lager-bod <p>STAMPEJORDGARASJE</p> <ul style="list-style-type: none"> • Omlegging av tak og murpussing av syd-vegg <p>ANNET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skiftet ut deler av gjerde • Vask av diverse hus • Rep. av stabburtrapp • Nye bordplater til utstillingsbord • Skiftet ut 2 vinduer i snekker-verksted • Coronatiltak - skjerming resepsjonen i admin. og Olavs H. med pleksiglass 	<p>ASKERUDLÅVEN</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skiftet bunnsviller <p>ANNET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fjernet og ryddet busker og kratt i Nordre og Søndre grop • Fjernet mose på tak snekker-verksted 	<p>FREDRIKSHALD TEATER</p> <p>Bygd ny utgangsdør i tilbygg</p> <p>ANNET</p> <p>Transportoppdrag</p>
<p>Kystmuseet Hvaler</p>	<p>EMIL-STUA</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produsert og montert 2 pleksi-glassdører 	<p>Samlingsforvaltning</p>
<p>Fredrikstad Museum</p>	<p>ELINGAARD HERREGÅRD</p> <ul style="list-style-type: none"> • Innvendig sidefløyer og gavlvegger: Restaurert og malt alle vinduer. Vasket og malt vegger. Skiftet ut forkantbord og montert nye tak-renner og nedløp <p>TØIHUSET</p> <ul style="list-style-type: none"> • Montert pleksiglass-beskyttelse i resepsjonen i utstilling <p>KONGSTEN FORT</p> <ul style="list-style-type: none"> • Revet og fjernet tribune 	<p>NYE VEVERI</p> <ul style="list-style-type: none"> • Reparasjon av diverse vinduer <p>TROLLULL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Montert ny ståldør i mottaksrom • Hentet gjenstander fra Borregaard • Lysekroneoppheng • Diverse flyttarbeid internt på Trollull • Fjerning av mose/rensing av takrenner <p>BILLEDARKIV</p> <ul style="list-style-type: none"> • Flytting av kontor til Fredrikstad • Flytting av fotomateriale fra fotograf Studio 1
<p>Moss by- og industrimuseum</p>	<p>SIBBERN UTSTILLING</p> <ul style="list-style-type: none"> • Produsert, montert og demontert utstillingsinnredning 	<p>Haldenvassdragets kanalmuseum</p> <p>CORONA-TILTAK</p> <ul style="list-style-type: none"> • Montert pleksiglass-beskyttelse i resepsjonen

KOMPETANSEHEVENDE TILTAK I 2020

FORSKNING:

MUSE620 – Forskerkurs ved UiB
Muse 621 – Forskerkurs ved UiB
Internt forskningsseminar i Østfoldmuseene - Å forske i museer
Seminar, fagkonferansen "Hjem"
Museenes forskerkonferanse 2020, Elverum
Sluttseminar forskningsprosjektet Digitalization and Diversity
Idemøte om søknad "Vår matkulturelle historie"

KULTURIT SEMINARER OG MØTER:

Primuskurs – nybegynner og videregående – KulturiT
KulturIO, seminar – KulturiT
eKulturseminar KulturiT
KulturNAV gratis webinar – KulturiT
Nomenklatur/Datsett for drakt i KulturNav

FAGSEMINARER OG MØTER:

Kulturarv og friluftsliv – somhånd i hanske
Seminar om Skeiv bygdehistorie
Digital kulturarv – erfaringsutveksling og best-practice
Kulturarvkonferansen 2020
ICOM-møte
Klima i museer. Valg, beslutnings- og planleggingsprosesser
Berika samlinger via samarbeide og forskning, Svensk Riksantikvarieämbetets digitale webinar och workshop
Digital Trädgårdsmästarekonferens

ARBEIDSMILJØ OG HMS-RELATERTE

KURS:

Grunnkurs i arbeidsmiljø
Grunnkurs HMSopplæring

PERSONAL- OG LEDELSESRELATERTE

KURS:

Seminar, digitale kurs HR
Online kurs - First aid kit i ledelse og selvledelse i krevende tider

FORMIDLINGSRELATERTE KURS OG

MØTER:

Årskonferansen for næringsliv i Indre Østfold 2020
Gratis kurs - sosiale medier
Elise Landa deler SoMe tips anno 2021
Adobe indesign kurs, videregående

MUSEUMSNETTVERK:

To arbeidsmøter nettverksprosjekt, herregårdsnettverket "Opphøyd og oversett"
Samling i skognettverket
Herregårdsnettverket; nettverksmøte
Gimle Gård Kristiansand
Fotonettverksmøte, digitalt

ANDRE NETTVERK:

Nordisk ruinseminar
Arkivverktes samling vår og høst
Virke Reiseliv for museer
Virke Tariff og fagdag museer
Virke Økad, sjefer
VIRKE Reiselivsnettverk for museer, webinar

STUDIETURER:

Studietur Polar bear-prosjekt
Studietur til Norsk folkemuseum fra BrM

FAGFORENINGSRELATERTE MØTER- OG SEMINARER:

Tariffkonferanse Forskerforbundet 2020
Forskerforbundet - kurs med tema omstillingsprosesser

KULTURRÅDET WEBINARER HØST 2020:

Spectrum 5.0
Hva ønsker folk av museene?
Digitalisering i museene - et nølede paradigmeskifte?
Bærekraftig forvaltning av museenes bygningssamlinger
Lansering av Kulturrådets utviklingsprogram 2021 - 23

Årsrapport for 2020

Årsberetning

Årsregnskap

- Resultatregnskap
- Balanse
- Kontantstrømoppstilling
- Noter

Revisjonsberetning

Østfoldmuseene
Org.nr. 994 963 910

Årsberetning 2020

Virksomhetens art og hvordan den drives

Østfoldmuseene er et konsolidert museum for Borgarsyssel Museum, Fredrikstad Museum, Folkenborg museum, Halden historiske Samlinger, Haldenvassdragets Kanalmuseum, Kystmuseet Hvaler, Moss by- og industrimuseum, Storedal kultursenter og Museumstjenesten/Østfold fylkes billedarkiv.

Østfoldmuseene (ØM) er en stiftelse med følgende formål:

Østfoldmuseenes primære oppgave er å virke som en drifts-, plan og utviklingsorganisasjon for de forannevnte museer. Østfoldmuseene skal utvikle en sterk og allsidig faginstusjon som ut fra en samlet plan skal samordne innsamling, dokumentasjon, forskning og formidling av kultur- og naturhistorie i Østfold. Stiftelsen skal arbeide i overensstemmelse med ICOM's museumsetiske regelverk.

Østfoldmuseene skal legge til rette for frivillig deltakelse i det museale arbeidet, og fremme samarbeid mellom frivillige krefter og museets medarbeidere. Østfoldmuseene skal arbeide for at museene i Østfold får et godt faglig og vitenskapelig fundament og gode bevaringsforhold for samlingene. Samlingene skal være tilrettelagt slik at et bredt publikum er sikret adgang. Østfoldmuseene skal yte faglig bistand til og videreutvikle samarbeidet med de mindre museene i Østfold som ikke er en del av stiftelsen.

Østfoldmuseene skal bidra til å delta i utvikling av nasjonale og internasjonale museumsnettverk.

Styrets virksomhet

Styret har i 2020 avholdt 5 styremøter og behandlet 30 saker.

Fortsatt drift

Forutsetningen om fortsatt drift er til stede og årsregnskapet for 2020 er satt opp under denne forutsetningen.

Stiftelsens egenkapital

Egenkapital ved utgang av året var 52,3 mill NOK, en økning på 0,2 mill NOK i forhold til egenkapital per 31.12.2019.

Arbeidsmiljø og personalet

I henhold til gjeldende lover og forskrifter fører selskapet oversikt over totalt sykefravær blant selskapets ansatte. Totalt sykefravær utgjorde i 2020 6,8 % mot 5,0 % i 2019, derav 6 langtidssykemeldte. Langtidsfraværet har ikke sammenheng med arbeidsmiljøet ved stiftelsen.

Det har ikke vært registrert noen arbeidsulykke eller arbeidsuhell i 2020.

Østfoldmuseene
Org.nr. 994 963 910

Per 31.12.20 var det ansatt i faste stillinger 20 menn (18,6 årsverk) og 36 kvinner (30,8 årsverk), totalt 56 i faste stillinger (49,4 årsverk). Det har vært tilknyttet 2 lærlinger i tømrerfag gjennom året tilsvarende 2 årsverk, begge menn. I tillegg i midlertidige stillinger 17 menn (1,6 årsverk) og 25 kvinner (2,3 årsverk), totalt 42 i midlertidige stillinger (3,9 årsverk). Av dette er de fleste sesongansatte som museumsverter ved avdelingene.

Styret besto av 4 menn og 4 kvinner. Både styret og ledelse er bevisst på de samfunnsmessige forventninger til tiltak for å fremme likestilling i virksomheten og styret. Østfoldmuseene har en uttalt politikk om å øke mangfold og ikke forskjellsbehandle usaklig eller diskriminere.

Ytre forhold - Covid-19

I forbindelse med utbruddet av Covid-19 og unntakstilstanden dette medfører, vil dette kunne påvirke selskapets resultater og likviditet i kommende regnskapsår. Siden det er meget stor usikkerhet i forhold til tid og omfang, er det ikke tatt hensyn til eventuelle effekter av dette per 31.12.2020. Forholdet påvirker p.t. ikke styrets vurdering av forutsetningen om fortsatt drift.

Ytre miljø

Det er ingen forhold ved virksomheten og dens innsatsfaktorer og produkter som kan medføre en negativ påvirkning på det ytre miljø.

Årsresultat og disponering

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte resultatregnskapet og balansen med tilhørende noter fyllestgjørende informasjon om driften i løpet av året og om stillingen ved årsskiftet.

Stiftelsen hadde i 2020 et bokført årsresultat på kr 165.587 mot budsjettet kr 200.000.

Overført til egenkapital

Etter føring av årets overskudd, kr 165.587, er stiftelsens egenkapital nå kr 52.278.874 inkl. bundet stiftelseskapital på kr 100.000 og annen innskutt egenkapital kr 50.409.585.

Sarpsborg, den 16. februar 2021

Dokumentet er elektronisk godkjent og signert av

Wenche Olsen
Styreleder

Gunnel Edfeldt
Nestleder

Hanne Egenæss Wiig
Styremedlem

Jonas Markus Qvale
Styremedlem

Rolf Øivind Utgård
Styremedlem

Asbjørn Brandsrud
Styremedlem

Hege Steen Langvik
Styremedlem

Morten Bjerknes
Styremedlem

Østfoldmuseene

Resultatregnskap

	Note	2020	2019
Driftsinntekter			
Salgsinntekt	2	64 925 665	67 016 783
Annen driftsinntekt	2	2 450 133	2 739 039
Sum driftsinntekter		<u>67 375 798</u>	<u>69 755 822</u>
Driftskostnader			
Varekostnad		2 725 460	2 134 599
Lønnskostnad	5	39 324 718	41 394 113
Avskrivning	4	3 043 425	2 993 537
Nedskrivning	4	696 140	261 148
Annen driftskostnad	5	21 399 742	22 684 504
Sum driftskostnader		<u>67 189 485</u>	<u>69 467 901</u>
Driftsresultat		<u>186 313</u>	<u>287 921</u>
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen finansinntekt		369 480	309 179
Annen finanskostnad		390 206	490 004
Netto finansposter		<u>-20 726</u>	<u>-180 825</u>
Ordinært resultat før skattekostnad		<u>165 587</u>	<u>107 096</u>
Årsresultat		<u>165 587</u>	<u>107 096</u>
Overføringer og disponeringer			
Overføringer annen egenkapital	10	<u>165 587</u>	<u>107 096</u>

Østfoldmuseene

Balanse pr. 31. desember

	Note	2020	2019
Anleggsmidler			
<i>Varige driftsmidler</i>			
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	4	65 417 826	67 128 261
Maskiner og anlegg	4	769 642	939 522
Driftsløsøre, inventar, verktøy, kontormaskiner og	4	9 381 514	10 852 036
Sum varige driftsmidler		<u>75 568 982</u>	<u>78 919 819</u>
<i>Finansielle anleggsmidler</i>			
Investeringer i aksjer og andeler		455 000	455 000
Andre fordringer		1 977 253	1 811 095
Sum finansielle anleggsmidler		<u>2 432 253</u>	<u>2 266 095</u>
Sum anleggsmidler		<u>78 001 235</u>	<u>81 185 914</u>
Omløpsmidler			
Varer	7	<u>1 566 830</u>	<u>1 442 276</u>
<i>Fordringer</i>			
Kundefordringer		394 493	709 177
Andre fordringer		1 782 672	1 867 042
Sum fordringer		<u>2 177 165</u>	<u>2 576 219</u>
Bankinnskudd, kontanter og lignende	3	<u>35 649 627</u>	<u>15 645 967</u>
Sum omløpsmidler		<u>39 393 622</u>	<u>19 664 462</u>
Sum eiendeler		<u>117 394 857</u>	<u>100 850 376</u>

Østfoldmuseene

Balanse pr. 31. desember

	Note	2020	2019
Egenkapital			
<i>Innskutt egenkapital</i>			
Annen innskutt egenkapital	10	50 509 584	50 509 584
Sum innskutt egenkapital		<u>50 509 584</u>	<u>50 509 584</u>
<i>Opptjent egenkapital</i>			
Annen egenkapital	10	1 769 289	1 603 703
Sum opptjent egenkapital		<u>1 769 289</u>	<u>1 603 703</u>
Sum egenkapital		<u>52 278 873</u>	<u>52 113 287</u>
Gjeld			
<i>Avsetninger for forpliktelser</i>			
Pensjonsforpliktelser	6	14 496 160	14 330 035
Sum avsetning for forpliktelser		<u>14 496 160</u>	<u>14 330 035</u>
<i>Annen langsiktig gjeld</i>			
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	11 407 985	12 337 549
Sum annen langsiktig gjeld		<u>11 407 985</u>	<u>12 337 549</u>
<i>Kortsiktig gjeld</i>			
Leverandørgjeld		2 233 238	3 200 787
Skyldige offentlige avgifter	3	2 843 338	3 214 544
Annen kortsiktig gjeld	8	34 135 263	15 654 174
Sum kortsiktig gjeld		<u>39 211 839</u>	<u>22 069 505</u>
Sum gjeld		<u>65 115 984</u>	<u>48 737 089</u>
Sum egenkapital og gjeld		<u>117 394 857</u>	<u>100 850 376</u>

31. desember 2020
Sarpsborg, 16. februar 2021

Årsrapporten er elektronisk godkjent og signert av

Wenche Olsen Styreleder	Gunnel Edfeldt Nestleder	Hanne Egenæss Wlig Styremedlem	Jonas Markus Qvale Styremedlem
Rolf Øivind Utgård Styremedlem	Asbjørn Brandsrud Styremedlem	Hege Steen Langvik Styremedlem	Morten Bjerknes Styremedlem

Østfoldmuseene

Kontantstrømoppstilling 01.01-31.12

	Note	2020	2019
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter			
Resultat før skattekostnad		165 587	107 096
Ordinære avskrivninger		3 043 425	2 993 537
Nedskrivning anleggsmidler		696 140	261 148
Endring i varelager		-124 554	2 812
Endring i kundefordringer		314 683	-53 271
Endring i leverandørgjeld		-967 549	-713 582
Forskjeller i pensjonsmidler/-forpliktelser		166 125	146
Endring i andre tidsavgrensningsposter		18 028 094	1 366 549
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		<u>21 321 951</u>	<u>3 964 435</u>
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter			
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler		-388 728	-6 153 766
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak		0	-200 000
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		<u>-388 728</u>	<u>-6 353 766</u>
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter			
Utbetalinger ved nedbetaling av langsiktig gjeld		-929 564	-927 111
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		<u>-929 564</u>	<u>-927 111</u>
Netto endring i likvider i året		20 003 659	-3 316 442
Kontanter og bankinnskudd per 01.01		<u>15 645 968</u>	<u>18 962 410</u>
Kontanter og bankinnskudd per. 31.12		<u>35 649 627</u>	<u>15 645 968</u>

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2020

Note 1 - Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

Salgsinntekter

Inntektsføring ved salg av varer skjer på leveringstidspunktet. Tjenester inntektsføres i takt med utførelsen. Andelen av salgsinntekter som knytter seg til fremtidige serviceytelser balanseføres som uopptjent inntekt ved salget, og inntektsføres deretter i takt med levering av ytelsene.

Tilskudd

Inntekt fra tilskudd resultatføres i den perioden da aktivitetene som inntektene er forutsatt å finansiere er utført, det vil si i den perioden kostnadene påløper. Den andelen av inntekt fra tilskudd og tilsvarende som benyttes til anskaffelse av varige driftsmidler som balanseføres, inntektsføres ikke på anskaffelsestidspunktet, men avsettes i balansen.

I takt med kostnadsføringen av avskrivninger av varige driftsmidler inntektsføres et tilsvarende beløp fra avsetningen i balansen. Periodens inntektsføring fra avsetningen resultatføres som inntekt fra tilskudd. Dette medfører at kostnadsførte avskrivninger på tilskuddsfinansierte driftsmidler inngår i virksomhetens driftskostnader uten å få resultateffekt.

Klassifisering og vurdering av balanseposter

Omløpsmidler og kortsiktig gjeld omfatter poster som forfaller til betaling innen ett år etter balansedagen, samt poster som knytter seg til varekretsløpet. Øvrige poster er klassifisert som anleggsmiddel/langsiktig gjeld.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi ved verdifall som ikke forventes å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt beløp på etableringstidspunktet.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler balanseføres og avskrives over driftsmidlets forventede økonomiske levetid. Direkte vedlikehold av driftsmidler kostnadsføres løpende under driftskostnader, mens påkostninger eller forbedringer tillegges driftsmidlets kostpris og avskrives i takt med driftsmidlet. Dersom gjenvinnbart beløp av driftsmiddelet er lavere enn balanseført verdi foretas nedskrivning til gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av netto salgsverdi og verdi i bruk. Verdi i bruk er nåverdien av de fremtidige kontantstrømmene som eiendelen vil generere.

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2020

Pensjoner

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser beregnes etter lineær opptjening basert på forventet sluttlønn. Beregningen er basert på en rekke forutsetninger herunder diskonteringsrente, fremtidig regulering av lønn, pensjoner og ytelser fra folketrygden, fremtidig avkastning på pensjonsmidler samt aktuarmessige forutsetninger om dødelighet og frivillig avgang. Pensjonsmidler er vurdert til virkelig verdi og fratrukket i netto pensjonsforpliktelser i balansen. Endringer i forpliktelsen som skyldes endringer i pensjonsplaner fordeles over antatt gjenværende opptjeningstid. Endringer i forpliktelsen og pensjonsmidlene som skyldes endringer i og avvik i beregningsforutsetningene (estimatendringer) fordeles over antatt gjennomsnittlig gjenværende opptjeningstid hvis avvikene ved årets begynnelse overstiger 10 % av det største av brutto pensjonsforpliktelser og pensjonsmidler.

Kontantstrømoppstilling

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

Bruk av estimater

Ledelsen har brukt estimater og forutsetninger som har påvirket resultatregnskapet og verdsettelsen av eiendeler og gjeld, samt usikre eiendeler og forpliktelser på balansedagen under utarbeidelsen av årsregnskapet i henhold til god regnskapsskikk.

Note 2 - Salgsinntekter og offentlige tilskudd

	2020	2019
Offentlige tilskudd, ordinære		
Driftstilskudd Kulturdepartementet	30 630 000	29 800 004
Driftstilskudd Viken fylkeskommune	18 513 000	17 532 097
Driftstilskudd Sarpsborg kommune	2 035 000	1 974 000
Driftstilskudd Indre Østfold kommune	425 000	425 000
Driftstilskudd Moss kommune	6 440 816	6 256 864
Driftstilskudd Hvaler kommune	268 000	263 000
Driftstilskudd Fredrikstad kommune	3 187 000	2 700 000
Driftstilskudd Halden kommune	314 960	310 300
Driftstilskudd Marker kommune	175 000	171 500
Sum offentlige tilskudd	61 988 776	59 432 765
Offentlige tilskudd, prosjektrelaterte	2020	2019
Offentlige tilskudd, prosjektrelatert	5 993 645	5 243 875
Gaveforsterkning	2020	2019
Gaveforsterkning Kulturdepartementet, Stat	2 024 300	25 000

Østfoldmuseene har også inntekter fra billettsalg sesong og arrangementer, samt fra butikk og kafévirksomhet, på totalt for 2020 kr 1,708 millioner.

Annen driftsinntekter på kr 2,450 millioner er i all hovedsak relatert til internfakturering og leieinntekter.

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2020

Note 3 - Bankinnskudd

Bundne skattetrekkmidler utgjør 1 130 318

Note 4 - Varige driftsmidler

	Driftsløsøre	Maskiner, transportmidler	Bygg / Tomt	Samlinger	Sum
Anskaffelseskost 01.01.	7 739 101	4 989 939	81 295 544	12 164 532	106 189 116
Årets tilganger	0	274 496	114 219	0	388 715
Anskaffelseskost 31.12.	7 739 101	5 264 435	81 409 763	12 164 532	106 577 831
Akk.avskrivning 31.12.	-6 813 517	-4 137 147	-15 962 070	-3 138 822	-30 051 556
Akk.nedskr. 31.12.	-51 281	0	-29 867	-876 145	-957 293
Balanseført pr. 31.12.	874 303	1 127 288	65 417 826	8 149 565	75 568 982
Årets avskrivninger	-491 996	-259 863	-1 824 658	-466 886	-3 043 403
Årets nedskrivninger	0	0	0	-696 145	-696 145

Det opereres med forskjellige avskrivningstider avhengig av avskrivningsgruppe og innenfor hver gruppe slik:

- Inventar 3-10 år
- Maskiner 5-20 år
- Biler og andre transportmidler 5-10 år avhengig av objekt
- Bygg 5-40 år
- Tomter Tomter avskrives ikke
- Samlinger 8-15 år (museale samlinger avskrives ikke)
- Anlegg under utførelse Objekter som ikke er ferdigstilt og avskrives ikke

Mottatte prosjekttilskudd blir avsatt som gjeld i regnskapet. Kostnader tilknyttet prosjekter blir balanseført som eiendel på anlegg under utførelse i balansen. Når prosjektet ferdigstilles, blir dette bokført netto og evt. overforbruk blir aktivert i balansen.

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2020

Note 5 - Lønnskostnader, antall ansatte, lån til ansatte og godtgjørelse til revisor

Lønnskostnader

	2020	2019
Lønninger	31 683 561	32 132 735
Arbeidsgiveravgift	4 146 904	4 621 531
Pensjonskostnader	4 068 082	4 701 738
Andre ytelser	-573 828	-61 891
Sum	39 324 719	41 394 113

Antall sysselsatte gjennom året er 100, som representerer 55,3 årsverk.

Ytelser til ledende personer

	Daglig leder	Styret
Lønn	945 486	214 800
Pensjonsutgifter	18 910	0
Annen godtgjørelse	26 214	0

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne loven.

Lån og sikkerhetsstillelse til ledende ansatte, tillitsvalgte og aksjeeiere mv.

Det er ikke lån eller sikkerhetsstillelse til fordel for daglig leder, leder av styret, styrerepresentanter eller ansatte.

Godtgjørelse til revisor er fordelt på følgende:

Revisjon	73 500
Andre tjenester	25 950

Merverdiavgift er ikke inkludert i revisjonshonoraret.

Note 6 - Pensjoner

Føring av pensjonsforpliktelser skjer i henhold til Norsk Regnskapsstandard 6 og dette regnskapsprinsippet er benyttet etter omleggingen til føring som øvrige selskap fra 2012.

Østfoldmuseene har sine pensjonsordninger i KLP og disse sikrer tjenstepensjon for de ansatte som omfatter alders-, uføre-, ektefelle-, barnepensjon samt AFP/tidlig pensjon. Pensjonene samordnes med utbetalinger fra folketrygden.

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2020

Medlemsstatus	2020	2019
Antall aktive	89	113
Antall oppsatte	109	87
Antall pensjoner	58	51
Gj.snitts pensjongr., aktive	329 481	264 601
Gj.snitts alder, aktive	45	42
Gj.snitts tjenestetid aktive	9	8
Forutsetninger		
Diskonteringsrente	1,70 %	2,30 %
Lønnsvekst	2,25 %	2,25 %
G-regulering	2,00 %	2,00 %
Pensjonsregulering	1,24 %	1,24 %
Forventet avkastning	3,10 %	3,80 %
Arb.g.avg. sats	14,10 %	14,10 %
Amortiseringstid	10 år	15 år
Pensjonskostnader inkl. aga		
Nåverdi av årets opptjening	4 970 729	5 384 146
Rentekostnad	1 968 881	2 194 540
Brutto pensjonskostnad	6 939 610	7 578 686
Forventet avkastning	-266 735	-2 726 768
Administrasjonskostnad/rentegaranti	220 208	206 082
Netto pensjonskostnad inkl. adm. kost	4 499 083	5 058 000
Aga netto pensjonskostnad inkl. adm.kost	605 203	713 178
Resultatført pensjonskostnad	5 104 286	5 771 178
Pensjonsforpliktelse		
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	94 052 956	82 153 067
Pensjonsmidler	76 656 519	69 472 981
Netto forpliktelse før AGA	17 396 437	12 680 086
Arbeidsgiveravgift	2 452 898	1 787 892
Netto forpliktelse inkl. AGA	19 849 335	14 467 978
Ikke resultatført actuarielt gevinst(tap) ekskl. aga	-4 691 650	-120 895
Ikke resultatført actuarielt gevinst(tap) aga	-661 525	-17 048
Balanseført nto forpl./ (midler) etter aga	14 496 160	14 330 035
Herav balanseført aga	1 791 373	1 770 844
Avstemming		
Balanseført netto forpliktelse/(midler) UB ifjor	14 330 035	14 329 889
Resultatført pensjonskostnad inkl. aga og adm.kost	5 104 286	5 771 178
AGA innbetalt premie/tilskudd	-584 674	-713 160
Innbetalt premie/tilskudd inkl. adm	-4 353 487	-5 057 872
Balanseført netto forpliktelse/(midler) UB i år	<u>14 496 160</u>	<u>14 330 035</u>

Østfoldmuseene

Noter til regnskapet for 2020

Note 7 - Varer

	2020	2019
Innkjøpte varer til eget bruk	29 303	29 303
Ferdige egentilvirkede varer	493 024	530 601
Innkjøpte varer for videresalg	1 044 503	882 372
Sum	<u>1 566 830</u>	<u>1 442 276</u>

Note 8 - Overførte bevilgninger, avsetninger mm.

Per 31.12.2020 er det i regnskapet avsatte bevilgninger, gaver, tilskudd m.m. på til sammen kr 29 021 046, som er bevilget til øremerkede formål til bruk i senere år.

Note 9 - Gjeld til kredittinstitusjoner

Etter refinansiering av sine lån i 2014, har Østfoldmuseene pr. 31.12.2020 ekstern langsiktig lånefinansiering hos KLP.

Samlet langsiktig gjeld pr. 31.12.2020 utgjør kr 11 407 985.

Pantstillelse er gitt av eierstiftelsene som formelle eiere av bygninger, jf. inngåtte forvaltningsavtaler. Garanti ved simpel kausjon fra Østfold Fylkeskommune for lån i KLP.

Note 10 - Egenkapital

	31.12.2019	Årsresultat	31.12.2020
Annen Egenkapital	1 603 703	165 587	1 769 290
Felles stiftelseskapital	100 000	0	100 000
Samlet innskutt egenkapital	50 409 585	0	50 409 585
Egenkapital 31.12.	<u>52 113 288</u>	<u>165 587</u>	<u>52 278 875</u>

Note 11 - Hendelser etter balansedagen

I forbindelse med utbruddet av Covid-19 og unntakstilstanden dette medfører, vil dette kunne påvirke selskapets resultater og likviditet i kommende regnskapsår. Det er meget stor usikkerhet i forhold til tid og omfang av pandemien hvor stiftelsen ikke er kjent med forhold per 31.12.20 som ikke er hensyntatt i regnskapet. Forholdet påvirker p.t. ikke styrets vurdering av forutsetningen om fortsatt drift.

Statsautoriserte revisorer
Ernst & Young AS

Dronning Eufemias gate 6A, NO-0191 Oslo
Postboks 1158 Sentrum, NO-0107 Oslo

Foretaksgiljetret: NO 976 389 387 MVA
Tlf: +47 24 00 24 00

Fax:
www.ey.no
Medlemmer av Den norske revisorforening

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Til styret i Østfoldmuseene

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet for Østfoldmuseene som består av balanse per 31. desember 2020, resultatregnskap og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2020, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i avsnittet *Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet*. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med de relevante etiske kravene i Norge knyttet til revisjon slik det kreves i lov og forskrift. Vi har også overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Øvrig informasjon omfatter informasjon i selskapets årsrapport bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen. Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for den øvrige informasjonen. Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke den øvrige informasjonen, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese den øvrige informasjonen med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom den øvrige informasjonen og årsregnskapet eller kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon. Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon, er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Ledelsens ansvar for årsregnskapet

Ledelsen er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike selskapet eller legge ned virksomheten, eller ikke har noe annet realistisk alternativ.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan skyldes misligheter eller feil og er å anse som vesentlig

dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg

- ▶ identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i årsregnskapet, enten det skyldes misligheter eller feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll;
- ▶ opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontrollen som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll;
- ▶ vurderer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige;
- ▶ konkluderer vi på om ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen er hensiktsmessig, og, basert på innhentede revisjonsbevis, hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape betydelig tvil om selskapets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det foreligger vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i årsregnskapet. Hvis slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, må vi modifisere vår konklusjon. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet frem til datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapets evne til fortsatt drift ikke lenger er til stede;
- ▶ vurderer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet i årsregnskapet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet gir uttrykk for de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen, tidspunktet for vårt revisjonsarbeid og eventuelle vesentlige funn i vår revisjon, herunder vesentlige svakheter i den interne kontrollen som vi avdekker gjennom vårt arbeid.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Oslo, 26. februar 2021
ERNST & YOUNG AS

Revisjonsberetningen er signert elektronisk

Trond Stian Nytveit
statsautorisert revisor

Uavhengig revisors beretning - Østfoldmuseene

A member firm of Ernst & Young Global Limited

ØSTFOLD MUSEENE

www.ostfoldmuseene.no